

The One-Straw Revolution

An Introduction to Natural Farming

by Masanobu Fukuoka

With a Preface by Wendell Berry

*Traducerea de față se bazează pe ediția din anul 1978,
publicată de editura americană Rodale Press.
Prima ediție a lucrării a fost publicată în anul 1975.*

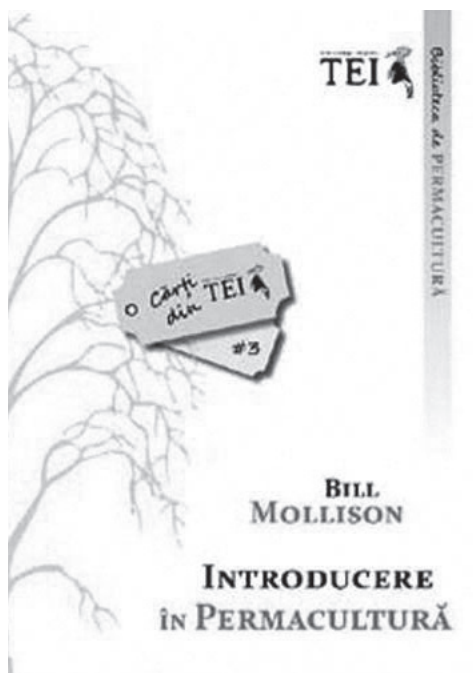
**MASANOBU
FUKUOKA**

REVOLUȚIE ÎNTR-UN SPIC

**Următoarele lucrări
traduse gratuit de TEI**

Bill Mollison

Introducere în permacultură

Joël Carbonnel

Gestul corect

**MASANOBU
FUKUOKA**

REVOLUȚIE ÎNTR-UN SPIC

Ediția a II-a în limba română,
revăzută și adăugită.

CINE SUNTEM ȘI CUI NE ADRESĂM

Pentru orice om lucid, este evident că România de astăzi se află în pragul colapsului, împreună cu sistemul global în care este angrenată. Dacă ar fi doar să enumerăm problemele pe care le avem, dimensiunile acestui cuvânt-înainte ar atinge cote nepermise. De la economie la cultură, de la agricultură la demografie, de la politică la ecologie, de la sănătate la învățământ, practic nu există domeniu în care să nu fie evident dezastrul în care ne aflăm – fie că vorbim, în particular, de „exodul creierelor“, de jaful politic generalizat, de raptul bancar, de rezultatele catastrofale la examenele de capacitate sau bacalaureat sau de calitatea precară a alimentelor pe care le consumăm; de febra consumeristă întreținută permanent de marile corporații, de pământul fertil vândut pe nimic, pe cale să fie otrăvit cu insecticide și pesticide, de izolarea profesioniștilor în favoarea incompetenților sau de profunda decădere morală. Problemele pe care le avem sunt atât de complexe și de interdependente încât a crede că există remedii globale pentru ele înseamnă o naivitate vecină cu orbirea.

Noi, cei din **TEI** , considerăm că **nu există decât soluții „la firul ierbii“** – soluții demarate și întreținute de oameni care nu așteaptă subvenții de la guvern și sponsorizări de la corporații pentru a face binele. Oameni lucizi și integri, care ridică semne de întrebare asupra direcției în care se îndreaptă lumea, cu noi cu tot.

Graba în care suntem siliți să trăim ne-a confiscat timpul de gândire – nu avem timp să discernem între bine și rău, între adevăr și simulacru, între informație și minciună. Iar graba noastră și dezinformarea sunt extrem de profitabile pentru cei care ne repetă zilnic, fără încetare, că soluțiile unice de supraviețuire în ziua de astăzi sunt: job-urile epuizante, creditele pe zeci de ani pentru autoturisme sau locuințe scumpe și ineficiente și consumul dus la maxim.

TEI s-a născut pentru a face accesibile **informațiile** care dinamitează acest mod de gândire. Cărțile traduse de noi demonstrează fără greș că suntem, zi de zi, captivi ai unei imense iluzii – aceea că nu putem trăi decât așa cum trăim acum: stresați, obosiți, vlăguiți de viață, înstrăinați de valorile fundamentale care ne îndreptățesc să ne numim oameni.

În contra unui Sistem al cărui mod de funcționare implică inundarea constantă cu false informații, ne propunem să oferim publicului acele cunoștințe folositoare, ignorate în mod sistematic de „mainstream“ din simplul motiv că de pe urma lor au de câștigat numai oamenii, nu și corporațiile și guvernele. În loc de reziduuri de gândire ambalate ȕipător, oferim acces la cunoașterea practică. Complet gratuit, dar din dar, fără pretenȕii, fără trufie și fără clauze ascunse. O bibliotecă a **independenȕei reale** față de Sistemul absurd în care am fost aruncaȕi în ultimile decade. O serie de cărȕi care, nădăjduim, vor fi pașaportul de independenȕă în gândire și în fapte al fiecărui dintre noi.

Așadar, cui se adresează în principal cărȕile traduse de TEI? Oamenilor care știu că veșnicia nu s-a născut la sat ca să moară la oraș. Celor care s-au săturat de asfalt, de blocuri, de rate și de credite și care caută să iasă din acest angrenaj cât mai repede, dar încă nu au curaj, pentru că nu știu că **se poate** și încă nu știu **cum se face**. Celor care vor să acumuleze cunoștinȕe solide de agricultură sustenabilă, permacultură, arhitectură ecologică, energii alternative, tehnici și tehnologii domestice și meșteșuguri. Celor care simt șubrezenia sistemului și naufragiul global către care ne îndreptăm, oamenilor care au redus sau se pregătesc să reducă turaȕia motoarelor, pentru că știu că viteza nu va face decât să grăbească și să amplifice impactul inevitabil cu zidul. Celor care știu că revoluȕiile încep din pragul propriei case și tot acolo se termină. Ȑăranilor nescârbiȕi de sat și încă nedescurajaȕi, dar și orașenilor care încă stăpânesc mai bine tastatura decât grebla. În fine, tuturor celor care știu că orice bucată de pământ vine la pachet cu fâșia nemărginită de Cer de deasupra ei.

 TEI

februarie 2013

Traduceri Ecologice Independente

TEI

AJUTĂ-NE SĂ AJUTĂM!

Cartea pe care o citești acum pe ecran sau o ții, deja tipărită, în mâini, este rezultatul a sute de ore de muncă migăloasă – traducere, verificare terminologică, adaptare, corectură, editare, punere în pagină și design. Nenumărate e-mailuri și mii de corecturi. **Nici un membru al grupului TEI – fie el traducător profesionist sau amator - nu este plătit pentru munca sa;** tot ceea ce facem, facem gratuit, fără să cerem burse, sponsorizări, fără să solicităm donații și fără să așteptăm medalii, diplome și, eventual, statui în fața ministerului agriculturii. Unii pot numi asta sacrificiu, alții civism, alții tâmpenie crasă și pierdere de timp.

TEI nu este umbrelă pentru nici un partid politic sau ONG; nici unul dintre noi nu are de gând să candideze la președinție sau măcar pentru un post la consiliul local la următoarele alegeri, nici unul dintre noi nu are fabrică de produs insecticide. Dar asta nu înseamnă că nu avem și noi, la rândul nostru, nevoie de ajutor. În schimbul faptului că, prin intermediul nostru, ai acces gratuit în limba română la cărți de importanță fundamentală, pe care nici o editură din România nu a avut puterea sau curajul să le traducă, te rugăm să ne dai o mână de ajutor. **Dacă te simți stăpân pe orice limbă de circulație internațională și îți poți sacrifica câteva ore lunar pentru a traduce câteva pagini împreună cu noi, dă-ne de știre la adresa de mail: carti.din.tei@gmail.com.** Cu cât vom fi mai mulți, cu atât vom putea traduce mai multe volume într-un timp din ce în ce mai scurt – performanță pe care nici o editură, din România sau chiar din străinătate, probabil că n-a atins-o vreodată.

Și chiar dacă nu ești atât de deprins cu o limbă străină, tot ne poți fi de mare folos - dă mai departe cartea de față și celelalte cărți din colecția **TEI**, anunță-ți prietenii, recomand-o, tipărește-o, fă-o cadou, urmărește-ne pe [Facebook](#), pe [Scribd](#) și oriunde vom mai apărea. Poți chiar să-ți enervezi socrii dându-le din când în când citate din cărțile traduse și publicate de noi, promitem că nu ne supărăm. Suntem siguri că, pe măsură ce crește numărul oamenilor care știu despre **TEI**, citesc și aplică cele scrise în cărțile noastre, vom fi o țară din ce în ce mai greu de mințit, de controlat și de cumpărat. Îți mulțumim! **TEI**

Pentru înscrieri, sugestii, recomandări, propuneri etc.:

carti.din.tei@gmail.com

facebook

[TEI Traduceri Ecologice Independente](#)

Scribd scribd.com/tei_independente

CUPRINS

Cartea I

Priviți acest spic	1
Absolut nimic	3
Întoarcerea la țară	7
Către o agricultură „nu fă nimic“	9
Întoarcerea la sursă	11
Un motiv pentru care nu s-a răspândit agricultura naturală	13
Omenirea nu cunoaște natura	15

Cartea a II-a

Patru principii ale agriculturii naturale.....	19
Agricultura printre rădăcini	24
Agricultura cu paie.....	27
Creșterea orezului într-un câmp uscat	31
Livada de pomi	34
Livada Pământ.....	36
Creșterea legumelor ca și plante sălbatice.....	38
Condițiile pentru abandonarea chimicalelor.....	41
Limitele metodei științifice	43

Cartea a III-a

Mărturia unui țaran	47
Soluție modestă pentru o problemă dificilă	49
Cu cât mai elaborate sunt contramăsurile, cu atât mai complicată devine problema	50
Rodul timpurilor grele	51

Marketingul hranei naturale	53
Agricultura comercială va eșua	55
Cercetare, în folosul cui?	57
Ce este hrana umană?	59
O moarte blândă pentru orz	62
Urmați natura și totul va fi bine.....	65
Diferite școli de agricultură naturală	68

Cartea a IV-a

Confuzie privind hrana.....	73
Mandala hranei naturale	76
Cultura mâncării	80
Trăind doar cu pâine	83
Recapitularea dietei	85
Hrana și agricultura	88

Cartea a V-a

Prostia apare deghezată în haina deșteptăciunii.....	91
Cine e prostul?.....	94
M-am născut ca să merg la creșă.....	96
Nori purtați de vânt și iluzia științei	99
Teoria relativității.....	102
Un sat fără război și pace.....	104
Revoluția unui spic.....	107
ANEXA 1	110
ANEXA 2.....	111

I

Cartea I

PRIVIȚI ACEST SPIC

Cred că o revoluție poate porni de la un singur spic. Privit în grabă, acest spic de orez ar putea părea mic și lipsit de importanță. Cu greu ar crede cineva că de la el ar putea porni o revoluție. Cu toate acestea, eu am ajuns, totuși, să înțeleg greutatea și puterea acestui spic. Pentru mine, această revoluție e foarte reală.

Uitați-vă la aceste lanuri cu secară și orz. Ele vor da o recoltă de aproximativ 22 de banițe (aprox. 600 kg) per acru¹. Este o recoltă care se poate compara cu recoltele de vârf din Prefectura Ehime. Dacă se poate compara cu cele mai bune recolte din Prefectura Ehime, ar putea cu ușurință să se compare cu recoltele de top din întreaga țară, din moment ce Ehime este una din zonele cele mai bune pentru agricultură din Japonia... și, totuși, aceste câmpuri nu au fost arate de 25 de ani.

„... și, totuși, aceste câmpuri nu au fost arate de 25 de ani.”

Ca să seamăn, pur și simplu arunc toamna semințe de secară și orz pe câmpuri separate, în timp ce orezul este încă în picioare. Câteva săptămâni mai târziu, recoltez orezul și împrăștiu paie de orez înapoi pe câmp. La fel procedez și cu semănarea orezului. Grânele de iarnă vor fi tăiate în jurul datei de 20 mai. Cam cu două săptămâni înainte, arunc semințe de orez peste recoltă de secară și orz. După ce recoltez secara și orzul, sfărâm paie și le arunc înapoi pe câmp.

Presupun că această metodă de semănare a orezului și a grânelor de iarnă (secară, orz) este unică pentru acest gen de agricultură. Cu

¹ 4047,86 m² [TEI].

toate acestea, există o metodă și mai ușoară. Dacă trecem la următorul teren, haideți să vă arăt orezul care a fost însămânțat toamna trecută în același timp cu grânele de iarnă. Și întreaga activitate s-a terminat până în Anul Nou.

S-ar putea să remarcați faptul că, în aceste lanuri, trifoiul alb și buruienile cresc împreună. Semințele de trifoi au fost semănate printre orez la începutul lui octombrie, cu puțin timp înaintea secarei și orzului. Nu îmi bat capul cu sădirea buruienilor, deoarece ele apar singure cu multă ușurință. Deci, ordinea semănării este aceasta: la începutul lui octombrie, trifoiul este împrăștiat printre orez; semințele pentru recolta de iarnă urmează să fie împrăștiate la jumătatea lunii.

La începutul lunii noiembrie, este recoltat orezul, apoi semințele pentru următoarea recoltă sunt semănate și resturile paielor de la recolta anterioară sunt aruncate prin lan. Secara și orzul pe care le vedeți au fost crescute în acest fel. Dacă se ia în calcul un sfert de acru² de teren, unul sau doi oameni pot face toată treaba necesară pentru creșterea orezului și a grânelor de iarnă în câteva zile. Pare puțin probabil să existe o modalitate mai ușoară de a crește cereale.

Această metodă contrazice în totalitate tehnicile moderne de agricultură. Ea aruncă pe fereastră toate cunoștințele științifice și tradiționale de agricultură. Cu acest mod de abordare a agriculturii, care nu folosește nici o mașinărie, nici un fertilizator și nici o substanță chimică, este posibil să se obțină recolte la fel de bogate, sau chiar mai bogate, ca recoltele medii care se obțin într-o fermă japoneză. Dovada se coace în fața ochilor dumneavoastră.

² 1011,72 m² [TEI]

ABSOLUT NIMIC

Recent, am fost întrebat de ce am început să practic acest gen de agricultură, în urmă cu mulți ani. Până acum, nu am discutat această problemă cu nimeni. Aș putea spune că e o chestiune despre care e foarte greu să vorbesc. A fost pur și simplu un șoc, o străfulgerare, o mică experiență care a declanșat totul.

Dacă aș fi nevoit să o transpun în cuvinte ar suna ceva de genul: „Omenirea nu știe absolut nimic. Nu există valoare în absolut nimic și orice acțiune e un efort inutil, fără sens“. Asta ar putea să sune revoltător, dar dacă e să o transpun în cuvinte, e singura exprimare care îmi vine.

Acest „gând“ a încolțit brusc în mintea mea când eram încă tânăr. Nu știam dacă această cugetare, că toate cunoștințele și eforturile umane sunt inutile, era adevărată sau nu, dar, oricât mă gândeam la aceasta, nu găseam în interiorul meu nimic care să o contrazică. Doar credința că acest gând era adevărat, mă ardea pe interior.

Se presupune, în general, ca nu există nimic mai splendid decât inteligența umană, că oamenii sunt ființe cu o valoare specială și că realizările și operele lor, așa cum sunt ele oglindite în cultură și istorie, sunt minuni de admirat. Asta este cel puțin credința generală.

Din moment ce eu credeam exact contrariul, nu eram în stare să comunic nimănui viziunea mea. În final, m-am hotărât să dau gândurilor mele o formă, să le pun în practică, și astfel să îmi dau seama dacă ele erau corecte sau nu. Să îmi petrec viața făcând agricultură, să cresc orez și grâne de iarnă – acesta a fost traseul pe care m-am decis să îl aleg.

Și totuși, care a fost această experiență care mi-a schimbat viața?

Acum 40 de ani, când aveam 25 de ani, lucram la Biroul Vamal Yokohama, la Divizia de Inspecție a Plantelor. Principala mea sarcină era să inspectez de insecte purtătoare de boli plantele care intrau sau ieșeau din port. Eram norocos să am foarte mult timp liber, pe care îl petreceam în laborator, făcând cercetări care țineau de specializarea mea în patologia plantelor. Laboratorul se afla lângă Parcul Yamate, pe faleză, iar mai jos se vedea portul Yokohama. Chiar în fața clădirii se afla o biserică romano-catolică, iar la est era Școala de Fete Ferris. Era o zonă liniștită, un mediu perfect pentru cercetare.

Șeful Laboratorului de Patologie era Eiichi Kurosawa. Am studiat patologia plantelor cu Makoto Okera, profesor la Școala de Înalte Studii Agricole din Gifu, sub îndrumarea lui Suehiko Igata, de la Centru de Teste Agricole al Prefecturii Okayama.

Am fost foarte norocos să fiu studentul profesorului Kurosawa. Deși a rămas în mare parte necunoscut în lumea academică, el este cel care a izolat și a crescut, în cultură, ciupercile care provoacă boala bakanae la orez. El a fost primul care a extras, din cultura ciupercilor, hormonul de creștere al plantelor gibberellin. Acest hormon, atunci când este absorbit într-o cantitate mică de plantele tinere de orez, are ca efect, creșterea anormal de înaltă a acestora.

Dar, atunci când este administrat în exces, hormonul produce reacția inversă, provocând încetinirea creșterii plantelor. În Japonia, nimeni nu a dat atenție acestei descoperiri, dar, peste mări, a devenit un subiect de cercetare. Curând după aceea, un american a făcut uz de gibberellin în dezvoltarea strugurilor fără sâmburi.

Îl consideram pe Kurosawa-san (*-san este un titlu oficial de adresare, în japoneză, atât pentru bărbați cât și pentru femei*) ca pe propriul meu tată și, sub îndrumarea lui, am construit un microscop de disecție, dedicându-mă cercetării descompunerii care cauzează boli de rășină în trunchiul, ramurile și fructele citricelor americane și japoneze.

Uitându-mă prin microscop, am studiat culturi de ciuperci, am încrucișat diferite ciuperci și am creat noi variații ale bolilor. Eram fascinat de munca mea. Din moment ce această muncă cerea concentrare adâncă și susținută, se întâmpla adeseori să adorm în laborator.

Aceasta a fost și o perioadă plină de exuberanță tinerească, căci nu îmi petreceam tot timpul în laborator. Portul orașului Yokohama era locul perfect de făcut prostii și de distracții. În această perioadă a avut loc următoarea întâmplare. Intenție, precum și cu aparatul de fotografiat în mână, Mă plimbam concentrat, cu aparatul de fotografiat în mână, când, pe lângă debarcader, am zărit o femeie frumoasă. Gândindu-mă că ar fi un subiect minunat pentru o fotografie, am rugat-o să pozeze pentru mine. Am ajutat-o să urce pe puntea unei nave străine, ancorată acolo, și am rugat-o să-mi pozeze, uitându-se într-o parte sau alta. Ea mi-a cerut să-i trimită copiile, atunci când fotografiile vor fi gata. Când am întrebat-o unde să i le trimit, ea a spus doar: „La Ofuna“, și a plecat fără să-și spună numele.

După ce am dezvoltat filmul, am arătat imaginile unui prieten, întrebându-l dacă știe cine este. El, uimit, mi-a zis: „E Mieko Takamine, celebrul star de film!“ Imediat, i-am trimis zece fotografii mari în orasul Ofuna. După mult timp, fotografiile cu autograf s-au întors prin poștă. Cu toate acestea, una lipsea. Mai târziu, gândindu-mă la asta, am realizat că era o fotografie din profil în care, probabil, i se vedeau câteva riduri pe față. Am fost încântat că am surprins ceva din psihicul feminin. Alteori, stângaci și penibil cum eram, am frecventat o sală de dans din zona Nankingai. Acolo, am zărit o cântăreață celebră, Noriko Awaya, pe care am invitat-o la dans. Nu voi putea uita niciodată senzația acelui dans, copleșit fiind de corpul ei uriaș, încât nu-i puteam cuprinde talia.

Eram, orice aș zice, un tânăr foarte norocos, petrecându-mi zilele uimit de natura văzută prin lentilele microscopului, șocat de cât de asemanatoare este această lume minusculă cu infinitatea Universului. Seara, fie că eram îndrăgostit sau nu, pierdeam vremea și mă distrăm. Cred că această viață fără scop, împreună cu oboseala de la locul de munca, au dus în final la episoade de leșin în sala de cercetare. Ca urmare, am făcut o pneumonie acută și am ajuns în camera de tratament de la ultimul etaj al Spitalului Poliției.

Era iarnă, iar printr-o fereastră spartă vântul sufla vârtejuri de zapadă în cameră. Sub pături era cald, dar fața îmi era rece ca gheața. Asistenta venea, îmi lua temperatura și dispărea într-o clipă.

Deoarece era o camera privată, nimeni nu prea se uita înăuntru. Mă simțeam ca lăsat de izbeliște, și, dintr-o dată, m-am trezit izolat într-o atmosferă de singurătate și solitudine. M-am trezit față în față cu frica de moarte. Dacă mă gândesc acum, era o frică inutilă, dar la momentul respectiv am luat-o foarte în serios.

Am fost, în cele din urmă, eliberat din spital, dar nu îmi puteam reveni din depresia care mă cuprinsese. Oare pe ce îmi bazasem încrederea până atunci? Fusesem fără griji și mulțumit de viața mea, dar care fusese natura acestei mulțumiri? Eram în agonie și dubiu în legătură cu natura vieții și a morții. Nu mai puteam dormi și nu mă mai puteam concentra asupra muncii mele. În hoinărelile mele nocturne, deasupra falezei și dincolo de port, nu găseam nici o eliberare.

Într-o noapte, în timp ce hoinăream, m-am prăbușit extenuat pe un deal de pe care se vedea portul, rezemându-mă de trunchiul unui copac mare. Am zăcut acolo, nici adormit, nici treaz, până la răsărit. Îmi amintesc și acum, era dimineața zilei de 15 mai. Cuprins de amețeață, am văzut portul inundat de lumină, am văzut răsăritul și totuși, cumva nevăzându-l. Cum briza sufla de sub faleză, ceața dimineții s-a risipit brusc. În acel moment, a apărut un bătlan de noapte, a dat un țipăt ascuțit și a zburat în depărtare. Puteam să îi aud bătaile aripilor. Deodată, toate dubiile și ceața întunecată a confuziei mele au dispărut. Tot ce am crezut ca fiind sigur și convingător, toate convingerile mele obișnuite pe care mă bazam de obicei, totul a dispărut pe aripile vântului. Simțeam că am înțeles un singur lucru. Fără să mă gândesc la ele, cuvintele pur și simplu mi-au venit pe limbă: „În această lume nu există absolut nimic...”. Simțeam că am înțeles nimicul („*să înțeleg nimicul*“, în acest sens, înseamnă *recunoașterea insuficienței cunoașterii intelectuale.*)

Simțeam cum toate conceptele de care mă agățasem până atunci, chiar și existența însăși, erau doar niște concepte false. Spiritul meu a devenit ușor și clar. Dansam nebunește cu bucurie. Auzeam păsărelele ciripind în copaci și vedeam valurile sclipind departe în lumina soarelui. Frunzele dansau, verzi și sclipitoare. Am simțit că acest lucru a fost cu adevărat raiul pe pământ. Tot ceea ce mă posedase, toate durerile au dispărut ca visele și iluziile, și ceea ce s-ar putea numi „adevărata natură” mi s-a revelat.

Aș putea spune că, de la această experiență, viața mea s-a schimbat în totalitate.

În ciuda schimbării, am rămas în sinea mea un om obișnuit și prost, și astă nu s-a schimbat de atunci până

în prezent. Văzut din afară, nu există un pierde-vară mai mare ca mine, dar nici nu s-a întâmplat ceva extraordinar în legătură cu viața mea. Însă, cu siguranță, știu că, de atunci, acest lucru unic nu s-a schimbat. Am petrecut 30 de ani, 40 de ani, testând dacă m-am înșelat, reflectând de-a lungul timpului, dar niciodată nu am găsit argumente care să-mi slăbească convingerea.

Că această realizare are o mare valoare, asta nu înseamnă că vreo valoare specială mi se datorează mie. Eu rămân un simplu om, o cioară bătrână, ca să spun așa. Unui observator, s-ar putea să îi par umil sau arogant. Celor tineri le spun într-una să nu încerce să mă imite, și chiar mă deranjează dacă cineva nu ia în serios acest sfat. Le cer, în schimb, ca ei să traiască simplu, în natură, și să se exprime pe ei înșiși în munca lor. Nu, nu e nimic special în legătură cu mine, doar ce am descoperit e foarte important.

ÎNTOARCEREA LA ȚARĂ

În ziua următoare acestei experiențe, pe 16 mai, m-am prezentat la serviciu și mi-am prezentat demisia pe loc. Superiorii și prietenii erau uimiți. Nu știau ce să înțeleagă. Au ținut o petrecere de rămas bun într-un restaurant, dar atmosfera a fost puțin ciudată. Acest tânăr care, până în ziua anterioară, se înțelesese bine cu toată lumea, care nu părea în mod special nesatisfăcut cu munca lui, care, dimpotrivă, se dedicase din toată inima cercetării, a anunțat dintr-o dată că își dă demisia. Și iată-mă, acolo eram eu, râzând fericit.

În acel moment m-am adresat tuturor: „Pe această parte este portul. Pe cealaltă parte este debarcaderul. Dacă credeți că viața este pe partea asta, atunci moartea este pe partea cealaltă. Dacă vreți să scăpați de ideea de moarte, atunci ar trebui să vă descotorosiți de ideea că aici este viața. Viața și moartea sunt una“.

Când am spus asta, toată lumea a început să-și facă mai multe griji pentru mine. „Ce vrea să spună? Probabil că a înnebunit“, vor fi gândit. În final m-au petrecut cu fețele foarte triste. Doar eu am plecat sprinten și vioi.

La momentul respectiv, colegul meu de cameră era extrem de îngrijorat pentru mine și mi-a sugerat să îmi iau o perioadă de odihnă, poate în Peninsula Boso. Așa că am plecat. Aș fi plecat absolut oriunde, dacă cineva mi-o cerea. M-am urcat într-un autobuz și am mers multe mile, uitându-mă la câmpurile striate și la satele de pe marginea autostrăzii. La un stop, am văzut un mic indicator pe care scria „Utopia“. M-am dat jos din autobuz și am luat-o într-acolo.

Pe coastă se afla un han și, urcând pe o stâncă, am găsit un loc cu o priveliște superbă. Am rămas la han și mi-am petrecut zilele moțâind prin iarba înaltă și uitându-mă la mare. Cred că au trecut câteva zile, o săptămână, sau o lună, dar oricum am rămas acolo pentru un timp. Pe măsură ce zilele treceau, exaltarea a scăzut în intensitate și am început să reflectez asupra celor întâmplare. Se poate spune că îmi reveneam în fire din nou.

Am plecat la Tokyo și am rămas acolo o perioadă, petrecându-mi zilele plimbându-mă prin parc, oprind oameni pe stradă și vorbind cu ei, dormind ici și colo. Prietenul meu era îngrijorat și a venit să vadă cum o duc. „Nu trăiești cumva într-o lume imaginară, într-un fel de iluzie?“, m-a întrebat. „Nu“, am răspuns, „tu ești cel care trăiește într-o lume imaginară.“ Amândoi am gândit: „Eu am dreptate și tu trăiești în lumea imaginară“. Când prietenul meu s-a întors să-și ia rămas bun, eu i-am răspuns ceva de genul: „Nu spune ‘rămas bun’. O despărțire e doar o despărțire“. Prietenul meu pare că-și pierduse orice speranță.

Am părăsit Tokyo, am trecut prin Kansai (*zona Osaka, Kobe, Kyoto*) și am ajuns în sud, până la Kyushu. Mă simțeam foarte bine, hoinărind de ici colo. Provocam foarte multă lume cu convingerile mele că totul e fără sens, fără valoare și totul se întoarce în nimicnicie.

Dar, asta era prea mult, sau prea puțin, pentru omul obișnuit ca să conceapă. Nu exista, de fapt, nici un fel de comunicare între noi. Eu mă gândeam doar că acest concept de inutilitate este unul foarte folositor lumii și, în particular, lumii prezente, care se mișcă așa de rapid în direcția opusă. Chiar hoinăream având intenția de a face cunoscută această idee

în întreaga țară. Rezultatul a fost însă că, oriunde mergeam, eram vazut ca un excentric. Așa că m-am întors la ferma tatălui meu, la țară.

În acea vreme, tatăl meu creștea mandarine, iar eu m-am mutat într-o coliba la munte și am început să duc o viață foarte simplă și primitivă. Credeam că aici, fiind crescător de citrice și cereale, voi putea să pun în practică și să demonstrez ideile mele, iar lumea va recunoaște acest adevăr. În loc să ofer sute de explicații, nu cumva practicarea filosofiei ar fi cea mai bună metodă? Metoda mea de „a nu face nimic”³ (*prin această expresie, dl Fukuoka⁴ atrage atenția asupra metodei sale ușoară prin comparație. Acest fel de agricultură necesită o muncă grea, în special la cules, dar cu mult mai puțină decât alte metode*) aplicată în agricultură a început cu acest gând. Era în al 13-lea an al împăratului, adică 1938.

M-am stabilit la munte și totul a mers bine până în momentul când tatăl meu mi-a încredințat livada cu pomi roditori. Tăiase deja crengile în forma „ceștilor de sake”, astfel încât fructele să poată fi ușor culese. În momentul când i-am abandonat în această stare, rezultatul a fost că crengile au început să se încâlcească, insectele au atacat și întreaga livadă, în scurt timp, s-a ofilit.

Crezul meu era că recolta crește singură și că nu trebuie ajutată să crească. Acționasem în convingerea că totul trebuie lăsat să își urmeze cursul natural, dar am aflat că, dacă aplici acest mod de gândire dintr-o dată, pe termen scurt, lucrurile nu merg chiar așa de bine. Aceasta era abandonare, nu agricultură naturală.

Tatăl meu era șocat. Mi-a spus că ar trebui să mă redisciplinez, poate să îmi iau o slujbă undeva și să mă întorc în momentul când îmi reveneam. La vremea respectivă, tatăl meu era conducătorul satului și, pentru ceilalți membri ai comunității, era destul de dificil să relaționeze cu fiul său cel excentric care, evident, nu se prea înțelegea cu lumea, trăind de capul lui în munți. Mai mult decât atât, nu îmi surâdea deloc perspectiva serviciului militar, iar războiul devenea din ce în ce mai violent, așa că m-am decis să urmez umil dorințele tatălui meu și să mă angajez.

În acele timpuri, specialiștii erau rari. Stația de Testare a Prefecturii Kochi a auzit de mine și mi s-a oferit postul de cercetător-șef la controlul bolilor și insectelor. Am lucrat aici opt ani. La Centrul de Testare am devenit supraveghetor la Divizia de Agricultură Științifică și m-am dedicat creșterii producției de hrană pe timp de război. În toți acești opt ani, meditam într-una la relația dintre agricultura științifică și cea naturală. Agricultura pe bază de chimicale, care utiliza produsul inteligenței umane, era recunoscută ca fiind superioară. Întrebarea care mă frământa mereu era dacă nu cumva agricultura naturală putea să se ridice peste știința modernă.

Când războiul s-a sfârșit, am simțit o nouă briză de libertate și, cu un oftat de eliberare, m-am întors în satul natal să mă apuc din nou de agricultură.

³ Termenul se regăsește și în taoism, sub denumirea „wu wei”, „non-acțiune” [TEI].

⁴ Cercetător japonez în patologia plantelor, fermier și filosof - adept al agriculturii naturale -, autor de cărți de succes (2.02.1913-16.08.2008) [TEI].

CĂTRE O AGRICULTURĂ „NU FĂ NIMIC“

Timp de 30 de ani am trăit doar la ferma mea, din agricultură, și am avut foarte puține contacte cu oamenii din afara comunității mele. În timpul acestor ani, m-am îndreptat în linie dreaptă către o agricultură „nu fă nimic“.

Modul obișnuit de a dezvolta o nouă metodă era să te întrebi: „Ce ar fi să încerc asta?“, sau: „Ce ar fi să încerc aia?“, și să încerci o varietate de tehnici una peste alta. Aceasta este agricultura modernă și rezultatul este că îl face pe agricultor tot mai ocupat.

Calea mea era exact opusă. Eu ținteam către o metodă de agricultură plăcută și naturală (*agricultura simplificată la maxim, în cooperare cu mediul natural, în loc de abordarea modernă, care presupune aplicarea tehnicilor tot mai complicate pentru a răstălmăci natura în întregime pentru beneficiul oamenilor*), ceea ce făcea munca mai ușoară și în nici un caz mai grea. „Ce ar fi să nu fac asta? Ce ar fi să nu fac aia?“ Asta era gândirea mea și, în cele din urmă, am ajuns la concluzia că nu este nevoie să ar, nu este nevoie să aplic substanțe fertilizatoare, nu e nevoie de îngrășământ, nu e nevoie de insecticide. Dacă tragi linie, sunt foarte puține activități care sunt neapărat necesare.

Motivul pentru care tehnicile complicate inventate de om par a fi necesare este că echilibrul natural a fost, în prealabil, așa de tare destabilizat de aceleași tehnici, încât pământul a devenit dependent de ele.

Acest mod de gândire nu e valabil doar în agricultură, ci și în alte aspecte ale societății umane. Doctorii și medicamentele devin necesare atunci când oamenii crează un mediu nesănătos. Școlarizarea nu are nici o valoare intrinsecă, dar devine necesară atunci când omenirea crează un mediu în care o persoană trebuie să fie educată doar pentru a putea trăi.

Înainte de război, când m-am ocupat de livada de citrice și am practicat ceea ce credeam atunci că este agricultura naturală, nu am tăiat creștile și am lăsat livada de capul ei. Crengile s-au încâlcit, copacii au fost atacați de insecte și aproape doi acri⁵ de mandarină s-au ofilit și au murit. Din acel moment întrebarea: „Care e modelul natural?“ m-a frământat încontinuu. Până am ajuns la un răspuns, am mai distrus vreo 400 de pomi dar, în final, am ajuns să spun cu certitudine: „Acesta este modelul natural“.

„Timp de 30 de ani am trăit doar la ferma mea, din agricultură...”

⁵ 8095,72 m² [TEI].

În măsura în care pomii deviază de la forma lor naturală, tăiatul crengilor și exterminarea insectelor devin necesare; în măsura în care societatea umană se separă de viața apropiată de natură, școlarizarea devine necesară. În natură, școlarizarea formală nu are nici un rol.

În creșterea copiilor, mulți părinți fac aceleași greșeli pe care le-am făcut eu la început, cu livada. De exemplu, predarea muzicii la copii este la fel de inutilă ca și tăierea crengilor la pomi. Urechea unui copil prinde muzica. Susurul unui izvor, sunetul unei broaște care crăcăie pe un mal, foșnetul frunzelor în pădure, toate aceste sunete naturale sunt adevărata muzică. Totuși, când o varietate de sunete deranjante intră și dezorientează auzul, aprecierea copilului - care este pură, directă -, degenerează. Dacă aceasta continuă, copilul va fi incapabil să audă chemarea unei păsări sau sunetul vântului ca o melodie. De aceea se ajunge la concluzia că educația muzicală este bună pentru dezvoltarea copilului.

Copilul care este crescut cu un auz pur și limpede, s-ar putea să nu fie în stare să interpreteze un cântec popular la vioară sau la pian, dar nu cred că asta are ceva de-a face cu abilitatea de a auzi adevărata muzică sau de a cânta. Atunci când inima este plină de cântec se poate spune că un copil este dăruit cu talent muzical.

Aproape toată lumea crede că „natura“ este o chestie bună, dar puțini pot sesiza diferența dintre natural și nenatural.

Dacă este tăiat un singur mugure de pe o creangă, acest fapt poate crea pagube ireparabile. Când cresc în armonie cu forma lor naturală, crengile se separă alternativ de trunchi și frunzele primesc uniform lumina solară. Dacă această armonie este întreruptă, crengile intră în conflict, cresc una peste cealaltă și se înnoadă, iar frunzele se usucă în zonele unde nu pătrunde lumina solară. În acest mod apar imediat și stricăciunile create de insecte. Dacă anul următor crengile nu sunt tăiate, vor apărea mai multe crengi uscate.

Oamenii, prin modificările pe care le aduc naturii, fac greșeala să lase mai departe răul făcut, iar când apar rezultatele negative lucrează din toate puterile să le corecteze. Și, atunci când acțiunile de corectare par că au avut succes, trag concluzia că aceste măsuri sunt niște realizări mărețe. Iar oamenii fac asta de fiecare dată. Este ca și cum un nebun și-ar sparge acoperișul casei. Apoi, când plouă și tavanul începe să putrezească, se apucă să-l repare și, la sfârșit, ajunge la concluzia că a realizat cine știe ce faptă măreață.

La fel se întâmplă cu omul de știință. Stă zi și noapte aplecat asupra cărților, obosindu-și ochii încât aproape ajunge orb, iar dacă îl întrebi la ce Dumnezeu a lucrat în tot acest timp, îți va spune că a inventat o pereche de ochelari care să corecteze vederea slabă.

ÎNTOARCEREA LA SURSĂ

Rezemându-mă pe coada lungă a coasei, fac o pauză din munca mea în livadă și mă uit către munți și la dealul din vale. Mă întreb cum de s-a ajuns ca gândirea oamenilor să se învârtă mai repede decât anotimpurile.

Calea pe care am urmat-o, această metodă naturală de agricultură, care le pare celor mai mulți ciudată, a fost inițial interpretată ca o reacție împotriva progresului și a dezvoltării științei. Dar, tot ce am făcut, practicând acest gen de agricultură, a fost să încerc să arăt că omenirea nu știe nimic. Deoarece lumea se mișcă cu așa o imensă energie în direcția opusă, s-ar putea să se spună despre mine că am rămas în afara timpului, dar eu cred cu tărie că această cale pe care am urmat-o este cea mai inteligentă.

În ultimii ani, numărul oamenilor interesați de agricultura naturală a crescut considerabil. Se pare că ajungem la limitele dezvoltării științifice, greșelile făcute încep să se simtă, iar acum este timpul pentru o reevaluare. Ceea ce se credea a fi primitiv și înapoiat este, pe neașteptate, descoperit ca fiind mult mai avansat decât știința modernă. Asta poate părea ciudat la început, dar mie nu mai îmi pare deloc ciudat.

Am discutat, recent, acest aspect cu profesorul Iinuma, de la Universitatea Kyoto. În urmă cu o mie de ani, în Japonia agricultura se făcea fără a se ara, și abia cu 300-400 de ani în urmă, în era Togukawa, a început să se practice cultivarea de suprafață. Aratul adânc a intrat în Japonia odată cu agricultura vestică. Am spus că, pentru rezolvarea problemelor viitorului, generația următoare se va întoarce la metoda primitivă.

Creșterea recoltei pe terenuri nearate ar putea să pară, la prima vedere, un regres dar, de-a lungul anilor, această metodă a dovedit, chiar în laboratoare universitare și în centre de cercetare agricolă, că este cea mai simplă, eficientă și actuală metodă dintre toate. Cu toate că această metodă neagă știința modernă, a ajuns să stea acum în fruntea dezvoltării agriculturii moderne.

Am prezentat această „metodă de însămânțare directă, fără cultivarea orezului și cerealelor de iarnă” în jurnale de agricultură, acum 20 de ani. De atunci, a fost publicată de multe ori, și a fost prezentată pe larg publicului la radio și televiziune, dar nimeni nu i-a acordat mare atenție.

Acum, dintr-o dată, povestea s-a schimbat. Ai putea spune că agricultura naturală este acum la modă, iar jurnaliști, profesori și cercetători se înghesuie să îmi viziteze terenurile și coliba de la munte.

Oameni diferiți o văd din puncte de vedere diferite, o interpretează în felul lor și, apoi, pleacă. Unul o vede ca primitivă, altul ca înapoiată, un altul o consideră o culme a realizărilor agricole, iar un al patrulea o aclamă ca o descoperire a viitorului. În general, oamenii sunt interesați doar dacă această agricultură este un progres spre viitor sau o reîntoarcere în

trecut. Puțini sunt cei care cu adevărat reușesc să sesizeze că agricultura naturală își trage esența din centrul etern și neschimbat al dezvoltării agricole.

În măsura în care oamenii se separă de natură, ei se mișcă tot mai departe de centru. În același timp, ia naștere un efect centripet și renaște dorința de întoarcere la centru. Dar, dacă oamenii ajung să fie prinși în reacțiune, mișcându-se mai la stânga, sau mai la dreapta, în funcție de condiții, rezultatul este doar mai multă acțiune. Punctul nemișcat, de origine, care domnește în afara tărâmului relativității, este total ignorat. Cred chiar că „mișcările de întoarcere la natură“, dar și activitățile contra poluării, oricât de laudabile ar fi, nu reprezintă o soluție adevărată, atâta timp cât sunt doar o reacție la supradezvoltarea pe care o vedem în vremurile noastre.

Natura nu se schimbă, cu toate că modul în care o privim se schimbă invariabil de la o epocă istorică la alta. Nu contează perioada, pentru că agricultura naturală a existat dintotdeauna ca izvor nesecat al agriculturii.

UN MOTIV PENTRU CARE NU S-A RĂSPÂNDIT AGRICULTURA NATURALĂ

În ultimii 20 sau 30 de ani, această metodă de creștere a orezului și a cerealelor de iarnă a fost testată într-o mare varietate de climate și condiții naturale. Aproape fiecare prefectură din Japonia a făcut teste de comparare a recoltei înșămânțării directe, fără cultivare, în paralel cu recoltele de orez, secară și orz cultivate modern. Aceste teste nu au făcut nici o dovadă care să contrazică aplicabilitatea universală a agriculturii naturale.

Așa că e normal să te întrebi de ce acest adevăr nu s-a răspândit. Cred că unul dintre motive este acela că lumea a devenit atât de specializată încât nu mai este posibil pentru nimeni să sesizeze ceva în întregul lui. De exemplu, un expert în prevenirea stricăciunilor datorate insectelor, de la Centrul de Testare Agricol al Prefecturii Kochi, a ajuns să se întrebe de ce sunt așa de puțini dăunători pe terenurile mele, deși nu folosisem insecticide. După ce a investigat mediul și echilibrul dintre insecte și dușmanii lor naturali, păianjenii, s-a constatat că pe terenurile mele sunt la fel de puține insecte ca și pe terenurile centrului, care sunt stropite de nenumărate ori cu o mare varietate de substanțe chimice.

Profesorul a fost, de asemenea, uimit să remarce că, deși insectele dăunătoare erau la fel de puține, dușmanii lor naturali erau mult mai numeroși pe terenurile mele decât în cele tratate cu chimicale. Abia apoi și-a dat seama că echilibrul natural stabilit între variatele comunități de insecte era cel care ținea câmpul în această stare. A ajuns la concluzia că, dacă metoda mea ar fi adoptată în general, problema stricăciunilor datorate insectelor ar putea fi rezolvată. Apoi s-a urcat în mașina și s-a întors la Kochi.

De-aș fi întrebat dacă specialiștii de la Centrul de Fertilitatea Solului, sau în recoltă, au fost pe aici, răspunsul ar fi nu, nu au venit. Mai mult decât atât, dacă ar fi să sugerezi, la o conferință sau într-o adunare, că această metodă să fie aplicată pe scară largă, probabil că răspunsul ar fi: „Ne pare rău, e prea devreme pentru așa ceva. Trebuie mai întâi să facem cercetări din toate punctele de vedere până să aprobăm așa ceva“. Ar dura ani până să se ajungă la o concluzie.

Genul acesta de lucruri se întâmplă tot timpul. Pe la ferma mea au trecut specialiști și tehnicieni din toată Japonia. Văzând lanurile mele din perspectiva specializării fiecăruia, toți cei veniți le-au găsit cel puțin satisfăcătoare, dacă nu chiar remarcabile. Cu toate acestea, în cei cinci sau șase ani de când profesorul de la Centrul de Cercetare a venit în vizită, lucrurile nu s-au schimbat deloc la Prefectura din Kochi.

În acest an, Departamentul Agricol de la Universitatea Kinki a demarat un proiect de agricultură naturală în care studenți de la diferite departamente vor veni aici să facă cercetări. Această abordare ar putea fi un pas înainte, dar am senzația că următoarea mutare va fi doi pași înapoi.

Deseori, pretinșii experți spun: „Ideea de bază este bună, dar nu ar fi mai convenabil să recoltezi cu utilaje?“, sau: „Nu ar fi mai mare recolta dacă ai folosi pesticide sau îngrășăminte, în anumite cazuri sau în anumite momente?“ Există tot timpul oameni care vor să amestece agricultura naturală cu cea științifică. Dar, acest mod de gândire, pierde în totalitate din vedere esențialul. Fermierul care face compromisuri nu mai poate critica fundamentele științei.

Agricultura naturală este sensibilă și ușoară, arătându-ne întoarcerea la sursa agriculturii. Însă, un singur pas greșit te poate face să te rătăcești.

OMENIREA NU CUNOAȘTE NATURA

În ultima vreme, m-am tot gândit că trebuie să ajungem la momentul în care oamenii de știință, politicienii, artiștii, filosofii, oameni religioși, toți cei care lucrează în agricultură să se adune în fața acestor lanuri și să discute împreună aceste lucruri. Cred că asta ar trebui să se întâmple, dacă ne dorim ca oamenii să vadă dincolo de specializarea fiecăruia.

Oamenii de știință cred că pot înțelege natura. Asta e poziția lor. Pentru că sunt convinși că pot înțelege natura sunt întru totul dedicați cercetării ei, pentru a o pune la muncă în folosul nostru. Totuși, eu cred că înțelegerea naturii depășește limitele inteligenței umane.

Adesea, le spun tinerilor care vin la mine, la munte, să mă ajute și să învețe despre agricultura naturală, că oricine poate să vadă copacii de pe munte. Pot să vadă frunzele, cu verdeața lor și pot să vadă plantele de orez. Ei cred că știu, cunosc ce este verdele. Fiind în contact cu natura, dimineața și seara, oamenii ajung uneori să creadă că ei cunosc natura. Totuși, în momentul în care cineva crede că a început să cunoască natura, poate să fie sigur că a luat-o pe un drum greșit.

Și de ce ar fi imposibil să cunoști natura? Pentru că ceea ce noi concepem a fi natură este doar o idee despre natura, care apare în mintea fiecăruia. Singurii care văd natura adevărată sunt copii. Ei văd direct și clar, fără să gândească. Dacă doar numele unei plante este cunoscut, un mandarin din familia citricelor, un pin din familia coniferelor, natura nu mai este văzută în adevărata ei formă.

Un obiect văzut separat față de întreg, nu este văzut în întreaga lui natură.

Specialiști din diferite domenii se strâng împreună și studiază o tulpină de orez. Specialistul în insecte vede doar efectul produs de insecte; specialistul în nutriție ia în considerare doar vigoarea plantei. Aceasta este inevitabil datorită nivelului la care ne aflăm în prezent.

De exemplu, i-am spus unui domn de la Stațiunea de Cercetare care studia relația dintre lăcustele și păianjenii din câmpurile mele: „Profesore, din moment ce studiați păianjenii, sunteți interesat doar de unul dintre nenumărații dușmani naturali ai lăcustei. Anul acesta, păianjenii au apărut în număr mare, dar anul trecut au fost broaștele râioase. Înainte de asta, broscuțele au predominat. Există nenumărate variații“.

Cercetarea specializată nu poate surprinde rolul unui singur dușman natural, într-un anumit moment, în complexitatea relațiilor dintre insecte. Sunt perioade când populația de lăcuste este redusă, deoarece există mulți păianjeni. Sunt perioade când plouă foarte mult și broaștele fac ca păianjenii să dispară, sau perioade când plouă foarte puțin și nu apar deloc nici lăcuste, nici broaște.

Metodele de control ale insectelor, care ignoră relațiile ce există chiar între insecte, sunt cu adevărat inutile. Cercetarea păianjenilor și a lăcustelor trebuie obligatoriu să ia în considerare și relațiile dintre broaște și păianjeni. Când se ajunge în acest punct, este deci nevoie și de un specialist în broaște. Câte un expert în păianjeni și lăcuste, altul în grâu și încă un expert în managementul apei, toți trebuie să se alăture acestui efort.

Mai mult, pe aceste terenuri există patru sau cinci tipuri de păianjeni. Îmi amintesc acum cațiva ani, când cineva a sosit în grabă la mine acasă întrebându-mă dacă mi-am acoperit câmpurile cu o plasă de mătase, sau ceva asemănător. Nu mi-am dat seama despre ce vorbește, așa că m-am grăbit să văd despre ce e vorba.

Tocmai terminasem de recoltat orezul și, peste noapte, miriștea unde fusese orezul se acoperise în întregime cu pânze de păianjen, asemănătoare mătăsii. Unduindu-se și strălucind în ceața dimineții, era un spectacol magnific.

Partea ciudată este că, atunci când se întâmplă așa ceva, și se întâmplă foarte rar, durează doar o zi sau două. Dacă te uiți cu atenție, sunt câțiva păianjeni pe fiecare bucățică de pământ. Sunt atât de deși încât abia găsești câte un spațiu gol printre ei. Câte mii, câte milioane trebuie să fie într-un sfert de acru⁶! Dacă te uiți la câmp peste două sau trei zile, se poate observa că firele de păianjen lungi de câțiva metri s-au rupt și acum se unduiesc în vânt cu câte cinci sau șase păianjeni atârând de fiecare fir. Este asemănător cu puful de păpădie sau semințele de conifere suflate de vânt. Tinerii păianjeni se țin de aceste fire și sunt trimiși să navigheze peste câmpii.

Spectacolul este o uimitoare dramă naturală. Când vezi asta, îți dai seama că ai nevoie și de poeți, și artiști ca să mai înțelegi ceva.

Atunci când pe un câmp se aplică substanțe chimice, tot acest echilibru este distrus într-o secundă. Într-o vreme credeam că nu e nimic greșit să împrăști cenușa de pe foc peste pământ (*dl Fukuoka făcea compost din cenușă și alte resturi organice pe care le arunca în mica lui grădină de bucătărie*). Rezultatul a fost șocant. Două sau trei zile mai târziu, pe teren nu mai erau păianjeni. Cenușa a dus la dezintegrarea firelor de păianjen. Oare câte mii de păianjeni au cazut victime unei singure mâini de cenușă, care, în aparență, nu putea face nimic rău? Aplicarea unui insecticid nu este doar o simplă modalitate de a elimina lăcustele și dușmanii lor naturali. Multe alte drame ale naturii se întâmplă exact în același timp.

Nu este, încă, înțeles fenomenul acestor imense pânze de păianjeni, care apar toamna pe terenurile cu orez, pentru a dispărea apoi peste noapte, ca niște artiști care evadează. Nimeni nu știe de unde apar, cum supraviețuiesc peste iarnă, sau unde se duc când dispar.

⁶ 1011,72 m²

Așadar, folosirea substanțelor chimice nu este doar problema entomologului. Filosofi, oamenii religioși, artiștii și poeții, toți trebuie să-și dea cu părerea dacă este permisă folosirea substanțelor chimice în agricultură, și care va fi efectul folosirii chiar și a fertilizatorilor naturali.

Vom recolta cam 22 de banițe⁷ de orez și 22 de banițe de cereale de iarnă de pe fiecare acru⁸. Dacă recolta ajunge la 29 de banițe⁹, cum deseori se întâmplă, s-ar putea să nu poți găsi în întreaga țară o producție mai mare. Din moment ce tehnologia avansată nu a avut nici o contribuție la creșterea acestei recolte, apare astfel o contradicție asupra presupunerilor noastre despre știința modernă. Oricine va veni, va vedea aceste terenuri și va accepta mărturia lor, va începe să aibă profunde îndoieli atunci când va reflecta asupra faptului dacă omul poate sau nu să cunoască natura, și dacă natura poate fi cunoscută în interiorul limitelor înțelegerii umane.

Ironia este că știința a servit doar ca să ne arate cât de îngustă este înțelegerea umană.

⁷ Aprox. 600 kg [TEI]

⁸ 4047,86 m² [TEI]

⁹ Aprox. 790 kg [TEI]

II

Cartea a II-a

PATRU PRINCIPII ALE AGRICULTURII NATURALE

Plimbați-vă cu grijă pe aceste câmpuri. Libelule și fluturi zboară într-o continuă agitație. Albinele bâzâie din floare în floare. Dați la o parte frunzele și veți vedea insecte, păianjeni, broscuțe, șopârle și multe alte animale mici fremătând în umbra răcoroasă. Mai jos de suprafața pământului, scormonesc cârțițe și râme.

Acesta este un teren cu un ecosistem echilibrat. Insecte și comunități de plante mențin aici o relație stabilă. Nu este un lucru neobișnuit ca o anumită boală de plante să treacă prin zonă, fără să afecteze grânele de pe acest teren.

Acum, uitați-vă pentru un moment la terenul vecinului. Buruienile au fost toate eliminate cu ierbicide. Animalele din sol și insectele au fost eliminate prin otrăvire. Solul a fost curățat de materie organică și microorganisme prin aplicarea substanțelor chimice. Vara, îi vezi pe fermieri la muncă purtând măști de gaze și mănuși lungi de protecție. Aceste câmpuri de orez, care au fost folosite încontinuu de agricultori, pentru mai bine de 1500 de ani, au fost acum pustiite de viață prin practicile agriculturii abuzive a unei singure generații.

Patru principii

Primul principiu este FĂRĂ CULTIVARE, adică fără ararea sau întoarcerea solului. De secole, fermierii au presupus că aratul este esențial pentru creșterea recoltei. Totuși, NECULTIVAREA este fundamentală pentru agricultura naturală. Pământul se ară singur prin acțiunea de penetrare a rădăcinilor plantelor și prin activitatea microorganismelor, a micilor animale și a rămelor.

Al doilea principiu este FĂRĂ FERTILIZATORI CHIMICI SAU COMPOST PREPARAT (*pentru fertilizare, dl Fukuoka crește doar un așternut leguminos de trifoi alb, aruncă paiele recoltei anterioare înapoi pe câmp și mai adaugă puțin îngrășământ natural de orătănii*). Oamenii intervin asupra echilibrului natural și, oricât ar încerca, nu mai pot vindeca rănile care rezulta. Practicile lor agricole nesăbuite seacă solul de nutrienți esențiali, iar rezultatul este o epuizare, o secare pe care pământul o suferă astfel an de an. Dacă e lăsat de capul sau,

pământul își menține fertilitatea naturală, în acord cu ciclul obișnuit de viață al plantelor și al animalelor.

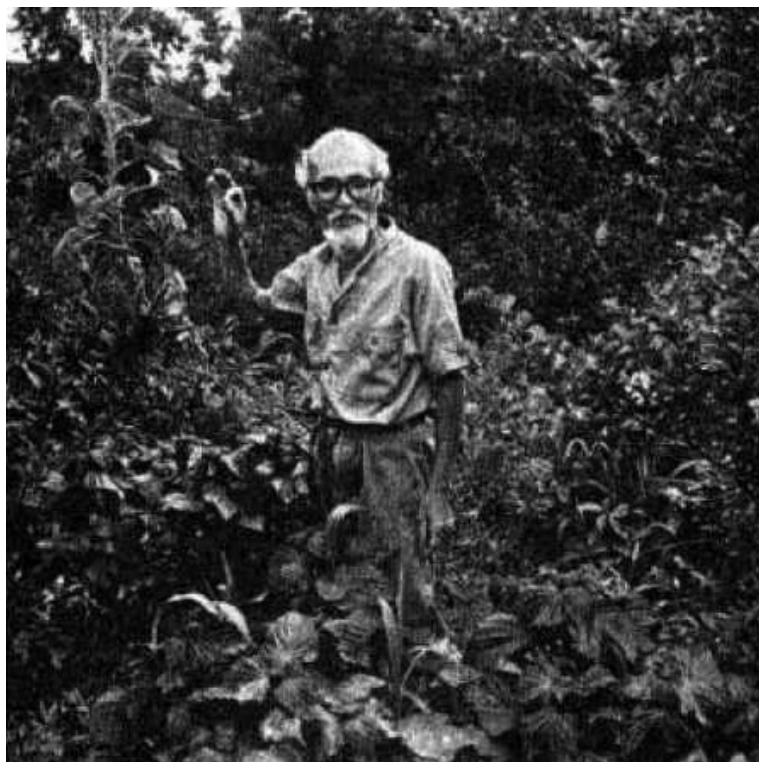
Al treilea principiu este FĂRĂ ELIMINAREA BURUIENILOR PRIN ARAT SAU FOLOSIREA DE IERBICIDE. Buruienile joacă și ele rolul lor bine stabilit în asigurarea fertilității solului și în echilibrarea comunității biologice. Ca un principiu fundamental, buruienile trebuie controlate, nu eliminate. Pe terenurile mele, mulciul de paie, un așternut de trifoi alb printre cereale și inundarea temporară asigură un control eficient al buruienilor.

Al patrulea principiu este FĂRĂ DEPENDENȚĂ DE CHIMICALE (*dl Fukuoka își crește recolta fără nici un fel de chimicale. În unele livezi de pomi, el folosește, ocazional, emulsie de ulei de mașină pentru controlul insectelor*). Din momentul în care plantele slabe au început să se dezvolte datorită practicilor artificiale, cum sunt aratul și fertilizarea, bolile și dezechilibrele cauzate de insecte au devenit o mare problemă în agricultură. Natura, lăsată în pace, este într-un echilibru perfect. Insecte și boli dăunătoare au existat tot timpul, dar ele nu apar în natură în așa măsură încât să necesite folosirea substanțelor chimice otrăvitoare. O abordare inteligentă a problemei bolilor și a insectelor dăunătoare înseamnă creșterea unor recolte robuste într-un mediu sănătos.

Aratul

Când solul este arat, mediul natural este destabilizat în așa hal încât devine de nerecunoscut. Consecința acestui fapt a cauzat coșmaruri pentru fermieri de-a lungul mai

multor generații. De exemplu, când o zonă naturală ajunge sub plug, buruienile foarte puternice ajung uneori să domine vegetația. Când se instalează aceste buruieni, fermierul este pus în fața unei necesități aproape imposibile de a se ocupa de ele în fiecare an. Deseori, terenul este abandonat.

Pentru a face față unei astfel de probleme, singura abordare rezonabilă este să întrerupem, chiar de la început, șirul practicilor artificiale care au dus la această situație. Fermierul are, de asemenea, responsabilitatea de a repara răul pe care l-a făcut. Întoarcerea solului ar trebui întreruptă. Dacă în locul substanțelor chimice făcute

de om și a războiului de anihilare dus cu utilaje agricole se vor practica măsuri blânde, cum sunt împrăștierea de paie sau însămânțarea de trifoi alb, atunci mediul își va reveni încet la echilibrul său natural și chiar și cele mai puternice buruieni pot fi ținute sub control.

Fertilizarea

În discuțiile pe care le purtam cu diferiți experți în fertilitatea solului, îi întrebăm: „Dacă un câmp este lăsat de capul lui, fertilitatea solului va crește sau va scădea?” De obicei luau o pauză și răspundeau ceva de genul: „Păi, să vedem... Fertilitatea va scădea”. „Nu, nu, dacă ne amintim că, atunci când crești orez pentru o lungă perioadă de timp în același câmp, recolta se stabilizează cam la 9 banițe¹ pe sfert de acru². Pământul nici nu se îmbogățește, nici nu se epuizează.”

Acești specialiști se referă la un câmp cultivat și inundat; dar, dacă natura este lăsată în pace, fertilitatea crește. Rămășițele organice ale plantelor și animalelor se acumulează și sunt descompuse la suprafață de bacteri și ciuperci. Prin mișcarea apei de ploaie, nutrienții sunt duși adânc în sol și devin hrană pentru microorganisme, râme și alte animale mici. Rădăcinile plantelor străpung apoi acest strat inferior și trag nutrienții înapoi spre suprafață.

Dacă vrei să-ți faci o idee despre fertilitatea naturală a pământului, fă o plimbare în sălbăticie, în munți, și privește copacii gigantici care cresc fără fertilizare și fără arat. Fertilitatea naturală, așa cum e ea, depășește cu mult imaginația.

Distrugeți așternutul natural de pădure, plantați pini roșii japonezi sau cedri pentru câteva generații și solul se va epuiza și va fi în pericol de eroziune. Pe de altă parte, luați un munte sterp, cu sol sărăcăcios, cleios și plantați conifere sau cedru împreună cu un așternut de trifoi și lucernă. Pe măsură ce îngrășămintele verzi (*cum sunt trifoiul, mazăricea, lucerna care hrănesc solul*) se îmbogățesc și înmoaie solul, buruienile și tufele încep să crească sub copaci și, astfel, ia naștere un ciclu abundent de regenerare. Sunt cazuri când primii zece centimetri de sol s-au îmbogățit în mai puțin de zece ani.

De asemenea, pentru creșterea recoltelor agricole, poate fi stopată folosirea fertilizatorilor preparați de către om. În majoritatea cazurilor, sunt suficiente un așternut permanent de îngrășământ verde și reîmprăștierea paielor din recolta trecută pe câmp. Pentru a asigura îngrășământ natural care să ajute la descompunerea paielor, eu obișnuiam să las libere rațele pe câmp. Dacă rășuștele mici sunt introduse în acest mediu, când plantele sunt încă tinere, rațele și orezul vor crește împreună. Zece rațe vor asigura tot îngrășământul natural necesar pentru un sfert de acru³ și vor ajuta, de asemenea, la controlul buruienilor.

¹ Aprox. 238 kg [TEI]

² 1011,72 m² [TEI]

³ 1011,72 m² [TEI]

Am practicat asta timp de mulți ani, până când construirea unui drum național a făcut imposibilă trecerea rațelor peste drum, în câmp. Acum folosesc puțin îngrășământ de la puii de găină că să ajut la descompunerea paielor. În alte zone, se pot folosi încă rațele sau alte orătănii mici.

Și aplicarea de prea mult fertilizator poate duce la probleme. Într-un an, chiar după strămutarea orezului, am închiriat pentru un an un acru și un sfert⁴ de câmp proaspăt însămânțat cu orez. Am scurs toată apa afară din lan și am continuat fără să folosesc fertilizatori, aplicând doar îngrășământ de la pui. Patru din lanuri s-au dezvoltat normal, dar în al cincilea, orice aș fi făcut, plantele de orez au crescut prea groase și au fost atacate de boală. Când am întrebat proprietarul despre asta, mi-a mărturisit că, peste iarnă, folosisese acel lan ca o groapă de gunoi pentru găinațul de pui.

Folosind paie, îngrășământ verde și puțin îngrășământ de la orătănii, se pot obține recolte bogate fără a adauga compost sau fertilizatori comerciali. De câțiva zeci de ani, deja, am stat și am observat metodele naturii de fertilizare și cultivare. În timp ce observam toate acestea, pe deasupra am și cules recolte bogate de legume, citrice, orez și cereale iernatice, ca un fel de dar din partea fertilității naturale a pământului.

Înțelegerea cu buruienile

Iată câteva puncte-cheie de ținut minte, pentru a face față buruienilor:

Imediat cum se întrerupe cultivarea (aratul), numărul buruienilor va scădea brusc. De asemenea, se vor schimba variațiile de buruieni de pe un anumit teren.

Dacă semințele sunt sădite în timp ce recolta precedentă încă se coace pe câmp, aceste semințe vor germina înaintea buruienilor. Buruienile de iarnă apar doar după ce orezul a fost recoltat, dar până atunci recolta de iarnă deja a luat un avans. Buruienile de vară apar imediat după recoltarea secarei și a orzului, dar, până atunci, orezul deja crește puternic. Sincronizarea însămânțării în așa fel încât să nu existe nici un gol în succesiunea recoltelor, le asigură cerealelor un mare avantaj în fața buruienilor.

Imediat după recoltare, dacă întregul teren este acoperit cu paiele recoltei, germinarea buruienilor este stopată din start. Însămânțarea trifoiului alb odată cu cerealele, ca un așternut al solului, ajută, de asemenea, la ținerea sub control a buruienilor.

Modul obișnuit de a face față buruienilor este de a cultiva și ara solul. Dar, atunci când arăm, semințe care se află îngropate adânc în sol, care altfel nu ar fi germinat, sunt răscolite și li se dă o șansă să încolțească. Mai mult, varietățile de buruieni care încolțesc și cresc repede primesc, în aceste condiții, un avantaj. În concluzie, s-ar putea spune că fermierul care încearcă să controleze buruienile prin ararea solului, își însămânțează la propriu sămânța propriului nenoroc.

⁴ 5059,58 m² [TEI]

Controlul „paraziților“

Trebuie să precizăm, de la început, că încă există oameni care cred că, dacă nu vor folosi substanțe chimice, pomii lor fructiferi și recoltele se vor veșteji sub ochii lor. De fapt, adevărul este că prin folosirea acestor substanțe, oamenii au creat fără să vrea exact condițiile neceare pentru ca această frică a lor să devină realitate.

Recent, pinii roși japonezi au suferit pagube majore din cauza unei epidemii de gărgărițe care atacau scoarța copacilor. Într-o tentativa de a opri epidemia, pădurarii au folosit elicoptere pentru stropirea aeriană a pădurilor cu substanțe chimice. Nu neg că pe termen scurt aceasta este o soluție eficientă, dar știu că trebuie să existe și o altă cale.

Conform ultimelor cercetări, boala provocată de gărgărițe nu este o infestare directă a pinilor, ci este doar urmarea acțiunii unor alte organisme intermediare, nematode. Acestea se înmulțesc în scoarța pinilor și blochează transferul de apă și nutrienți, cauzând, în final, ofilirea și moartea pinilor. Cauza primară a acestei boli este, desigur, încă necunoscută.

Nematodele se hrănesc cu o ciupercă din scoarța copacului. Dar de ce s-a răspândit această ciupercă așa de mult în scoarța copacului? Oare ciuperca a început să se înmulțească după apariția nematodelor? Sau nematodele au apărut deoarece ciuperca era deja prezentă. În final, totul se reduce la întrebarea cine a apărut primul: nematodul sau ciuperca.

Mai mult, există încă un microb despre care se știe foarte puțin, însoțind tot timpul această ciupercă, precum un virus toxic al ciupercii. Efectele urmează alte efecte, în toate direcțiile și, singurul lucru care poate fi determinat cu certitudine, este că pinii se ofilesc într-un număr foarte mare.

Oamenii nu au habar care este adevărata cauză a bolii de care suferă pinii și, de asemenea, habar nu au care vor fi consecințele „remediului“ pe care ei îl aplică. Situația fiind tratată cu atâta neștiință, este clar că tocmai s-au așternut semintele pentru următoarea mare catastrofă. Nu, eu nu mă pot bucura de faptul că răul imediat al acestei boli a fost redus prin folosirea substanțelor chimice. Folosirea acestor substanțe în agricultură este cel mai nepotrivit mod de a rezolva astfel de probleme și va duce doar la probleme mai mari în viitor.

Cele patru principii ale agriculturii naturale (fără cultivare - arat -, fără fertilizatori chimici și compost preparat, fără plivire sau ierbicizare a buruienilor și fără dependență de chimicale) corespund ordinii naturale și duc la completarea bogăției naturale. Toate ideile mele merg pe această linie de gândire. Ele reprezintă chiar inima metodei mele de a crește legume, cereale și citrice.

AGRICULTURA PRINTRE RĂDĂCINI

Pe terenurile mele cresc multe feluri de buruieni, împreună cu cerealele și cu trifoiul. Paiele de orez, răspândite pe câmp anul trecut, s-au descompus deja într-un humus bogat. Recolta va fi cu siguranță de vreo 22 de banițe (aprox. 600 kg) pe sfert de acru⁵.

Ieri, când profesorul Kawase, o autoritate de vârf în materie de ierburi de nutreț, și profesorul Hiroe, care cercetează plante străvechi, când au văzut așternutul frumos de orz și îngrășământ verde, l-au descris ca o minunată operă de artă. Un fermier local, care se aștepta să vadă terenurile mele complet invadate de buruieni, a fost surprins să vadă orzul crescând cu atâta vigoare printre celelalte plante. Au ajuns pe aici și experți tehnici care, după ce au văzut buruienile, macrișul și trifoiul crescând peste tot au plecat dând din cap cu amuzament.

Acum douăzeci de ani, pe când încurajam folosirea așternuturilor verzi permanente în livezile de pomi fructiferi, nu exista în toată țara un fir de iarbă în lanuri sau livezi. Văzând însă livezi ca a mea, oamenii au început să înțeleagă faptul că pomii fructiferi cresc destul de bine printre buruieni și ierburi. Astăzi, livezile acoperite cu iarbă sunt un lucru obișnuit în toată Japonia, pe când cele fără iarbă au devenit tot mai rare.

Același lucru este valabil și pentru lanurile cu cereale. Orez, orz și secară, toate pot fi crescute cu succes în lanuri acoperite de-a lungul întregului an cu trifoi și buruieni.

Permiteți-mi să recapitulez în detaliu orarul semănatului și al recoltării în aceste lanuri. La începutul lui octombrie, înaintea recoltei, trifoi alb și cereale iernatice care cresc repede sunt împrăștiate pe lanurile în care orezul încă se coace (*trifoiul alb este sădit cam jumătate de kg pe sfert de acru⁶; cerealele de iarnă cam 3-6 kg pe sfert de acru; pentru fermierii fără experiență sau pentru solurile mai tari sau sărace, este recomandată, pentru început, folosirea unei cantități mai mari de semințe. Treptat, pe măsură ce solul se îmbogățește prin descompunerea paielor și a îngrășămintelor verzi, și, pe măsură ce fermierul devine tot mai experimentat, cantitatea de semințe poate fi redusă*). Trifoiul, orzul sau secara încolțesc și cresc deja 3-5 cm până când orezul este gata de a fi recoltat. În timpul recoltei, semințele încolțite sunt călcate în picioare de către fermierul care recoltează, dar își revin în scurt timp. După ce se treiera, paiele de orez sunt aruncate înapoi pe câmp.

„Într-o singură zi, se pot face suficiente tablete pentru a însămânța câțiva acri.”

⁵ 1011,72 m² [TEI].

⁶ 1011,72 m² [TEI].

Dacă orezul este și el semănat de cu toamnă și e lăsat neacoperit, semințele sunt deseori mâncate de șoareci și păsări, ori putrezesc în pământ. Din această cauză, înainte de a le arunca pe câmp, eu împățuresc semințele de orez în mici tablete de pământ. Pentru asta, împrăstii semințele pe un plan întins, care este scuturat înainte și înapoi într-o mișcare circulară. În acest timp arunc peste ele pământ fin și, din când în când, puțină apă. Astfel se formează niște mici tablete de 1-2 cm.

„În octombrie, după ce orezul este cules și semințele anului următor sunt plantate, paiele sunt împrăștiat pe câmp.“

Mai există o metodă de a face aceste tablete. Pentru început, semințele de orez nedecojite sunt ținute în apă pentru câteva ore. Apoi sunt frământate cu pământ umed, cu mâna sau cu picioarele. Apoi pământul este împins printr-un panou de gard de sârmă, pentru a fi separat în bulgări mai mici. Acești bulgări trebuie lăsați să se usuce o zi sau două, apoi pot fi cu ușurință modelați cu mâna în mici tablete. În mod ideal este o singură sămânță în fiecare tabletă. Într-o singură zi se pot face suficiente tablete pentru a însămânța câțiva acri.

În funcție de condiții, uneori pun în acest gen de tablete și semințele pentru alte cereale sau chiar legume.

Undeva, între mijlocul lui noiembrie și mijlocul lui decembrie, este timpul potrivit

pentru a arunca aceste tablete cu semințele de orez în lanurile cu secară sau orz tânăr, dar ele pot fi aruncate și primăvara (*orezul este însămânțat cam 2 kg până la 4,5 kg pe sfert de acru*⁷. Spre sfârșitul lui aprilie, dl Fukuoka verifică încolțirea semințelor de grâu sădite în toamna precedentă și mai aruncă noi tablete, dacă e nevoie). Peste câmp, este așternut un strat subțire de îngrășământ de pui pentru a ajuta la descompunerea paielor și, astfel, este terminată însămânțarea pentru tot anul.

În mai, cerealele de iarnă sunt recoltate. După treierat, toate paiele sunt din nou aruncate pe câmp.

⁷ 1011,72 m² [TEI].

Apei i se permite să stea pe câmpuri pentru o săptămână sau două. Aceasta cauzează slăbirea trifoiului și a buruienilor, permițând totodată orezului să încolțească și să se ridice printre paie aruncate pe câmp. Apa de ploaie este suficientă pentru plante în lunile iunie-iulie. În august, apa proaspătă este rulată prin câmp în fiecare săptămână, fără a i se permite să stea. Recolta de toamnă este acum aproape gata.

Acesta este ciclul anual de creștere pentru orez/cereale de iarnă, după metoda naturală. Semănatul și recolta urmează așa de strâns tiparul naturii încât ar putea fi considerate mai mult un proces natural decât o tehnică agricolă.

Durează o oră, două pentru un fermier să însămânțeze și să împrăști paie pe un sfert de acru⁸. Cu excepția recoltei, cerealele de iarnă pot fi lucrate de unul singur și, doi sau trei oameni, pot face toată treaba necesară pentru creșterea orezului, folosind doar unelte tradiționale japoneze. Probabil că nici nu există o metodă mai simplă și mai ușoară de a crește cereale. Nu presupune aproape nimic mai mult decât împrăștierea semințelor și a paielor, deși mi-a luat 30 de ani ca să ajung la această simplitate.

Această metodă agricolă a evoluat în funcție de condițiile naturale ale insulelor japoneze, dar simt că agricultura naturală ar putea fi, de asemenea, aplicată și în alte zone, precum și pentru alte soiuri de cereale. În zonele unde apa nu este atât de disponibilă, de exemplu, pot fi crescute orezul de munte sau alte cereale: grâu, sorg sau mei. În locul trifoiului alb, o altă specie de trifoi, lucerna sau măzărichea se poate dovedi un așternut verde mai potrivit pentru lanuri. Agricultura naturală ia, bineînțeles, forme diferite, în funcție de condițiile unice unde este aplicată.

Pentru a realiza tranziția către acest model de agricultură, la început s-ar putea să fie nevoie de puțină plivire a buruienilor, de compost sau de ajustarea crengilor la pomi, dar aceste măsuri ar trebui să fie gradual reduse an de an. În cele din urmă, nu contează atât de mult metoda agricolă folosită, ci mai degrabă starea mentală a fermierului.

Din decembrie, grăunțele de orez pătrund printre paie și rămân în stare latentă până în primăvară.

⁸ 1011,72 m² [TEI].

AGRICULTURA CU PAIE

Împrăștierea paielor pe câmp poate fi privită ca o chestiune lipsită de importanță, dar ea e fundamentală pentru metoda mea de a crește orez și cereale de iarnă. Este legată de tot: de fertilitate, de germinare, de buruieni, de ținerea vrăbiilor la distanță, de managementul apei. Atât în practică, cât și în teorie, folosirea paielor este esențială. Oricât aș insista, se pare că nu reușesc îndeajuns să îi fac pe oameni să înțeleagă acest fapt.

Împrăștierea paielor netăiate

Centrul de Testare Okayama experimentează în prezent, în 80% din câmpuri, metoda de însămânțare directă a orezului. Le-am sugerat să împrășteie pe câmp paiele netăiate, dar nu au fost de acord și au derulat experimentul tocând paiele cu o mașină mecanizată. Când le-am vizitat câmpurile acum câțiva ani, am observat că acestea erau împărțite în câmpuri unde se folosiseră paie tocate, paie întregi și câmpuri unde nu se folosiseră deloc paie. Exact așa am procedat și eu pentru o perioadă lungă de timp, și, din moment ce spicele netăiate au funcționat cel mai bine, doar asta am folosit de atunci.

Dl Fuji, profesor la Liceul Agricol Yasuki din Prefectura Shimane, a vrut să încerce însămânțarea directă (fără arat) și a venit în vizită la ferma mea. I-am sugerat să împrășteie paiele netăiate. Anul următor a revenit și mi-a relatat că experimentul eșuase. După ce i-am ascultat povestea, am aflat că pusese paiele pe jos foarte drept și ordonat. Dacă le așezi așa, semințele nu vor germina aproape deloc. În cazul paielor de orz și secară, de asemenea, dacă sunt împrăștiate prea aliniate și îngrijit, semințelor de orez le va fi greu să iasă la suprafață. Cel mai bine e să împrăștiți paiele în toate direcțiile, ca și când ar fi căzut singure.

Paiele de orez sunt foarte bune pentru cerealele de iarnă, iar paiele de la cerealele de iarnă (orz, secară) merg foarte bine pentru recolta de orez. Vreau să fie foarte clar: există mai multe boli care vor infecta recolta de orez dacă punem pe câmp tot paie de orez. Aceste boli ale orezului nu vor afecta însă cerealele iernatice, iar dacă paiele de orez vor fi împrăștiate toamna, ele vor fi complet descompuse până primăvara, când încolțește orezul.

Paiele proaspete de orez sunt potrivite pentru alte cereale, la fel și paiele de hrișcă, iar paiele altor cereale pot fi folosite pentru recolta de orez sau hrișcă. În general, paiele proaspete de cereale iernatice, cum sunt grâul, orzul și secara, nu ar trebui folosite pentru alte cereale iernatice, deoarece, de asemenea, pot apărea boli.

Toate paiele și cojile ce rămân după treierat, ar trebui reîmprăștiate pe câmp.

Paiele îmbogățesc solul

Împrăștierea paielor menține structura solului și îmbogățește pământul, astfel încât folosirea altor fertilizatori preparați devine inutilă. Acest fapt are, desigur, legătură cu non-aratul. Câmpurile mele s-ar putea să fie singurele din Japonia care nu au fost arate de peste 20 de ani, iar calitatea solului se îmbogățește cu fiecare sezon. Estimez că, în acești ani, stratul de suprafață, bogat în humus, a ajuns să aibă o grosime de cel puțin 10 cm. Aceasta este, în principal, rezultatul reîmprăștierii pe câmp a tot ce a crescut aici, mai puțin boabele cerealelor.

Nu mai e nevoie să preparați compost

Nu mai e nevoie să preparați compost. Nu spun că nu aveți nevoie de compost, spun doar că nu e nevoie să munciți din greu pentru a-l obține. Dacă paiele sunt lăsate pe câmp primăvara sau toamna și sunt acoperite cu un strat subțire de gunoi de pui sau de rațe, în șase luni se vor descompune de tot.

Pentru a face compost prin metoda tradițională, fermierul muncește ca un nebun în soarele fierbinte, mărunțind paiele, adăugând apă și alimente, întorcând grămada și cărând-o pe câmp. Se supune la toată această suferință deoarece crede că „așa e mai bine”. Aș prefera să văd oamenii doar împrăștiind prin lanuri paie, coji sau resturi de lemne.

Călătorind de-a lungul liniei Tokaido, în vestul Japoniei, am observat că paiele sunt mai puțin mărunțite decât prima dată când am vorbit despre aruncarea paielor netăiate pe câmp. Trebuie să le recunosc asta fermierilor. Dar experții moderni încă spun că cel mai bine e să folosești o anumită cantitate de paie pe un acru⁹. De ce nu spun să pui înapoi toate paiele? Privind pe fereastra trenului, poți vedea cum fermierii au tăiat și împrăștiat cam jumătate din paie, iar restul le-au lăsat separate de-o parte, să putrezească în ploaie.

Dacă toți fermierii din Japonia s-ar aduna și ar începe să pună toate paiele înapoi pe câmp, rezultatul ar fi o mare cantitate de compost înapoiată pământului.

Germinația

De sute de ani, fermierii au avut mare grijă în prepararea răzoarelor de sămânță pentru a crește răsaduri puternice de orez. Micile răzoare erau îngrijite de parcă erau altarele familiei. Pământul era săpat, nisip și cenușă de la cojile de orez erau împrăștiate peste tot și, pe deasupra, se mai spunea și o rugăciune pentru ca răsadurilor să le meargă bine.

Nu este, deci, de neînțeles că ceilalți săteni m-au considerat nebun atunci când au văzut cum împrăștiam semințele de orez pe când cerealele iernatice încă se coceau pe câmp, laolaltă cu buruieni și paie care se descompuneau peste tot.

⁹ 4047,86 m² [TEI].

Desigur, semințele încolțesc bine atunci când sunt puse într-un câmp bine arat, dar, dacă plouă și terenul se transformă în noroi, nu mai poți umbla prin el, iar însămânțatul trebuie amânat. Metoda fără arat este mai sigură din această perspectivă, dar, pe de altă parte, sunt probleme cu micile animale, precum cârțița, greierele, șoarecele și melcul, cărora le place să mănânce semințele. Tabletele de pământ care înfășoară sămânța rezolvă această problemă.

La însămânțarea cerealelor iernatice, metoda obișnuită este să sădești semințele și apoi să le acoperi cu pământ. Dacă sunt sădite prea adânc, vor putrezi. Eu obișnuiam să arunc semințele în mici găuri în pământ, sau într-o brazdă, fără să le mai acopăr cu pământ, dar am experimentat multe eșecuri cu ambele metode.

În ultima vreme am devenit mai leneș și, în loc să mai fac brazde sau găuri în pământ, împăturesc semințele în tablete de pământ și le arunc direct pe câmp. Germinația se produce cel mai bine la suprafață, sub acțiunea oxigenului. Am descoperit că, acolo unde tabletele sunt acoperite cu paie, semințele vor germina bine și nu vor putrezi nici măcar în anii foarte ploioși.

Paiele ajută în lupta cu buruienile și vrăbiile

În mod ideal, un sfert de acru¹⁰ va asigura cam 400 kg de paie de orz. Dacă, toate paiele sunt aruncate înapoi pe câmp, întreaga suprafață va fi acoperită. Chiar și cu o buruiiană dificilă, cum e iarba crabului, cea mai mare problemă a metodei de însămânțare fără arat, poate fi ținută sub control.

Vrăbiile mi-au dat multă bătaie de cap. Însămânțarea fără arat nu are șanse dacă nu găsim o soluție să facem față păsărilor, și există multe zone unde agricultura fără arat nu s-a răspândit chiar din cauza acestui motiv. Poate mulți dintre dumneavoastră au aceeași problemă cu vrăbiile și știți despre ce vorbesc.

Îmi aduc aminte când aceste păsărele stăteau chiar în spatele meu și devorau toate semințele pe care le sădeam chiar înainte de a termina de sădit tot câmpul. Am încercat cu sperietori de ciori, plase și sârme cu câni zăngănitoare, dar nimic nu a funcționat. Dacă cumva vreuna din aceste metode se întâmpla să funcționeze, efectul ei nu dura mai mult de un an sau doi.

Treierătoare tradițională, cu pedală și tambur rotativ (Kyoto).
Boabele sunt apoi vânturate și stocate, iar paiele împrăștiate pe câmpuri.

¹⁰ 1011,72 m² [TEI].

Propria experiență mi-a arătat că problema vrăbiilor poate fi cel mai bine ținută sub control prin sădirea semințelor în timp ce recolta anterioară este încă pe câmp, astfel încât semințele să fie ascunse printre ierburi și trifoi, cât și prin aruncarea cât mai repede după recoltă, înapoi pe câmp, a paielor de orez, orz sau secară.

Experimentând de-a lungul anilor, am făcut multe greșeli și am suferit tot felul de eșecuri. Cred că știu mai mult decât oricine din Japonia despre ce poate merge rău în agricultură. Când, pentru prima dată, am avut succes în creșterea orezului și a cerealelor iernatice fără să mai ar pământul, m-am simțit, probabil, cum s-a simțit Columb atunci când a descoperit America.

CREȘTEREA OREZULUI ÎNTR-UN CÂMP USCAT

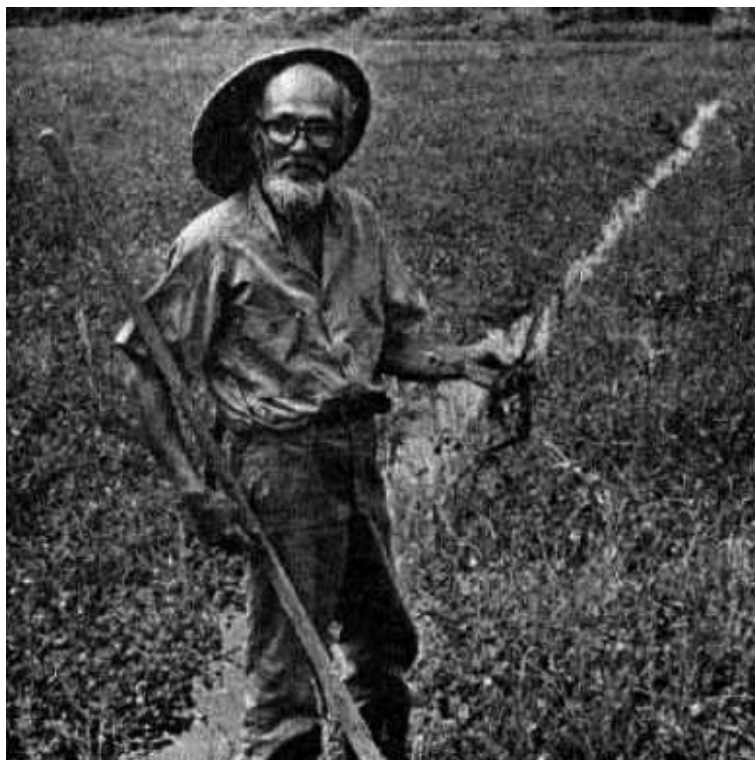
La începutul lunii august, orezul din lanurile vecinilor este deja crescut până în talie, în timp ce plantele de pe câmpurile mele sunt abia la jumătate. Cei care mă vizitează, spre sfârșitul lunii iulie, sunt tot timpul sceptici și mă întreabă: „Fukuoka-san, orezul ăsta chiar o să crească?” „Cu siguranță”, le răspund, „nu sunt motive de îngrijorare”.

Nu încerc să cultiv plante care cresc repede, înalte și cu frunze mari. În schimb, păstrez plantele cât pot de apropiate. Ține-ți minte: nu supraalimentați plantele și lasă-le să crească natural.

De obicei, orezul foarte înalt produce frunze mari și lasă impresia că va produce mult orez dar, din păcate, doar frunzele cresc așa bogate. Planta pierde multă energie cu creșterea frunzelor, eficiența este scăzută și nu mai rămâne multă energie pentru creșterea boabelor de orez. De exemplu, dacă plantele înalte și prea mari produc aprox. 900 kg de paie, producția de orez va fi de aprox. 454-544 kg. Pentru plantele mai mici, ca cele de pe terenurile mele, aprox. 907 kg de paie produc cam 907 kg de orez. În cazul unei producții bogate, recolta de pe câmpurile mele va atinge aprox. 1088,4 kg, asta însemnând că este cu 20% mai grea decât paiele.

Orezul crescut într-un câmp uscat nu crește așa de înalt. Lumina soarelui este primită uniform și ajunge până la baza plantei, adică și pe frunzele de jos. Un țol pătrat¹¹ de frunze e de ajuns să producă șase boabe de orez. Trei sau patru frunze mici sunt de ajuns să producă 100 de boabe de orez în vârf. Sădesc puțin mai des și rămân cu vreo 20-25 plante pe metru pătrat. Dacă ai multe semințe încolțite, și nu încerci să crești plante prea mari, poți să te alegi cu o recolta frumoasă fără vreun efort deosebit. Asta e valabil și pentru grâu, orz, hrișcă, ovăz, mei, dar și alte cereale.

În iunie, terenul este acoperit cu apă pentru a slăbi buruienile și trifoiul și a permite orezului să înmugurească, prin acoperire a solului.

¹¹ 1 țol = 2,54 cm [TEI].

Desigur, metoda obișnuită este să menții câțiva centimetri de apă în parcelă pe parcursul sezonului de creștere. De atâtea secole fermierii au crescut orezul în apă, astfel încât majoritatea cred că nici nu se poate altfel. Varietățile de orez pentru câmp umed sunt destul de puternice dacă cresc într-un lan inundat, dar pentru plantă nu este foarte bine să crească așa. Orezul crește cel mai bine atunci când conținutul de apă din sol este între 60 și 80% din capacitatea de apă a terenului. Când parcela nu e inundată, plantele dezvoltă rădăcini mai puternice și sunt foarte rezistente la atacuri din partea bolilor și insectelor.

Principalul motiv pentru creșterea orezului în parcele inundate este controlul buruienilor într-un mediu în care foarte puține dintre ele pot supraviețui. Cele care rezistă, trebuie smulse cu mâna, sau îndoarse cu o unealtă manuală. După metoda tradițională, care consumă timp și crează mari dureri de spate, această operațiune trebuie repetată de mai multe ori, în fiecare sezon.

În iunie, în timpul anotimpului ploios, mențin apa în lanuri pentru aproximativ o săptămână. Puține buruieni pot supraviețui chiar și unei perioade așa de scurte fără oxigen, iar trifoiul de asemenea slăbește și se îngălbeneste. Ideea este să nu omorâm trifoiul, ci doar să îl slăbim, astfel încât să îi permitem orezului să se stabilizeze. Când scurgem apa (cât mai repede), trifoiul își revine și acoperă suprafața câmpului, de sub orez. După asta, nu prea mai fac nimic în legătură cu apa. În prima jumătate a sezonului nu irig deloc. Chiar și în anii cu foarte puțină ploaie, solul se menține umed sub stratul de paie și nutreț verde. În august, mai las câte puțină apă în lan, dar niciodată să stea.

Dacă arăți unui fermier o plantă de orez de la mine din lan, va ști imediat că arată exact cum ar trebui să arate o plantă de orez și că are forma ideală. Va ști că semințele au încolțit natural și că nu au fost transplantate, va ști că planta nu a crescut în multă apă și că nu au fost aplicați fertilizatori chimici. Orice fermier îți poate spune aceste lucruri, de fapt doar uitându-se, în mare, la forma plantei, la forma rădăcinilor și la spațiul dintre articulațiile de pe tulpină. Dacă înțelegi forma ideală, totul se reduce la cum să crești o plantă de acea formă în condițiile unice ale câmpului tău.

Nu sunt de acord cu ideea profesorului Matsushima că e cel mai bine dacă a patra frunză din vârf e cea mai lungă. Uneori, când a doua sau a treia frunză e cea mai lungă, se obțin rezultate mai bune. Dacă creșterea e încetinită cât timp planta e tânără, prima sau a doua frunză ajung cele mai mari, și totuși se obține o recoltă bună.

Teoria profesorului Matsushima a reieșit din experimente în care a folosit orez fragil, crescut cu fertilizatori în pepinieră, și apoi l-a transplantat. Orezul meu, pe de altă parte, a fost crescut în concordanță cu ciclul natural de viață al orezului, ca și când ar fi crescut în sălbăticie. Eu aștept cu răbdare ca planta să se dezvolte și să se maturizeze în propriul ei ritm.

În ultimii ani, am încercat un tip vechi de orez lipicios, din sud. Fiecare sămânță sădită toamna produce în medie cam 12 tulpini cu aproximativ 250 de boabe de orez pe fiecare dintre ele. Cu acest tip de orez cred că voi reuși să obțin într-o bună zi o recoltă apropiată de recolta maximă care se poate atinge într-un lan, în funcție de cantitatea de energie solară ce ajunge pe câmp. Pe unele terenuri am obținut deja cu acest orez recolte de aprox. 750 kg, pe un sfert de acru¹².

Văzută prin ochii sceptici ai unui tehnician, metoda mea de crescut orez poate fi considerată provizorie și cu rezultate doar pe termen scurt. S-ar putea spune: „Dacă experimentele ar continua, sigur ar apărea vreo problemă“. Oricum, eu am crescut orez în acest fel pentru mai bine de 20 de ani, iar recolte continuă să crească și solul să se îmbogățească.

¹² 1011,72 m² [TEI].

LIVADA DE POMI

De asemenea, pe dealurile din preajma casei mele, cresc câteva varietăți de citrice. După război, când m-am apucat de agricultură, am început cu 1³/₄ acri¹³ de citrice și 3/8 acri de orez, dar, acum, doar livada de citrice singură are 12¹/₂ acri. Am ajuns la această suprafață preluând dealurile dimprejur, care fuseseră abandonate și pe care le-am curățat manual.

Pinii de pe câteva din aceste pante fuseseră tăiați cu câțiva ani înainte și, tot ce am avut de făcut, a fost să sap niște gropi și să plantez semințele de citrice. Noi lăstari de pini apăruseră deja din buturugile pe jumătate cufundate în apă și, odată cu trecerea timpului, începuseră să înflorească iarba japoneză de pampas¹⁴, iarba cogon¹⁵ și numeroase soiuri de ferigă. Puieții de citrice erau pierduți prin vegetația încâlcită.

Am tăiat majoritatea pinilor și am lăsat doar câțiva, ca protecție împotriva vântului. Apoi am tăiat vegetația crescută și iarba, după care am plantat trifoi.

Într-un final, după șase sau șapte ani, lămâii au dat roade. Am săpat pământul în spatele copacilor, pentru a forma terase, iar acum livada pare puțin diferită față de oricare alta.

Mi-am păstrat, bineînțeles, principiile: să nu ar, să nu folosesc fertilizatori chimici și pesticide contra buruienilor. Un lucru interesant, care s-a întâmplat la început, a fost acela că, în timp ce semințele creșteau sub pinii reîncolțiți, nu era nici urmă de vreo insectă dăunătoare. Abia după ce am curățat copacii și vegetația, iar terenul a început să arate mai puțin sălbatic și mai mult ca o livadă, abia atunci au apărut și insectele.

Cel mai bine este să îi permiți unui pom fructifer să-și urmeze, de la început, forma lui naturală. Un pom de citrice urmează același model de creștere ca și un cedru sau un pin, adică un singur trunchi central care crește drept, cu crengi întinse alternativ. Bineînțeles, nu toate varietățile de citrice cresc exact la fel de mari sau ca formă. Speciile Hassaku și Shaddock cresc foarte înalte, mandarinii de iarnă Unshu sunt scunzi și îndesați, specia de mandarina Satsuma sunt mici la maturitate, dar toți au un singur trunchi central.

Nu omorâți dușmanii naturali

Cred că toată lumea știe că, din momentul în care cei mai comuni paraziți, ruby wax scale¹⁶ și horned wax scale¹⁷, au dușmani naturali, nu mai este nevoie să aplicăm pesticide pentru a-i ține sub control. Într-un timp, în Japonia se folosea insecticidul Fusol. Dușmanii

¹³ 1 acru = 4046,86 m² [TEI].

¹⁴ Sengokuhara Susuki (*Japanese pampas grass*), plantă perenă, crește până la 2 m, fiind simbolul toamnei în haiku-uri [TEI].

¹⁵ Tip de iarbă înaltă (*Imperata cylindrica*), specifică Asiei de Sud-Est, folosită la acoperirea caselor, drept furaj pentru animale și contra eroziunii solului [TEI].

¹⁶ Insectă-parazit (*Ceroplastes rubens*) acoperită cu secreție de ceară [TEI].

¹⁷ Insectă-parazit (*Ceroplastes pseudoceriferus*) acoperită cu secreție de ceară [TEI].

naturali au fost complet eliminați și această problemă încă persistă în unele prefecturi. Cred că, majoritatea fermierilor, după această experiență, au ajuns să înțeleagă faptul că este de nedorit să eliminăm dușmanii naturali, deoarece, pe termen lung, insectele vor provoca un dezastru mai mare.

În ceea ce privește găzele și păduchii, dacă aplicăm o soluție de ulei de mașină, un chemical relativ inofensiv pentru dușmanii naturali, diluat de 200-400 de ori și pulverizat ușor, în mijlocul verii, iar apoi comunitățile de insecte sunt lăsate să-și atingă singure echilibrul, problema se va rezolva, de obicei, de la sine. Această metodă nu va funcționa dacă, în iunie sau iulie, a fost aplicat un pesticid fosforos organic, deoarece acesta deja a omorât dușmanii naturali.

Nu vreau să spun că încurajez folosirea pulverizării „organice” inofensive, cum sunt soluția de usturoi cu sare sau emulsia de ulei de mașină, nici că sunt în favoarea introducerii dușmanilor naturali în livada de pomi, pentru controlarea insectelor. Pomii vor slăbi și vor fi atacați de insecte în măsura în care sunt deviați de la forma lor naturală. Dacă pomii cresc după un model artificial și sunt abandonați în acea stare, crengile se vor înnoda și vor apărea dezastrele provocate de insecte. Deja v-am povestit cum am devastat, în acest mod, câțiva acri de citrice.

Cu toate acestea, dacă pomii sunt corecțati gradual, ei își vor reveni măcar aproximativ la forma lor naturală. Pomii devin puternici și nu mai e nevoie de măsuri pentru controlul insectelor. Dacă un pom este plantat cu grijă și i se permite să urmeze forma lui naturală de la început, nu mai e deloc nevoie de tăiatul crengilor sau de vreo stropire. Dar, majoritatea lăstarilor au fost stricați încă din pepinieră sau crengile le-au fost tăiate, înainte să fie mutați în livadă, ceea ce face necesară tăierea crengilor de la început.

Pentru a îmbunătăți solul livezii, am încercat să plantez diferite varietăți de copaci. Printre ei a fost Morishima acacia¹⁸. Acest copac crește tot anul, scoțând muguri noi în fiecare sezon. Afidele, care se hrănesc cu acești muguri, încep să se înmulțească în număr mare. Gărgărițele se hrănesc cu afide iar, în curând, crește și numărul lor. După ce devorează toate afidele, coboară pe pomi și încep să se hrănească cu alte insecte.

Creșterea fructelor fără tăierea crengilor, fără fertilizatori sau chimicale este posibilă doar într-un mediu natural.

¹⁸ Specie de salcâm japonez, numită de Masanobu Fukuoka și „arbore fertilizator” [TEI].

LIVADA PĂMÂNT

E de la sine înțeles că îmbunătățirea solului este preocuparea fundamentală a managementului unei livezi. Dacă folosim fertilizatori chimici, copacii cresc într-adevăr mai mari dar, an de an solul devine tot mai epuizat. Fertilizatorii chimici seacă pământul de toată vitalitatea lui. Dacă se folosesc chiar și pentru o singură generație, solul suferă considerabil.

În agricultură, nu există cale mai înțeleaptă decât îmbunătățirea sănătoasă a solului. Acum 20 de ani, această parte de munte era doar un teren gol, de argilă roșie, așa de tare că abia puteai să bagi lopata în el. Așa erau o mare parte din terenurile de aici. Oamenii creșteau cartofi până solul devenea epuizat și apoi terenul era abandonat. Ai putea spune că, de când cresc citrice și legume, aici sus, am ajutat la revenirea fertilității solului.

Hai să vorbim puțin despre cum am reabilitat aceste pante golașe de munte. După război, pentru livada de citrice, era încurajată tehnica cultivatului (aratului) adânc și a săpatului de găuri pentru adăugarea de materie organică. După ce m-am întors de la Centrul de Testare, am încercat să fac și eu asta în livada mea. După câțiva ani am ajuns la concluzia că această metodă, pe lângă faptul că este epuizantă fizic, este absolut inutilă în ceea ce privește îmbunătățirea solului.

„Acum 20 de ani, această parte de munte era doar un teren gol, de argilă roșie, așa de tare că abia puteai să bagi lopata în el.“

La început, am îngropat paie și ferigi pe care le-am adus jos din munți. Era o treabă grea să car grămezi de 45 de kg, dar, după doi sau trei ani, nu era nici măcar de ajuns humus cât să iei în palme. Șanțurile săpate ca să îngrop materia organică s-au prăbușit în interior și s-au transformat în gropi deschise.

Apoi, am încercat să îngrop lemn. Sepărea că paiele sunt cel mai bun ajutor pentru îmbunătățirea solului dar, judecând după cantitatea de sol format, lemnul este mai bun. Asta e în regulă atâta timp cât sunt copaci de tăiat. Totuși, pentru cineva fără copaci pe aproape, este mai ușor să crești lemnul chiar în livadă, decât să îl cari de la distanță.

În livada mea sunt pini și cedri, câțiva peri, curmali japonezi, cireși japonezi și multe alte varietăți care cresc pe lângă citrice. Unul dintre cei mai interesanți copaci, deși nu e nativ, este Morishima acacia. Este același copac pe care l-am menționat anterior în legătură cu gărgărițele și protecția dușmanilor naturali ai insectelor. Lemnul este tare, florile atrag albine și frunzele sunt bune pentru nutreț. Ajută la prevenirea pagubelor provocate de insecte, funcționează ca un paravan de vânt și bacteria *Rhizobium*, care trăiește în rădăcini, fertilizează solul.

Copacul a fost adus, acum câțiva ani, în Japonia din Australia, și crește mai repede decât orice alt copac pe care l-am văzut. În doar câteva luni face rădăcini puternice și, în șase sau șapte ani, ajunge la înălțimea unui stâlp de telefon. În plus, acest copac fixează azotul, așa că, dacă plantați vreo șase ori zece astfel de copaci la un sfert de acru¹⁹, îmbunătățirea solului este realizată și în straturile adânci ale solului, astfel încât nu mai e nevoie să ne rupem spatele pentru a căra bușteni din munți.

Cât pentru stratul de suprafață al solului, am sădit în terenul sterp un amestec de trifoi alb și lucernă. A durat câțiva ani până au prins dar, în final, au crescut și au acoperit dealurile livezii. De asemenea, am plantat ridiche albă japoneză („daikon”)²⁰. Rădăcinile acestei legume viguroase penetrează adânc în pământ, adăugând materie organică și deschizând canale pentru circulația aerului și a apei. Se reînsămânțează singură cu ușurință și, după prima sădire, poți aproape să uiți de ea.

Pe măsură ce solul s-a îmbogățit, au început să revină buruienile. După șapte sau opt ani, trifoiul aproape a dispărut printre rădăcini, așa că, vara târziu, am mai aruncat niște sămânță de trifoi, după ce am mai tăiat din buruieni (*dl Fukuoka taie cu o coasă buruienile, mărăcinii și lăstarii copacilor care cresc sub pomi*). Ca rezultat al acestui acoperământ gros de buruieni și trifoi, în ultimii 25 de ani stratul de suprafață al livezii, care fusese argilă roșie și tare, a devenit pământ negru, liber, bogat în răme și materie organică.

Cu ajutorul îngrășământului verde, care fertilizează solul de suprafață, și cu rădăcinile Morishima acacia, care îmbogățește solul în adâncime, poți să te descurci destul de bine fără îngrășământ artificial și nu e nevoie să sapi între pomii din livada. Cu copaci înalți, ca paravan pentru vânt, pomii de citrice în mijloc și un îngrășământ verde dedesubt, am găsit o cale de a-mi ușura treaba și a lăsa livada să se descurce singură.

¹⁹ 1011,72 m² [TEI].

²⁰ *Raphanus sativus*, legumă specifică zonei (jap. „rădăcină mare”) (Notă TEI)

CREȘTEREA LEGUMELOR CA ȘI PLANTE SĂLBATICE

În continuare, să vorbim despre creșterea legumelor. Cineva poate folosi grădina din spatele casei pentru a-și aproviziona gospodăria cu legume, sau le poate crește pe un teren deschis, nefolosit.

Pentru grădina din spatele casei, este de ajuns să spun că trebuie să crești legumele potrivite la timpul potrivit, într-un sol tratat cu compost organic și îngrășământ natural. În vechea Japonie, metoda creșterii legumelor pentru masă se împletea foarte bine cu ciclul natural al vieții. Copii se jucau sub pomii fructiferi din spatele casei. Porcii mâncau resturile din bucătărie și scărmanau prin pământ. Câinii lătrau, iar fermierul planta semințele în solul bogat și roditor. Viermi și insecte creșteau odată cu legumele; găinile mâncau viermi și făceau ouă pentru masa copiilor.

Familia rurală obișnuită din Japonia a crescut legume, în acest fel, până acum nu mai mult de 20 de ani.

Bolile plantelor erau prevenite prin creșterea legumelor tradiționale la timpul potrivit, păstrarea solului sănătos prin aducerea resturilor organice rămase, cât și prin rotația culturilor. Insectele dăunătoare erau culese cu mâna sau mâncate de găini. În Shikoku de Sud, există o specie de găină care mănâncă viermi și insecte de pe legume, fără a le face nici un rău.

Unii oameni ar putea fi reticenți în folosirea îngrășămintelor provenite de la orătării sau a resturilor umane, gândind ca este primitiv sau murdar. Oamenii de azi vor legume „curate“, așa că fermierii le cresc în sere fără a folosi pământ deloc. Culturile în pietriș, nisip sau hidroponice²¹ sunt tot mai populare în ziua de azi. Legumele sunt crescute cu chimicale și lumina filtrată prin folii de plastic. Este ciudat cum oamenii au ajuns să considere aceste legume crescute cu chimicale ca fiind „curate“ și bune pentru mâncat. În realitate, cea mai bună și mai curată hrană este cea crescută în pământul echilibrat de acțiunea viermilor, microorganismelor și a îngrășămintelor descompuse.

În varianta semisălbatică de a crește legume pe un loc liber sau un mal de râu, ideea mea este doar să aruncați la întâmplare semințele și să lăsați legumele să crească laolaltă cu buruienile. Eu, personal, cresc legumele pe pantele munților, în spațiile dintre copacii cu citrice.

Cel mai important este să știi momentul potrivit când să plantezi. Pentru legumele de primăvară, timpul potrivit este imediat după ce buruienile de iarnă au murit și înainte ca buruienile de vară să răsară (*această metodă de creștere a legumele a fost dezvoltată de*

²¹ Metodă de creștere a plantelor folosind alt suport decât solul, de ex. o soluție de elemente minerale într-un mediu inert, cum ar fi perlitul (sticlă vulcanică), pietrișul, vata minerală, argila expandată sau cojile de nucă de cocos [TEI].

dl Fukuoka după numeroase încercări și experimente, în acord cu condițiile locale. Acolo unde traiește dânsul există ploi de primăvară, pe care te poți baza, și un climat suficient de cald, pentru a crește legume în orice anotimp. De-a lungul anilor, el a ajuns să știe care legumă poate fi crescută printre care buruieni și ce îngrijire necesită fiecare. În cele mai multe părți ale Americii de Nord, această metodă specifică a d-lui Fukuoka, ar fi ineficace. Depinde de fiecare fermier, care vrea să crească legume într-un mod semisălbatic, să dezvolte o tehnică potrivită pentru condițiile și vegetația locală). Pentru însămânțarea de toamnă, semințele trebuie împrăștiate când buruienile de vară pălesc și buruienile de iarnă încă nu au apărut.

Cel mai bine e să se aștepte o ploaie, care e foarte probabil să dureze câteva zile. Tăiați o brazdă prin buruieni și puneți acolo semințele. Nici nu e nevoie să le acoperiți cu pământ; doar puneți înapoi peste semințe buruienile tăiate, ca pe un mulci și ca pe un strat protector împotriva păsărilor și a orătăniilor, până încolțesc. De obicei, buruienile mai trebuie tăiate de vreo două, trei ori, ca să le dăm un avantaj legumelor, dar uneori și o singură dată este de ajuns.

Acolo unde buruienile și trifoiul nu sunt prea dese, puteți pur și simplu împrăștia semințele pe jos. Găinile vor mânca câteva, dar multe vor încolți. Dacă le plantați în șir sau într-o brazdă, sunt șanse ca gândacii sau alte insecte să mănânce foarte multe, deoarece merg în linie dreaptă. Găinile, de asemenea, găsesc un petec care a fost curățat și încep să scormonească împrejur. Din experiența mea este mai bine să aruncați semințele ici și colo.

Legumele crescute în acest fel sunt mai puternice decât cred majoritatea oamenilor. Dacă încolțesc înaintea buruienilor, nu vor avea probleme mai târziu. Sunt și unele legume, ca spanacul și morcovii, care nu încolțesc așa de ușor. Ținerea lor în apă pentru o zi sau două și apoi învelirea lor într-o tabletă de pământ ar trebui să rezolve problema.

Dacă sunt sădite sănătos, ridichile japoneze, napii și diferitele specii de legume de toamnă cu frunze verzi, vor fi suficient de puternice să concureze cu succes buruienile de iarnă și de primăvară, devreme. Câteva rămân tot timpul nerecoltate, și se reînsămânțează singure an de an. Au o aromă deosebită și sunt foarte gustoase.

Este o priveliște minunată să vezi atâtea legume care nu cresc, de obicei, împreună, ivindu-se, ici și colo, pe pantele munților. Ridichile albe japoneze și napii sunt jumătate în sol și jumătate afară. Morcovii și brusturele, de obicei, cresc mici și îndesați cu multe fire pe rădăcină și cred că aroma lor picantă, puțin amară, este moștenită de la predecesorii lor sălbatici. Usturoiul, ceapa numită „Perla japoneză” și prazul chinezesc, odată sădite, vor crește singure an de an.

Cel mai bine este să plantăm legumele primăvara. Mazărea și fasolea sunt ușor de crescut și dau recolte bogate, an de an. Germinarea timpurie este esențială în creșterea mazărei, fasolei roșii azuki, soiei, fasolei pinto și a fasolei normale. O să le fie greu să germineze fără destulă ploaie și, de asemenea, trebuie să aveți grijă la păsări și insecte.

Când sunt tinere, roșiile și vinetele nu sunt suficient de puternice să concureze cu buruienile, așa că ar trebui crescute într-o pepinieră și apoi transplantate. În loc să le priponiți

pe țărui, lăsați roșiile să se întindă pe sol. Rădăcinile vor crește în jos, din nodulii de pe tulpina principală, și noi tulpini vor apărea care vor da fruct.

Pentru castraveți, soiul care se târăște pe sol este cel mai bun. Trebuie să aveți grijă de plantele tinere, tăind ocazional buruienile, dar apoi castraveții vor crește puternici. Așterneți pe jos bambus sau crengi de copac, și castraveții se vor împleti peste tot în jurul lor. Crengile țin fructul deasupra solului doar atât cât să nu putrezească.

Această metodă de a crește castraveți funcționează, de asemenea, pentru pepenele galben cât și pentru dovlecei.

Cartoful și mazăricea sunt plante foarte puternice. Odată plantate, vor crește în fiecare an în același loc și nu vor fi niciodată depășite de buruieni. Când recoltați, lăsați doar câțiva în pământ. Dacă solul e tare, plantați mai întâi ridichi albe japoneze. Rădăcinile lor cresc și slăbesc rezistența pământului, astfel încât, după câțiva ani, se pot planta, în locul lor, cartofi.

Am aflat că trifoiul alb este foarte bun pentru stoparea buruienilor. Crește des și poate slăbi chiar buruieni mai puternice. Dacă trifoiul este sădit amestecat cu semințele legumelor va acționa ca un mulci viu, îmbogățind solul și păstrându-l umed și aerisit.

Pentru legume, este important să alegeți timpul potrivit atunci când să sădiți trifoiul. Vara târziu, sau toamna, este cel mai bine; rădăcinile se dezvoltă în lunile reci de iarnă dându-i trifoiului un avans în fața ierburilor anuale de primăvară. Trifoiul se va descurca de asemenea bine și dacă e sădit primăvara devreme. Este la fel de bună și plantarea prin împrăștiere, ca și plantarea în șir, cam la 30 cm distanță. Odată ce trifoiul prinde rădăcină, nu mai e nevoie să îl plantați timp de cinci sau șase ani.

Scopul principal al acestei agriculturi semisălbatică este creșterea legumelor cât de natural se poate, pe terenuri care altfel ar sta nefolosite. Dacă încercați să folosiți tehnici îmbunătățite sau să obțineți recolte mai mari, rezultatul va fi un eșec. În majoritatea cazurilor, eșecul se va datora insectelor sau bolilor. Dacă diferite soiuri de ierburi și legume vor fi crescute împreună printre vegetația naturală, răul făcut de insecte și boli va fi minim, nemaifiind nevoie să pulverizam sau să adunăm gândacii cu mâna.

Se pot crește legume în orice loc unde cresc soiuri puternice și diverse de buruieni. Este important să vă familiarizați cu ciclul anual și modelul de creștere al buruienilor și ierburilor. Uitându-vă la varietatea și mărimea buruienilor dintr-o zonă, vă puteți face o idee despre ce fel de sol este acela și dacă există vreun neajuns sau nu.

În livada mea, eu cresc în acest mod semisălbatic brusturi, varză, roșii, morcovi, muștar, fasole, napi și multe alte feluri de ierburi și legume.

CONDIȚIILE PENTRU ABANDONAREA CHIMICALELOR

Astăzi, în Japonia, creșterea orezului se află la o răscruce importantă. Fermieri și specialiști se întreabă ce cale să urmeze: să continue transplantarea orezului sau să treacă la însămânțare directă și, dacă aleg a doua variantă, să are sau nu. Am spus de peste 20 de ani că însămânțarea directă fără arat se va dovedi în cele din urmă cea mai bună. Este evidentă viteza cu care însămânțarea directă se întinde în toată Prefectura Okayama.

Există, desigur, și aceia care spun că e de neconceput întoarcerea la o agricultură fără substanțe chimice pentru a furniza hrana populației. Ei susțin că tratamentele chimice trebuie susținute pentru a controla bolile orezului. Însă, dacă aceste boli ar dispărea, și folosirea substanțelor chimice ar deveni inutilă, dacă fermierii ar înceta să folosească specii slăbite „îmbunătățite”, ar înceta să adauge prea mult azot în sol și ar reduce cantitatea de apă irigată, astfel încât orezul să poată dezvolta rădăcini puternice.

La început, solul roșu și argilos de pe terenurile mele era slab și nepotrivit pentru creșterea orezului. Foarte des apărea boala „petelor maro”. Dar, pe măsură ce câmpul a crescut în fertilitate, incidența acestei boli a scăzut. Mai târziu, nu a mai apărut deloc.

Cu pagubele create de insecte, situația e la fel. Cel mai important lucru este să nu omorâm dușmanii naturali. Ținerea câmpului inundat tot timpul sau irigarea cu apă poluată sau stătută va duce, de asemenea, la probleme cu insectele. Cei mai problematici paraziți, lăcustele de vară sau toamnă, pot fi ținuti sub control prin îndepărtarea apei de pe câmp.

Lăcustele de orez, care trăiesc iarna în buruieni, pot deveni gazde pentru viruși. Dacă se întâmplă așa, rezultatul e de cele mai multe ori o pierdere de 10-20% din recoltă. Totuși, dacă nu dăm cu substanțe chimice, vor exista mulți păianjeni în câmp și se poate lăsa toată munca pe seama lor. Păianjenii sunt însă foarte sensibili la cea mai mică acțiune umană, de aceea trebuie avută foarte mare grijă.

Majoritatea oamenilor cred că, dacă s-ar abandona substanțele și îngrășămintele chimice, recoltele ar scădea la o fracțiune din cât sunt acum. Experții în insecte estimează că pierderile în primul an de renunțare la insecticide ar fi cam de 5%. Probabil că, de asemenea, s-ar pierde alte 5%, datorate abandonării îngrășămintelor chimice.

Asta înseamnă că, dacă s-ar restrânge folosirea apei pe terenurile de orez și, dacă s-ar abandona folosirea îngrășămintelor și a pesticidelor chimice, pierderile medii în primul an ar atinge probabil 10%. Dar puterea de regenerare a naturii depășește cu mult imaginația și, după aceasta pierdere inițială, cred că recolta ar crește și, în final, va depăși nivelul inițial.

Pe când lucram la Centrul de Testare Kochi, am facut niște experimente pentru prevenirea insectelor care sfredeau tulpina. Aceste insecte intrau și se hrăneau cu tulpina

plantelor de orez, provocând albirea și slăbirea acesteia. Metoda de estimare a pagubelor e simplă: se numără câte tulpini albe de orez există. Dintr-o sută de plante, 10 sau 20% din tulpini pot fi albe. În cazuri mai grave, când pare că întreaga recoltă a fost stricată, paguba reală este de aproximativ 30%.

Pentru a evita această pagubă, un câmp de orez a fost stropit cu insecticid; alt câmp a fost lăsat netratat. Când s-au calculat rezultatele, s-a dovedit că lanul netratat, care avea mai multe tulpini slăbite, avea totuși recolta mai mare. La început, nu mi-a venit să cred nici mie și am crezut că a fost o eroare experimentală. Dar, totuși, datele păreau reale, așa că am cercetat mai departe.

Faptul că insectele atacau plantele mai slabe, a produs un efect de rărire. Ofilirea unor tulpini a lăsat mai mult loc pentru celelalte plante. Astfel, lumina soarelui a putut să pătrundă în straturile mai joase. Plantele de orez, care au rămas sănătoase, au putut să crească mai puternice și, ca rezultat, au făcut mai multe boabe, producând o recoltă mai mare decât ar fi putut fără să fie rărite. Când densitatea tulpinilor e prea mare, și insectele nu se ocupă de exces, plantele par sănătoase, dar, de multe ori, dau o recoltă scăzută.

Dacă studiem rapoartele de la Centrul de Cercetare, putem găsi rezultatele folosirii oricăror substanțe existente. Totuși, ceea ce nu realizăm, este că poate doar jumătate din rezultate sunt raportate. Desigur, nu există intenția de ascunde ceva, ci doar că, atunci când rezultatele sunt publicate de companiile chimice, ca și în cazul reclamelor, rezultatele opuse se anulează reciproc. Rezultatele care arată recolte mici, ca și în cazul insectelor sfredelitoare, sunt șterse și considerate discrepante. Există, desigur, și cazuri în care exterminarea insectelor duce la creșterea recoltei, dar sunt și cazuri în care recolta scade. Rapoartele despre acest ultim caz sunt rareori publicate.

Dintre substanțele chimice folosite în agricultură, cel mai greu este să îi convingi pe fermieri să renunțe la ierbicide. Din vremuri străvechi, fermierul a fost profund chinuit de ceea ce se poate numi „lupta cu buruienile“. Aratul, plivitul printre rânduri, chiar ritualul transplantării, toate sunt, în principal, îndreptate spre eliminarea buruienilor. Înainte de

În livadă, baracă având pereți din chirpici.

inventarea ierbicidelor, fermierul trebuia să umble mulți km prin câmpul de orez plin de apă, trăgând după el o unealtă de îndepărtat buruieni, sau smulgând buruienile manual. Este, deci, ușor de înțeles de ce ierbicidele au fost percepute ca trimise de Dumnezeu. Dar, prin folosirea paielor și a trifoiului ca și prin inundarea temporară a câmpurilor, am găsit o metodă simplă de a controla buruienile, fără munca grea și istovitoare și fără să folosesc substanțe chimice.

LIMITELE METODEI ȘTIINȚIFICE

Înainte ca cercetătorii să devină cercetători, ar trebui să devină filosofi. Ar trebui să se gândească atenți la scopul oamenilor și la ceea ce ar trebui să creeze umanitatea. Doctorii ar trebui să afle de ce anume depinde, la un nivel elementar, viața oamenilor.

Aplicând teoria mea în agricultură, am experimentat creșterea recoltei în diferite moduri, tot timpul având în minte să găsesc o metodă cât mai apropiată de natură. Am realizat asta renunțând la toate practicile agricole inutile.

Agricultura științifică modernă, pe de altă parte, nu are o astfel de viziune. Cercetarea rătăcește fără scop, fiecare cercetător văzând doar unul din infinitatea factorilor naturali care afectează recoltele. Mai mult decât atât, acești factori se schimbă de la an la an și în funcție de loc. Deși este vorba despre același sfer de acru²², fermierul trebuie să-și crească recolta în mod diferit în fiecare an, în funcție de vreme, insecte, starea solului și mulți alți factori naturali. Natura este pretutindeni în mișcare continuă; condițiile nu sunt niciodată la fel în doi ani diferiți.

Cercetarea modernă împarte natura în părți mici și face teste care nu sunt conforme nici cu legile naturale, nici cu experiența practică. Rezultatele sunt aranjate să convingă cercetarii, nu nevoilor țăranilor. E o greșeală enormă să credem că aceste concluzii pot fi puse în aplicare și să obțină, invariabil, succes pe terenurile țăranilor.

Recent, profesorul Tsuno, de la Universitatea Ehime, a scris o carte detaliată despre relația dintre metabolismul plantelor și recolta de orez. Acest profesor vine destul de des la mine pe câmpuri, sapă câțiva zeci de centimetri să verifice solul, aduce studenți să măsoare unghiul luminii solare și umbra, și câte și mai câte, iar apoi ia câteva plante înapoi în laborator pentru analiză. Deseori îl întreb: „Când te întorci în laborator, ai să încerci metoda de însămânțare fără arat?” El îmi răspunde râzând: „Nu, am să las asta în seama ta. Eu rămân doar la cercetare”.

Așa merge treaba. Studiezi cum funcționează metabolismul plantei și cum absoarbe ea nutrienți din sol, scrii o carte și apoi obții un doctorat în științe agricole. Însă, nu se întrebă dacă această teorie folosește recoltei.

Chiar dacă poți explica cum metabolismul afectează productivitatea când temperatura medie este de aprox. 29° C, sunt locuri unde temperatura nu este de 29° C. Mai mult, dacă temperatura este, anul acesta, în Ehime de 29° C, la anul s-ar putea să fie doar aprox. 24° C. Să spui, pur și simplu, că intensificarea metabolismului va spori producția este o greșeală. Geografia și topografia locului, starea și structura solului, textura, drenajul, expunerea la lumină, relațiile dintre insecte, variatatea de semințe folosite, metoda de cultivare – un

²² 1011,72 m² [TEI].

infini de factori – toți trebuie luați în considerare. Este imposibilă o metodă științifică de cercetare care să țină cont de toți factorii relevanți.

Auzim tot mai mult, în ultima vreme, despre beneficiile „Mișcării Orezului Bun” sau a „Revoluției Verzi”. Deoarece aceste metode se bazează pe folosirea varietăților slabe, dar „îmbunătățite”, de semințe, țăranul este nevoit să folosească substanțe chimice și insecticide de 8 până la 10 ori în timpul sezonului agricol. În scurt timp, solul este sec de microorganisme și materie organică. Viața solului este distrusă și recolta devine dependentă de nutrienți externi, sub formă fertilizatorilor chimici.

În final, pare că treaba merge mai bine atunci când țăranul aplică tehnici „științifice”, dar asta nu înseamnă că știința îi vine în ajutor, deoarece fertilitatea naturală este insuficientă. Înseamnă doar că ajutorul e necesar deoarece fertilitatea naturală a fost distrusă.

Împrăștiind paie, crescând trifoi și returnând solului toate resturile organice, pământul ajunge să dețină toți nutrienții necesari pentru a crește orez și recolte de iarnă, în același câmp, an după an. Prin agricultura naturală, câmpuri, care au fost distruse prin arat sau folosirea substanțelor chimice, pot fi reabilitate cu succes.

III

Cartea a III-a

MĂRTURIA UNUI ȚĂRAN

În ultima vreme se vorbește foarte mult, justificat de altfel, despre deteriorarea continuă a mediului și a hranei pe care o folosim. Oamenii au organizat boicoturi și demonstrații largi pentru a protesta față de indiferența autorităților politice și industriale. Totuși, aceste activități, dacă sunt continuate în același spirit, nu sunt decât o risipă de energie. A vorbi despre curățarea unor cazuri specifice de poluare este ca și când ai vorbi despre tratarea simptomelor unei boli, în timp ce cauzele fundamentale ale maladiei continuă să se extindă.

Acum doi ani, de exemplu, Centrul de Management și Cercetare Agricolă împreună cu Consiliul de Agricultură Organică și Nada CO-OP au organizat o conferință pentru a se discuta despre poluare. Președintele conferinței a fost dl Teruo Ichiraku, conducătorul Asociației Agricultorilor Organici din Japonia, care este, de asemenea, una din personalitățile cele mai importante din Agenția Agricolă CO-OP a guvernului. Recomandările acestei asociații, în privința recoltelor și varietăților de semințe ce urmează a fi folosite, fertilizatorilor și substanțelor chimice de aplicat, sunt urmate de aproape toți țăranii din Japonia.

Deoarece la conferință au fost prezente persoane așa de importante, am participat și eu, sperând că se vor decide măsuri care să aibă un efect pozitiv pe termen lung.

Aceasta conferință, din punct de vedere al publicității problemei poluării produselor alimentare, a fost un succes. Dar, ca la alte întâlniri, discuția a degenerat într-o serie de rapoarte tehnice prezentate de diverși specialiști și mărturii personale despre ororile contaminării hranei. Nimeni însă nu a părut dispus să atace baza problemei.

Într-o discuție despre otrăvirea cu mercur a tonului, de exemplu, reprezentantul Biroului de Pescuit a vorbit mai întâi despre cât de înspăimântătoare a devenit această problemă. La acea vreme, poluarea cu mercur era discutată în fiecare zi la radio și în ziare, așa că toată lumea a ascultat cu atenție discursul.

Vorbitorul spunea că volumul de mercur din corpul tonului era extrem de ridicat, indiferent dacă a fost pescuit în Oceanul Antarctic sau lângă Polul Nord. Totuși, când un specimen de laborator de acum câteva sute de ani a fost disecat și analizat, s-a constatat, contrar așteptărilor, că și acesta conținea mercur. Concluzia nesigură sugera faptul că mercurul este necesar pentru ca peștele să poată trăi.

Oamenii din sală s-au uitat unii la alții cu neîncredere. Scopul întâlnirii era parcă să se determine cum să rezolvăm problema poluării, care deja contaminase mediul, și să găsim soluții de redresare. În schimb, iată-l pe acest reprezentant al Biroului de Pescuit care ne spunea că mercurul este necesar pentru supraviețuirea tonului. La asta mă refer când spun că oamenii nu înțeleg pe deplin adevăratele cauze ale poluării, ci o privesc doar dintr-un punct de vedere îngust și superficial.

M-am ridicat în picioare și am sugerat să întreprindem acțiuni comune și imediate pentru a combate problema poluării. Nu ar fi mai bine să vorbim direct despre stoparea folosirii substanțelor chimice care produc poluarea? Orezul, de exemplu, poate fi crescut foarte bine fără folosirea chimicalelor, la fel și citricele, și nu e greu să creștem nici legume în acest fel. Am spus că toate acestea se pot face și că eu însumi fac acest lucru la ferma mea de mulți ani, dar că, atâta timp cât guvernul continuă să încurajeze folosirea substanțelor chimice, nimeni nu va încerca să practice o agricultură curată.

Erau prezenți la întâlnire membri ai Biroului de Pescuit, la fel și membri ai Ministerului Agriculturii și Pădurilor, ca și de la Agenția Agricolă CO-OP. Dacă aceștia și președintele întâlnirii, dl Ichiraku, chiar voiau să facă ceva, ar fi putut măcar sugera țăranilor din toată țara să încerce să crească orez fără substanțe chimice, și ar fi putut să apară unele schimbări.

Dar era o problemă majoră. Dacă recoltele urmau să crească fără substanțe chimice, fertilizatori și utilaje, companiile gigant care ofereau aceste lucruri ar deveni inutile, iar Agenția Agricolă CO-OP ar fi devenit la rândul ei de prisos. Pentru a spune lucrurilor pe nume, am adăugat că Agențiile Agricole și cei care fac politicile agricole depind de capitalul companiilor care produc substanțele chimice, fertilizatorii și utilajele folosite în agricultură pentru a-și menține puterea. Ca să pornim într-o direcție fără utilaje agricole și fără aceste substanțe chimice, aceasta ar produce schimbări majore în economie și chiar în structurile sociale. Astfel că nu văd nici un motiv pentru ca dl Ichiraku, agențiile agricole sau oficialii guvernului să vorbească în favoarea măsurilor de stopare a poluării.

Când am vorbit în acest fel, președintele conferinței a spus: „D-le Fukuoka, tulburați discuția cu remarcile dumneavoastră“, închizându-mi gura. Ei bine, chiar așa s-a întâmplat.

SOLUȚIE MODESTĂ PENTRU O PROBLEMĂ DIFICILĂ

Se pare, deci, că agențiile guvernamentale nu au nici o intenție să stopeze poluarea. O altă dificultate este că toate aspectele poluării hranei trebuie adunate și rezolvate în același timp. Problema nu poate fi rezolvată de oameni care sunt preocupați doar de unul din aspectele ei.

Poluarea nu va înceta atâta timp cât nu se va schimba fundamental conștiința fiecărui om.

Țăranul, de exemplu, crede că Marea Interioară (*zona dintre insulele Honshu, Kyushu și Shikoku*) nu este problema lui. El crede că e treaba Biroului de Pescuit să aibă grijă de pești și a Consiliului de Mediu să aibă grijă de poluarea oceanului. În acest mod de gândire stă problema.

Cele mai des folosite îngrășăminte chimice, sulfatul de amoniu, ureea, superfosfatul și altele, sunt folosite în cantități enorme, și numai o mică fracțiune sunt absorbite de plantele de pe câmp. Restul, se scurge în izvoare și râuri, ajungând în cele din urmă în Marea Interioară. Acești compuși ai azotului devin hrană pentru alge și plancton, care se multiplică în număr mare, cauzând apariția mareei roșii. Desigur, contaminarea industrială cu mercur și alte deșeuri contribuie, de asemenea, la poluare dar, în cea mai mare parte, poluarea apei din Japonia se datorează substanțelor chimice din agricultură.

Deci, chiar țăranul este cel care ar trebui să-și asume responsabilitatea pentru marea roșii. Țăranul care folosește substanțele chimice poluante, corporația care le produce, oficialitățile care încurajează folosirea lor și asigură asistența tehnică necesară: dacă toți acești oameni nu vor cugeta adânc la această realitate, problema poluării apelor nu se va rezolva.

Dar, la felul în care merg lucrurile acum, doar aceia care sunt direct afectați devin activi pentru a face față problemei, cum e cazul luptei pescarilor cu companiile producătoare de petrol, după deversarea de lângă Mizushima. Altfel, doar câte un profesor încearcă să rezolve problema, propunând săparea unui canal prin Insula Shikoku pentru a lăsa apa relativ curată din Oceanul Pacific să intre în Marea Interioară. Acest gen de lucruri sunt cercetate și unori încercate, dar o soluție reală nu va veni niciodată în acest mod. Realitatea este că, orice am face, situația se înrăutățește.

CU CÂT MAI ELABORATE SUNT CONTRAMĂSURILE, CU ATÂT MAI COMPLICATĂ DEVINE PROBLEMA

Să presupunem că s-ar face o conductă prin Insula Shikoku și că apa ar fi pompată din Oceanul Pacific în Marea Interioară. Să presupunem că asta ar curăța Marea Interioară. Dar de unde va veni energia electrică necesară pentru a alimenta uzina care va produce această imensă conductă de oțel? Dar energia necesară pentru a pompa toată această apă? Ar fi necesară o uzină electrică nucleară. Pentru a o construi, sunt necesare ciment și multe alte materiale, așa că trebuie construit și un centru de procesare a uraniului. Când soluțiile se dezvoltă în acest fel, ele doar seamănă semințele pentru a doua și apoi a treia generație de probleme de poluare, care vor fi mai dificile și mai răspândite decât problema inițială.

Este ca și în cazul țăranului lacom care deschide prea larg canalul de irigație și lasă apa să năvălească pe câmpul cu orez. Dar apare o crăpătură și barajul se fisurează. În acest moment, e nevoie de lucrări de consolidare. Pereții sunt întăriți și canalul de irigație lărgit. Volumul crescut de apă mărește însă pericolul potențial, iar data viitoare, când barajul se va slăbi, va fi necesar un efort mult mai mare pentru reconstrucție.

Când se ia decizia de luptă cu simptomele unei probleme, se presupune, de obicei, că măsurile corective vor rezolva însăși problema. Dar, rareori se întâmplă așa. Inginerii se pare că nicicum nu înțeleg asta. Aceste măsuri se bazează doar pe o definiție prea restrânsă a ceea ce este în neregulă. Aceste măsuri și contramăsuri umane acționează dintr-o perspectivă limitată de judecată și de adevăr științific. Astfel, nu poate lua naștere o soluție reală (*prin „perspectivă limitată de judecată și de adevăr științific“, dl Fukuoka se referă la lumea percepută și construită de intelectul uman. El consideră această percepție ca fiind limitată la un cadru limitat prin presupuneri proprii.*)

Soluțiile mele modeste, cum sunt împrăștierea paielor și creșterea trifoiului, nu creează deloc poluare. Ele sunt eficiente, deoarece elimină sursa problemei. Până când credința modernă în soluții tehnologice majore va fi răsturnată, poluarea doar se va înrăutăți.

RODUL TIMPURILOR GRELE

Consumatorii, în general, trăiesc cu impresia că ei nu au nimic de-a face cu producerea poluării agricole. Mulți dintre ei solicită hrană care nu a fost tratată chimic. Dar, hrana tratată chimic este un răspuns tot la preferințele consumatorului. Cumpărătorul este cel care cere produse mari, strălucitoare, nepătate și cu forme regulate. Pentru a satisface această cerere, au ajuns să se folosească urgent substanțe chimice care nu fuseseră folosite în urmă cu cinci sau șase ani.

Cum de am ajuns în această situație proastă? Oamenii spun că nu le pasă dacă porumbul este drept sau îndoit, și că fructele nu trebuie neaparat să arate bine pe dinafară. Dar, haideți să aruncăm o privire asupra pieței de gros din Tokyo și o să vedem cum prețul răspunde cererilor clienților. Dacă fructul arată puțin mai bine, ai să primești 10 sau 20 de cenți mai mult la kg. Când fructul este clasificat „Mic“, „Mediu“ sau „Mare“, prețul pe kg se poate dubla sau tripla de la o mărime la alta.

Disponibilitatea cumpărătorului de a plăti prețuri mari pentru hrana produsă în extrasezon a contribuit, de asemenea, la folosirea metodelor artificiale și a substanțelor chimice. Anul trecut, mandarinele Unshu crescute în seră pentru a fi vândute vara (*acest fruct se coace natural toamna târziu*) au ajuns la prețuri de 10 sau 20 de ori mai mari decât mandarinele de sezon. În loc de prețul obișnuit de 10-15 cenți pe jumătatea de kg, s-au plătit prețuri ieșite din comun de 80 cenți, 1\$ sau chiar 1,75\$. Deci, dacă investești câteva mii de dolari cumpărând echipament, combustibil și muncind suplimentar, poți să faci un profit serios.

Astfel, agricultura în extrasezon a devenit tot mai populară. Ca să aibă mandarine doar cu o lună mai devreme, oamenii par destul de fericiți încât să plătească pentru investiția fermierului în muncă și echipament. Dar, dacă întrebi cât de important este - de fapt - pentru oameni să aibă acest fruct cu o lună mai devreme, adevărul este că nu e important deloc și banii nu sunt singurul preț pe care îl plătim pentru acest lux.

Mai mult, un agent de colorare care nu se mai folosea de câțiva ani, a început din nou să fie folosit. Cu acesta, fructul devine pe deplin colorat cu o săptămână mai repede. În funcție de faptul dacă fructul este vândut cu o săptămână înainte sau după 10 octombrie, prețul se dublează sau scade la jumătate, așa că fermierul folosește acești acceleranți chimici de colorare și, după recoltare, ține fructele într-o cameră de coacere pentru a le trata cu gaz.

Totuși, deoarece fructul e trimis prea devreme, încă nu e destul de dulce, așa că se mai folosesc și niște îndulcitori artificiali. În general, se crede că aceștia au fost interziși, dar îndulcitorul cu care se stropesc citricele nu a fost, deoarece se pune întrebarea dacă intră sau nu în categoria substanțelor chimice. În orice caz, aproape toată lumea îl folosește.

Fructele sunt apoi duse la centrul de sortare pentru a fi împărțite pe mărimi mari și mici, apoi sunt rostogolite la vale câteva sute de metri pe o bandă rulantă. Sunt frecvente

cazurile de zgâriere și lovire a fructelor. Cu cât este mai mare centrul de sortare, cu atât mai mult fructele sunt vătămate pe aceste benzi rulante. După spălare, mandarinele sunt stropite cu conservanți și un agent colorant. În final, se aplică un ultim retuș, o parafină transparentă, și fructul este lustruit de îți ia ochii.

Deci, din momentul în care fructul este recoltat, până ajunge pe raft, se folosesc cinci sau șase substanțe chimice. Asta dacă nu ținem cont de fertilizatorii chimici folosiți înainte de recoltare. Și toate acestea se datorează doar oamenilor, care doresc să cumpere fructe ceva mai atrăgătoare. Această mică preferință l-a pus pe țăran în această situație incomodă.

Aceste tratamente nu se folosesc deoarece țăranului îi place să lucreze astfel, sau deoarece oficialii din Ministerul Agriculturii găsesc vreo plăcere în a-l pune pe țăran la această muncă suplimentară. Dar, până când sistemul general de evaluare nu se va schimba, nici lucrurile nu se vor îmbunătăți.

Acum 40 de ani, când lucram la Oficiul Vamal Yokohama, lămâile și portocalele Sunkist erau tratate în acest fel. M-am opus cu tărie introducerii acestui sistem în Japonia, dar cuvintele mele nu au putut opri adoptarea acestui sistem.

Dacă o singură fermă sau asociație adoptă o nouă tehnică, de exemplu ceruirea mandarinelor, datorită atenției suplimentare profitul este mai mare. Celelalte asociații observă și, în curând, adoptă și ele această tehnică. În doi sau trei ani, noua tehnică pune stăpânire pe toată țara. Concurența face apoi ca prețurile să scadă și, tot ce-i rămâne fermierului, sunt munca și costurile suplimentare, căci acum el trebuie să ceruiască în continuare.

Ca rezultat, bineînțeles că suferă și consumatorul. Hrana care nu mai e proaspătă, poate fi vândută deoarece arată proaspătă. Din punct de vedere biologic, fructele care sunt puțin zbârcite își țin „respirația și consumul de energie” la un nivel minim. E ca și o persoană în stare de meditație: metabolismul, respirația și consumul caloric ating un minim extrem. Chiar dacă nu mănâncă nimic, energia din corp este conservată. În același fel, când mandarinele se zbârcesc, când fructele se încrețesc, când legumele se veștejesc, ele se află în starea în care își mențin calitățile hrănitoare cel mai mult timp posibil.

Este o greșeală să încerci să menții doar aparența prospețimii, așa cum fac vânzătorii care arunca apa în continuu peste legumele lor. Cu toate că legumele arată proaspete, aroma și valoarea lor nutrițională se deteriorează rapid.

Toate cooperativele și centrele de sortare au ajuns să practice aceste activități inutile. Iar asta se cheamă „modernizare”. Produsul este împachetat și trimis apoi clientului.

Ca să rezumăm: până nu se schimbă scara valorilor, care acum dă mai multă importanță mărimii decât calității, problema poluării hranei nu se va schimba.

MARKETINGUL HRANEI NATURALE

În ultimii ani, am trimis cam 88-110 banițe¹ de orez la diferite magazine cu hrană naturală din diverse părți ale țării. De asemenea, am trimis cu camioane de 10 tone, 400 de lădițe de 15 kg cu mandarine către asociația din Districtul Sugunami din Tokyo. Șeful asociației voia să vândă produse nepoluate și aceasta a fost baza înțelegerii noastre.

Primul an a fost destul de satisfăcător, dar s-au înregistrat și unele plângeri. Mărimea fructelor varia prea mult, exteriorul era puțin prea murdar, coaja era uneori zbârcită, și așa mai departe. Trimiteam marfa în lădițe din carton nemarcat și existau unii oameni care suspectau, fără motiv, că e vorba doar de marfă de calitate scăzută. Acum, o trimit în lădițe inscripționate cu „mandarine naturale“.

Din moment ce hrana naturală se poate produce cu cel mai mic efort și cheltuială, m-am gândit că se și vinde la cel mai mic preț. Anul trecut, în Tokyo, fructele mele au fost cele mai ieftine. După cum spuneau mulți vânzători, aroma era cea mai delicioasă. Ar fi cel mai bine, desigur, dacă fructele ar putea fi vândute local, eliminând timpul și cheltuiala transportului, dar, chiar și așa, prețul era corect, fructele erau fără substanțe chimice și aveau un gust bun. În acest an, mi s-a cerut să trimit de două, trei ori mai multe fructe ca până acum.

În acest punct, apare întrebarea: cât de mult se poate răspândi vânzarea directă a hranei naturale. În ultima vreme, crescătorii de fructe cu chimicale s-au trezit înghesuiți pe o nișă economică foarte strânsă, și asta face, pentru ei, producția hranei naturale mai atractivă. Indiferent cât de mult se străduiesc să aplice chimicale, coloranți, ceară și așa mai departe, vor putea vinde producția la un preț care abia le vor acoperi cheltuielile. Anul acesta, chiar și o fermă care produce fructe excepționale, va putea scoate un profit de maxim 5 cenți la jumătate de kg, iar o fermă cu produse puțin mai slabe calitativ nu va scoate deloc profit.

Deoarece în ultimii ani prețurile au scăzut brusc, asociațiile agricole și centrele de sortare au devenit foarte pretențioase, selectând doar fructele de cea mai bună calitate. Cele de calitate inferioară nici nu mai pot fi vândute prin centrele de sortare. După ce muncește o zi întreagă să recolteze fructele din livadă, să le încarce în cutii și să le transporte în magazie, fermierul trebuie să mai muncească până la 11-12 noaptea, alegând, unul câte unul, doar fructele cu formă și mărimea perfectă (*fructele respinse sunt vândute la jumătate de preț unei companii private care face suc din ele*).

Fructele „bune“ reprezintă uneori doar 25-50% din totalul recoltei, dar chiar și unele din acestea sunt respinse de asociație. Dacă profitul rămas mai e de 2-3 cenți pe jumătate de kg e destul de bine. Săracul fermier de citrice lucrează din greu zilele astea și abia se descurcă.

¹ baniță = aprox. 21-34 l [TEI].

Creșterea fructelor fără aplicarea de substanțe chimice, fertilizatoare și fără aratul solului implică mai puțină cheltuială, iar profitul fermierului e mai mare. Fructele pe care le trimit eu, sunt, practic, nesortate. Doar împachetez fructele într-o cutie, le trimit la piață și mă culc devreme.

Fermierii, vecini cu mine, își dau seama că ei lucrează din greu doar că să rămână cu aproape nimic în buzunare. Crește sentimentul că nu e mare lucru să produci hrană naturală iar producătorii sunt gata să se schimbe și să nu mai folosească substanțe chimice. Totuși, până când produsele naturale nu vor fi vândute local, fermierul își va face griji că nu va avea o piață de desfacere.

În ce-l privește pe consumator, credința generală e că hrana naturală ar trebui să fie mai scumpă. Dacă nu e scumpă, oamenii suspectează că nu e naturală. Un vânzător îmi povestea că nimeni nu cumpăra produse naturale dacă nu erau suficient de scumpe.

Eu, totuși, cred că hrana naturală ar trebui vândută mai ieftin decât cealaltă. Acum câțiva ani mi s-a cerut să trimit miera din livada de citrice și ouăle găinilor pentru a fi vândute într-un magazin de produse naturale din Tokyo. Când am aflat că vânzătorul le vindea la prețuri extravagante m-am înfuriat. Știam că un astfel de vânzător, care profită de clienții lui, probabil că va amesteca produsele mele cu alte produse pentru a câștiga mai mult. Imediat am încetat să-i mai trimit marfă.

Dacă hrana naturală este prea scumpă, înseamnă că vânzătorul își face un profit excesiv. Mai mult, dacă hrana naturală e scumpă, devine un produs de lux și doar bogații și-o vor permite.

Pentru ca hrana naturală să devină disponibilă peste tot, ea trebuie să fie vândută local la un preț rezonabil. Dacă și cumpărătorul își va da seama că prețul scăzut nu înseamnă că hrana nu e naturală, atunci toată lumea începe să gândească în direcția corectă.

AGRICULTURA COMERCIALĂ VA EȘUA

M-am opus chiar de când a apărut prima oară conceptul de agricultură comercială. În Japonia, pentru țaran, agricultura comercială nu e profitabilă. Printre comercianți există obiceiul ca, dacă un produs - care inițial are un preț -, este prelucrat în continuare, i se va adăuga, atunci când va fi vândut, un cost suplimentar. Dar, în agricultura japoneză, lucrurile nu sunt chiar așa de corecte. Fertilizatori, nutrețuri, echipament și chimicale, multe sunt cumpărate la prețuri fixate în străinătate și nimeni nu poate spune care va fi costul pe kg când se folosesc aceste produse de import. Depinde în întregime de vânzător. Și, astfel, cu prețul de vânzare fixat, venitul acestui țaran se află la mila unor forțe pe care el nu le controlează deloc.

În general, agricultura comercială e o chestiune instabilă. Țăranul s-ar descurca mult mai bine crescând hrana de care are nevoie fără să se gândească la bani. Dacă plantezi un bob de orez, el devine mai mult de o mie de boabe. Un singur rând de ceapă îți ajunge pentru toată iarna. Dacă urmezi acest mod de gândire, vei avea destul să mănânci și, chiar mai mult, fără să te chinui prea tare. Dar, dacă decizi să faci niște bani, atunci te urci fără să vrei în vagonul profitului și acesta fuge cu tine cu tot.

M-am gândit, în ultima vreme, la găinile albe (Leghorn). Deoarece specia îmbunătățită de găină albă face ouă mai mult de 200 de zile pe an, creșterea lor pentru profit este considerată o afacere bună. Când sunt crescute pentru profit, aceste găini sunt ținute în rânduri lungi de cuști mici, asemănătoare celulelor de închisoare și, în cursul întregii lor vieți, picioarele lor nu ating niciodată pământul. Bolile sunt foarte obișnuite, iar găinile sunt îndopate cu antibiotice și hrănite cu o dietă de vitamine și hormoni.

Se spune că găinile locale, care au fost crescute din vremuri străvechi, speciile maro și negre, shamo și chabo, au doar jumătate din capacitatea de a oua. Ca rezultat, acestea aproape că au disparut din Japonia. Am lăsat două găini și un cocoș liberi pe munte și,

după un an, erau 24. Când părea că se făceau puține ouă, găinile erau ocupate să-și crească puii.

În primul an, găina albă are o eficiență de ouat mai mare decât găinile locale, dar, după un an, aceasta e extenuată și trebuie pusă deoparte, în timp de găina locală, cu care am început, a făcut încă 10 găini sănătoase care aleargă prin livada de pomi. Mai mult, găinile albe fac multe ouă deoarece sunt hrănite cu mâncare îmbogățită

Pregătirea unei zile de lucru.

artificial, adusă din țări străine și care trebuie cumpărată. Găinile locale scormonesc prin jur și se hrănesc liber cu semințe și insecte din zonă și fac ouă naturale, gustoase.

În cazul în care crezi cumva că legumele comerciale sunt mai naturale, te înșeli amarnic. Aceste legume sunt un amestec de azot, fosfor și potasiu, cu puțin ajutor din partea seminței. Și exact așa au și gustul. La fel și ouăle comerciale (poți să le spui ouă, dacă vrei) sunt doar un amestec de hrană sintetică, chimicale și hormoni. Acesta nu este un produs al naturii, ci un produs sintetic în forma de ou, făcut de om. Pe țăranul care produce astfel de ouă, eu îl numesc fabricant.

Acum, dacă vorbim despre producție, va trebui să faci niște calcule măiestre dacă vrei să faci un profit. Deoarece țăranul comercial nu prea le are cu banii, el e ca un vânzător care nu știe să calculeze. Acest tip de individ e luat de prost, de către ceilalți, iar banii lui sunt luați de politicieni și vânzători.

În vremurile vechi, existau luptători, țărani, meșteșugari și negustori. Agricultura era considerată mai aproape de origine decât comerțul sau producția, iar țăranul se zicea că e „paharnicul zeilor”. Tot timpul se descurca și avea ce să mănânce.

Dar acum, e toată această bătaie de cap cu făcutul banilor. Se cresc produse foarte la modă, ca roșii, struguri și pepeni. În sere, în extrasezon, se produc flori și fructe. S-a dezvoltat piscicultura și creșterea vitelor, deoarece cresc profiturile.

Acest model arată clar ce se întâmplă când agricultura se urcă în caruselul economic. Fluctuațiile de preț sunt violente. Există profituri, dar există și pierderi.

Eșecul e inevitabil. Agricultură japoneză și-a pierdut viziunea și a devenit instabilă. S-a îndepărtat de principiile ei de bază și a devenit o afacere.

CERCETARE, ÎN FOLOSUL CUI?

Când am început să practic însămânțarea directă a orezului și a cerealelor de iarnă, plănuiam să recoltez cu o seceră manuală, așa că m-am gândit că ar fi mai bine să pun semințele în rânduri regulate. După multe încercări, ca un amator, am făcut o unealtă manuală de însămânțat. Crezând că această unealtă poate fi de folos și altor țărani, am dus-o la Centrul de Testare. Dar acolo mi s-a spus că ne aflăm în era utilajelor mari și să nu îi deranjez cu „drăcia” mea.

Apoi, m-am dus la un producător de utilaje agricole. Mi s-a spus că o sculă ca a mea, orice i-ai face, nu s-ar putea vinde cu mai mult de 3,5 \$ bucata. „Dacă producem astfel de unelte, țăranul ar putea să înceapă să creadă că nu are nevoie de tractoarele pe care le vindem cu mii de dolari.” Mi-a spus că, în zilele acestea, ideea e să inventezi rapid mașinării de plantat orez, să le vinzi cât mai mult și apoi să introduci un utilaj nou. În loc de tractoare mici, ei vroiau să vândă tractoare tot mai mari, iar unealta mea era, pentru ei, un pas înapoi. Pentru a satisface cerințele vremii, resursele se folosesc în direcția cercetării fără rost, și, până în ziua de azi, invenția mea a rămas pe raft.

La fel se întâmplă și cu substanțele fertilizatoare și chimice. În loc să se dezvolte substanțe gândindu-se la țăranii, accentul se pune pe inventarea a ceva nou, indiferent ce, doar pentru a face profit. Când tehnicienii de la centrele de testare își părăsesc slujbele, sunt angajați direct la marile companii producătoare de substanțe chimice.

Am vorbit, recent, cu dl Asada, un oficial din Ministerul Agriculturii și Pădurilor, și mi-a spus o poveste interesantă. Legumele crescute în sere sunt complet lipsite de savoare. Auzind că vinetele făcute iarna nu au vitamine și castraveții nici o aromă, el a cercetat chestiunea și a găsit cauza: anumite raze ale soarelui nu puteau penetra stratul de sticlă sau plastic în care legumele erau crescute. A continuat apoi să investigheze sistemul de iluminare folosit în sere.

Întrebarea fundamentală este dacă chiar e necesar ca oamenii să mănânce vinete și castraveți iarna. Dar, lăsând asta deoparte, singurul motiv pentru care sunt crescute iarna e acela că pot fi vândute la un preț foarte bun. Cineva descoperă un mijloc de a le crește și, după ceva timp, se descoperă că aceste legume nu au nici o valoare nutrițională. Atunci, tehnicianul se gândește că, dacă se pierde nutrienții, trebuie să se găsească o cale pentru a se evita asta. Deoarece se credea că problema e la sistemul de iluminare, a început să cerceteze razele de lumină. Era convins că totul va fi în regulă dacă va reuși să producă o vânată de sera cu vitamine în ea. Mi s-a spus că există unii tehnicieni care-și dedică întreaga viață acestui gen de cercetare.

Normal, deoarece s-au investit atâta efort și resurse pentru producerea acestor vinete, și se spune că au valoare nutritivă mare, se vor vinde bine la prețuri chiar mai mari. „Dacă e profitabil și dacă se vinde, atunci nu poate fi nimic în neregulă cu ele.”

Oricât ar încerca oamenii, ei nu pot îmbunătăți fructele și legumele crescute natural. Produsele crescute pe căi artificiale satisfac dorințele trecătoare ale consumatorilor, dar ele slăbesc organismul și alterează procesele corporale, astfel încât corpul devine dependent de acest fel de hrană. Odată cu asta, devin necesare suplimentele de vitamine și medicamentele. Această situație crează doar greutate pentru țăran și suferință pentru cumpărător.

CE ESTE HRANA UMANĂ?

Zilele trecute, cineva de la Televiziunea NHK a trecut pe la mine și m-a rugat să spun câteva cuvinte despre aroma hranei naturale. Am discutat, și, mai târziu, l-am rugat să compare ouale făcute de găinile de la asociațiile agricole cu ouăle făcute de găinile mele, care alergau libere prin livadă. A descoperit că gălbenușul ouălor făcute de găinile crescute la o fermă tipică de găini erau moi și apoase, iar culoarea lor era un galben pal. A observat că gălbenușul ouălor făcute de găinile mele erau tari și aveau culoarea portocaliu aprins. Când bătrânul, care conduce restarantul de sushi din oraș, a gustat unul din aceste ouă naturale a spus că era un „ou adevărat“, ca în vremurile bune, și s-a bucurat ca de o comoară prețioasă.

Sus, în livada de mandarine, sunt multe legume care cresc printre buruieni și trifoi. Napi, brusture, castraveți și dovlecei, alune, morcovi, crizanteme comestibile, cartofi, ceapă, frunze de muștar, varză, câteva specii de fasole și multe alte ierburi cresc împreună. Discuția a ajuns la întrebarea dacă nu cumva aceste legume, care creșteau într-o manieră semisălbatică, aveau un gust mai bun decât legumele crescute în grădină sau cu ajutorul fertilizatorilor chimici. Când le-am comparat, gustul era complet diferit și ne-am dat seama că legumele „sălbatică“ aveau o aromă cu mult mai bogată.

I-am spus reporterului că, atunci când legumele sunt crescute într-un teren pregătit special, li se adaugă fertilizatori chimici, azot, fosfor și potasiu. Dar, atunci când legumele sunt crescute cu sol îmbogățit natural, cu materie organică de ierburi și buruieni, ele obțin o dietă mai echilibrată de nutrienți. O varietate mai mare de ierburi și buruieni înseamnă că o varietate mai mare de nutrienți și micronutrienți esențiali sunt disponibile pentru legume. Plantele care cresc într-un mediu așa de echilibrat au o aromă cu mult mai subtilă.

Ierburile comestibile și legumele sălbatică, plantele care cresc pe munte și pe pajiști, sunt foarte bogate în elemente nutritive și sunt bune inclusiv ca medicamente. Hrana și medicina nu sunt două lucruri diferite: ele sunt fața și dosul aceleiași monezi. Legumele crescute cu chimicale pot fi mâncate ca hrană, dar nu pot fi folosite ca medicamente.

Dacă aduni și mănânci „cele șapte ierburi de primăvară“ (*măcriș, traista ciobanului, rapiță sălbatică, buruiana bumbacului, studeniță, ridiche sălbatică, urzică*), spiritul tău devine mai blând. Iar dacă mănânci muguri de ferigă, ferigă paniculată și traista ciobanului, devii mai calm. Pentru a calma insomniile și sentimentele de nerăbdare, traista ciobanului e cea mai bună. Se spune că dacă copiii mănâncă traista ciobanului, muguri de salcie sau insecte care trăiesc în copaci, acestea vor vindeca crizele de violență și, în vremurile mai vechi, copiii erau deseori puși să le mănânce. „Daikon“ (ridichea japoneză) are ca și strămoș planta numită „nazuna“ (traista ciobanului), și acest cuvânt, „nazuna“, e înrudit cu cuvântul „nagornu“, care înseamnă „a fi înmuiat“. „Daikon“ este „iarba care îmblânzește dispoziția“.

Dintre alimentele naturale, insectele sunt deseori trecute cu vederea. În timpul războiului, în timp ce lucram la Centrul de Testare, am fost însărcinat să aflu care insecte

din Asia de Sus-Est erau comestibile. În timp ce făceam cercetări în această problemă, am fost uimit să descopăr că aproape toate erau comestibile.

De exemplu, nimeni nu se gândea că păduchii sau purecii puteau fi folosiți la ceva, dar păduchii adunați și mâncați cu cereale de iarnă sunt un remediu pentru epilepsie, iar purecii sunt buni ca medicament pentru degerături. Toate larvele insectelor sunt comestibile, dar trebuie să fie vii. Răsfoind texte mai vechi, am găsit povești despre „delicatesele” preparate din viermi de latrină, iar aroma familiarului vierme de mătase se spune că era excelentă, dincolo de orice comparație. Chiar și fluturii, dacă scuturi mai întâi praful de pe aripi, sunt foarte gustoși.

Deci, fie din punct de vedere al aromei, fie din punct de vedere al sănătății, multe lucruri considerate respingătoare sunt de fapt foarte gustoase și, de asemenea, bune pentru sănătate.

Legumele care sunt mai apropiate de strămoșii lor sunt cele mai gustoase și mai hrănitoare. De exemplu, în familia de plante care include „nira”², usturoiul, prazul chinezesc,

Într-o parcelă de muștar și napi sălbatic.

ceapa verde și ceapa cu bulb, „nira” și prazul chinezesc sunt cele mai bogate nutrițional, bune ca ierburi medicinale și, de asemenea, folosite ca tonic general. Totuși, pentru majoritatea oamenilor, speciile mai domestice, cum sunt ceapa verde și ceapa cu bulb, sunt considerate că au gustul cel mai bun. Din diferite motive, omul modern preferă gustul legumelor care s-au depărtat de starea lor sălbatică.

Preferințe similare de gust apar și în cazul produselor din carne. Păsările sălbatice sunt cu mult mai bune pentru organism decât carnea de pasăre domestică, precum găinile și rațele, deși

aceste păsări, crescute într-un mediu rupt de aria lor naturală, sunt considerate ca fiind mai gustoase, fiind vândute la prețuri mari. Laptele de capră are o valoare hrănitoare cu mai mare decât laptele de vacă, dar laptele de vacă e mai cerut.

Hrana care s-a îndepărtat de starea ei naturală, precum și cea crescută cu substanțe chimice sau într-un mod complet artificial, dezechilibrează chimia corpului. Cu cât organismul unei persoane este mai dezechilibrat, cu atât mai mult își dorește hrană artificială. Această situație e foarte periculoasă pentru sănătate.

² Usturoi negru (*Allium tuberosum*), folosit în bucătăria japoneză [TEI].

E greșit să spui că mâncarea unei persoane este doar o chestiune de alegere, deoarece o dieta nenaturală sau exotica creează greutate pentru țaran și pescar. Mi se pare că cu cât cineva își dorește mai mult, cu atât are de muncit mai mult, ca să fie satisfăcut. Unii pești, ca tonul și „coadă galbenă” (yellowtail)³ trebuie prinși la distanță, dar sardinele, plătica și alți pești mai mici pot fi prinși din belșug în apele Mării Interioare. Vorbind nutrițional, speciile care trăiesc în apele dulci din râuri și pârauri, cum sunt crapul, racul împlătoșat, crabul de mlaștină și altele sunt mai bune pentru corp decât cele din apele sărate. Apoi urmează peștii din apele oceanice de suprafață și, în final, peștii de apă adâncă și sărată din depărtare. Hrana care e cea mai apropiată e cea mai bună pentru om, iar cea pentru care trebuie să se zbată cel mai mult să o obțină e cea mai puțin sănătoasă.

Ca să spunem așa, dacă cineva acceptă ce are la îndemână, toate merg bine. Dacă țăranii care trăiesc în acest sat mănâncă doar hrana care poate fi crescută aici, nu va exista nici o greșeală. În final, ca și grupul de tineri care trăiesc în adăposturile de pe munte, unul își va da seama că e cel mai simplu să mănânce orez brun și orz nedecorticat, mei și hrișcă, împreună cu plante sezoniere și legume semisălbatic. Astfel, te alegi cu cea mai bună hrană; are gust și e și bună pentru organism.

Dacă 22 de banițe⁴ de orez și 22 de banițe de cereale de iarnă sunt recoltate de pe un câmp de un sfert de acru⁵, atunci acest câmp va putea susține între cinci și zece persoane, fiecare muncind în medie mai puțin de o oră pe zi. Însă, dacă transformăm câmpul în pășune sau dacă cerealele sunt oferite ca hrană vitelor, doar o persoană va putea trăi dintr-un sfert de acru de pământ. Carnea devine un lux atunci când producerea ei necesită teren care ar putea hrăni direct omul. Acest fapt a fost demonstrat clar și definitiv. Fiecare persoană ar trebui să se gândească serios la câte greutate creează răsfătându-se cu o hrană așa scump de produs.

Carnea și celelalte produse de import sunt un lux deoarece au nevoie de mai multă energie și resurse decât legumele și cerealele tradiționale produse local. Înseamnă că oamenii, care se limitează la o dieta simplă și locală, muncesc mai puțin și folosesc mai puțin teren decât cei cu un apetit pentru mâncarea de lux.

Dacă oamenii continuă să mănânce carne și produse importate, e o certitudine că în zece ani Japonia va cădea într-o criză a hranei. În 30 de ani, vor fi lipsuri copleșitoare. A mai apărut de undeva și ideea absurdă cum că trecerea de la hrănirea cu orez la pâine indică o îmbunătățire a vieții de zi cu zi a japonezilor. De fapt, nu e așa. Orezul brun și legumele s-ar putea să pară ca fiind o hrană de proastă calitate, brută, dar aceasta este cea mai bună dietă nutrițională și le permite oamenilor să trăiască simplu și direct.

Dacă vom avea o criză a hranei, nu va fi provocată de productivitatea insuficientă a naturii, ci de extravaganta dorințelor umane.

³ Diferite specii de pește oceanic; autorul face referire la Yellowtail amberjack (*Seriola lalandi*) sau Japanese amberjack (*Seriola quinqueradiata*), folosit în prepararea mâncării tradiționale japoneze sushi [TEI].

⁴ Aprox. 600 kg [TEI].

⁵ 1011,72 m² [TEI].

O MOARTE BLÂNDĂ PENTRU ORZ

Acum 40 de ani, datorită creșterii ostilității politice dintre Statele Unite și Japonia, a devenit imposibil importul de grâu din America. Speciile de grâu folosite aveau nevoie de un sezon lung de creștere și, în cele din urmă, grâul a ajuns la maturitate în mijlocul sezonului ploios din Japonia. Chiar și după ce țăranul a depus eforturi mari să-l crească, grâul deseori putrezea în timpul recoltării. Aceste specii s-au dovedit a fi foarte nepotrivite și sensibile la boli, așa că țăranii n-au mai vrut să crească grâu. Când era mărunțit și prăjit în modul tradițional, avea un gust atât de oribil, încât îți venea să-l scuipi.

Însă, speciile japoneze tradiționale de secară și orz pot fi recoltate în mai, înainte de sezonul ploios, așa că sunt, prin comparație, culturi sigure. Cu toate acestea, țăranii au fost forțați să cultive grâu. Toată lumea râdea și spunea că nu e nimic mai rău decât să cultivi grâu, dar au urmat cu răbdare politica guvernamentală.

După război, grâul american a început din nou să fie importat în Japonia în cantități uriașe, provocând scăderea prețului grâului crescut în Japonia. Aceasta s-a adăugat celorlalte motive pentru a stopa creșterea grâului. „Renunțați la grâu, renunțați la grâu!” era sloganul propagat în toată țara de liderii agricoli guvernamentali, iar țăranii au renunțat cu bucurie la grâu. În același timp, datorită prețului scăzut al grâului de import, guvernării i-au încurajat pe țărani să nu mai cultive nici culturile tradiționale iernatice de secară și orz. Această directivă a fost și ea îndeplinită, iar ogoarele japoneze au rămas necultivate peste iarnă.

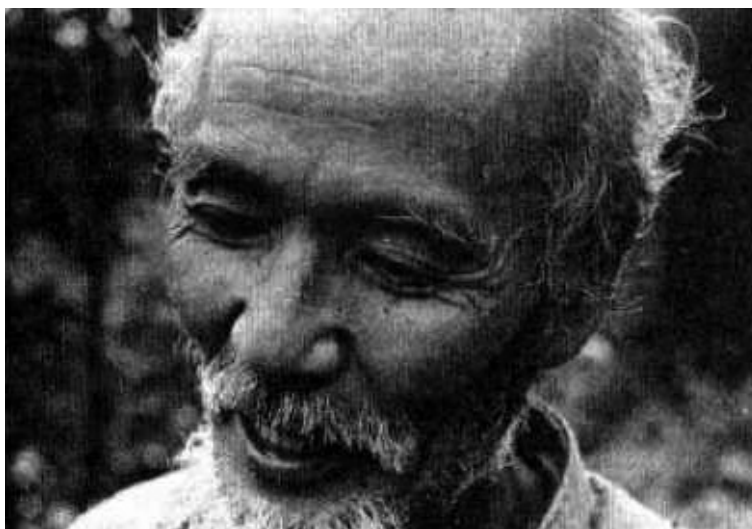
Cam acum zece ani, am fost ales să reprezint Prefectura Ehime în cadrul unei competiții televizate „Cel mai bun fermier al anului” la televiziunea NHK. Am fost întrebat, de către un membru al comisiei: „D-le Fukuoka, de ce nu renunțați la cultivarea secarei și a orzului?” Am răspuns: „Secara și orzul sunt ușor de crescut și, crescându-le alternativ cu orezul, putem obține cel mai mare număr de calorii într-un câmp japonez. De asta nu renunț la ele”.

Era clar că cineva, care cu încăpățănare se opune voinței Ministerului Agriculturii, nu putea fi numit „Cel mai bun fermier al anului”, și am spus: „Dacă asta mă împiedică să obțin titlul de ‘Cel mai bun fermier’, atunci mi-e mai bine fără el”. Unul din membrii comisiei mi-a mărturisit, mai târziu: „Dacă ar fi să părăsesc universitatea și să mă apuc de agricultură, probabil că și eu aș cultiva orez vara iar secară și orz iarna, cum se făcea înainte de război”.

Nu mult după acest episod, am apărut din nou într-un program la Televiziunea NHK și, într-o discuție cu diferiți profesori universitari, am fost întrebat din nou: „De ce nu renunțați la secara și orz?” Am afirmat din nou, foarte clar, că nu aveam de gând să renunț la secară și orz dintr-o duzină de motive. Cam în același timp, sloganul pentru oprirea cultivării cerealelor de iarnă cerea „o moarte blândă”. Astfel, cultivarea cerealelor de iarnă în alternanță cu orezul trebuia lăsată să moară în liniște. Dar „moartea blândă” e un termen prea gingaș; Ministerul Agriculturii voia, de fapt, să moară în șanț. Când mi-a devenit clar că scopul principal al programului era să promoveze o stopare rapidă pentru creșterea cerealelor de iarnă, lăsând-o „moartă pe marginea drumului” că să zic așa, am explodat cu indignare.

Cu 40 de ani în urmă, se cerea să creștem grâu, să creștem grâu străin, să creștem o cultură inutilă și imposibilă. Apoi, s-a spus că speciile japoneze de secară și orz nu au o valoare nutrițională așa de înaltă ca grâul american și țăranii au renunțat, cu regret, la creșterea acestor culturi tradiționale. Standardul de viață a crescut rapid și a venit moda să mâncăm carne, să mâncăm ouă, să bem lapte și să mâncăm pâine în loc de orez. Porumbul, soia și grâul erau importate în cantități tot mai mari. Grâul american era ieftin, astfel încât a fost abandonată cultivarea secarei și a orezului japonez. Agricultură japoneză a adoptat măsuri care i-au forțat pe țăranii să își ia slujbe cu ziua în oraș pentru a-și putea cumpăra cerealele pe care li s-a spus să nu le mai cultive.

Iar acum, au apărut noi temeri privind criza resurselor alimentare. Este din nou susținută rentabilitatea cultivării secarei și orzului. Se vorbește chiar de acordarea unor subvenții. Dar nu e de ajuns să crești culturi tradiționale câțiva ani și apoi să renunți din nou la ele. Trebuie stabilită o politică agricolă sănătoasă. Dar, deoarece Ministerul Agriculturii nu are nici o idee clară despre ceea ce ar trebui cultivat și nu înțelege legătura dintre ce crește pe câmp și sănătatea oamenilor, o politică agricolă credibilă este ca și inexistentă.

Conducerea ministerului, dacă s-ar duce în munți și pe pajiști, ar aduna „cele șapte ierburi de primăvară”⁶ și „cele șapte ierburi de toamnă”⁷ și le-ar gusta, atunci ar afla care este sursa alimentației umane. Dacă ar cerceta mai mult, ar vedea că se poate trăi foarte bine din cereale tradiționale ca secară, orz, orez, hrișcă precum și din legume, iar abia apoi ar putea să-și dea seama că asta e cam tot ce are nevoie să cultive agricultura japoneză. Dacă asta e tot ce țăranii trebuie să cultive, atunci agricultura devine foarte simplă.

Până acum, printre economiștii moderni, a persistat premisa că agricultura de subzistență e ceva greșit – că e o formă primitivă de agricultură – și că ar trebui eliminată cât mai repede. Se spune că suprafața terenurilor trebuie mărită, astfel încât să suporte trecerea la agricultura la scară mare, după modelul american. Acest mod de gândire nu se aplică doar zonelor noi, ci privește toate suprafețele cultivate.

Scopul este să avem doar câțiva oameni care să se ocupe de agricultură. Autoritățile agricole spun că mai puțini oameni, folosind utilaje mari și moderne, pot obține recolte mai mari din aceleași suprafețe. Acesta e considerat a fi progresul agricol. După război,

⁶ Măcriș, traista ciobanului, rapiță sălbatică, buruiana bumbacului, studeniță, ridiche sălbatică, urzică [TEI].

⁷ Clopoțel, arorut (kudzu), tătăneasă, valeriană, tufă de trifoi, garoafă sălbatică, iarbă japoneză de pampas [TEI].

aproximativ 70 - 80% din populația Japoniei erau fermieri. Repede, aceștia au devenit 50%, apoi 30%, 20%, iar acum cifra e undeva în jur a 14%. Intenția Ministerului Agriculturii este să atingă același nivel ca în Europa și America, și să păstreze mai puțin de 10% din populație în agricultură, descurajându-i pe ceilalți.

În opinia mea, ar fi ideal dacă 100% din populație ar fi implicată în agricultură. În Japonia, există doar câte un sfert de acru⁸ de teren arabil pentru fiecare persoană. Dacă fiecărei persoane i s-ar da un sfert de acru, adică un acru și un sfert⁹ pentru o familie cu cinci membri, asta ar însemna suficient teren să susțină o familie tot anul. Dacă ar fi practică agricultura naturală, țăranul ar avea, de asemenea, destul timp pentru odihnă și activități sociale în cadrul comunității. Cred că aceasta este cea mai directă cale spre a transforma această țară într-un tărâm fericit și plăcut.

⁸ 1011,72 m² [TEI].

⁹ 5058,6 m² [TEI].

URMAȚI NATURA ȘI TOTUL VA FI BINE

Extravaganța dorințelor e cauza fundamentală care a adus lumea în situația proastă în care ne aflăm.

„Repede“, în loc de încet, „mai mult“, în loc de mai puțin – această „dezvoltare“ strălucitoare este legată direct de colapsul iminent al societății. Ea, „dezvoltarea“, a servit doar ca să-l separe pe om de natură. Umanitatea trebuie să înceteze să se răsfete cu dorința posesiunilor materiale și a câștigurilor personale, îndreptându-se, în schimb, spre conștiința spirituală.

Agricultura trebuie să se schimbe, trecând de la uriașele asociații mecanizate la gospodăriile mici, apropiate de viața simplă, necomplicată. Viața materială și alimentația ar trebui să-și regăsească simplitatea pierdută. Dacă realizăm asta, lucrul în propria gospodărie devine o plăcere și avem mai mult timp liber pentru suflet și dezvoltare spirituală.

Cu cât țăranul își mărește preocupările materiale, cu atât mai mult corpul și spiritul său se risipesc, îndepărtându-se de o viață spirituală satisfăcătoare. Viața într-o gospodărie mică poate părea primitivă, dar, trăind o astfel de viață, devine posibil să contempli Marea Cale (*Calea conștiinței spirituale care implică atenție și grijă pentru activitățile obișnuite ale vieții*). Cred că, dacă cineva înțelege adânc mediul înconjurător în care își duce zilele, acelui i se va revela cea mai frumoasă dintre lumi.

Până de demult, la sfârșitul unui an, țăranul „de un acru“¹⁰ petrecea lunile ianuarie, februarie și martie fugărind iepurii pe dealuri. Deși era considerat un țăran sărac, totuși, el avea această libertate. Sărbătorile de Anul Nou durau vreo trei luni. Cu timpul, această vacanță s-a scurtat la două luni, o lună, iar acum Anul Nou a ajuns să fie o sărbătoare de trei zile.

Micșorarea vacanței de Anul Nou arată cât de ocupat a ajuns țăranul și cum și-a pierdut ușurința fizică și bunăstarea spirituală. Pentru un țăran, în agricultura modernă nu mai există timp liber în care ar putea să scrie o poezie sau să compună un cântec.

Acum câteva zile, în timp ce curățam micul altar al satului, am fost surprins să observ că, pe zidurile acestuia, atârnavă câteva plăcuțe. După ce am șters praful de pe ele și m-am uitat la literele șterse, am reușit să văd zeci de poeme haiku. Chiar și într-un sat așa de mic ca acesta, 20 sau 30 de persoane au compus poeme haiku și le-au expus aici ca ofrande. Așa de mult timp liber aveau oamenii în vremurile de demult. Unele poeme erau vechi de sute de ani. Probabil că erau țărani săraci, dar, totuși, aveau răgazul necesar să scrie poeme.

Acum, nu mai există nimeni în sat cu destul timp să scrie poezie. În timpul lunilor geroase de iarnă, doar câțiva săteni mai găsesc timp să alerge o zi sau două după iepuri. Acum, pentru petrecerea timpului liber, televiziunea este centrul atenției, și nu mai există

¹⁰ 4046, 86 m² [TEI].

deloc timp pentru micile distracții care au adus bucurie în viața țaranului. La asta mă refer când spun că agricultura a ajuns săracă și slabă din punct de vedere spiritual; se mai preocupă doar de dezvoltarea materială.

Lao Tze¹¹, înțeleptul taoist, spunea că o viață împlinită și decentă poate fi trăită într-un mic sat. Bodhidharma¹², fondatorul Zen¹³, a petrecut nouă ani locuind într-o peșteră fără să se frământa pentru nimic. Să fii îngrijorat să faci bani, să te extinzi, să te dezvolti, să crești recolte pentru bani și să le expediezi nu este calea țaranului. Să fii aici, să ai grijă de un mic teren, să păștăni pe propria-ți libertate și bucurându-te de plenitudinea fiecărei zile, în fiecare zi – aceasta trebuie să fi fost calea originală a agriculturii.

Să rupi această experiență în două, numind-o parte fizică și parte spirituală, e o cale îngustă și confuză. Oamenii nu trăiesc dependenți de mâncare. La nivel fundamental, noi nu putem ști ce este hrana. Ar fi mai bine dacă oamenii chiar ar înceta să se mai gândească la mâncare. În același mod, ar fi mai bine dacă oamenii ar înceta să-și mai facă atâtea probleme ca să descopere „adevăratul sens al vieții”; nu putem cunoaște niciodată răspunsul la marile întrebări spirituale, *și e în regulă să nu înțelegem*. Ne-am născut și trăim pe pământ pentru a face față direct realităților vieții.

„Pentru un țaran, în agricultura modernă nu mai există timp liber în care ar putea să scrie o poezie sau să compună un cântec.”

Viața nu e nimic mai mult decât rezultatul faptului că ne-am născut. Orice mănâncă oamenii, orice cred ei că ar trebui să mănânce, nu e nimic altceva decât o născocire a minții lor. Lumea există în așa fel încât, dacă oamenii și-ar lasă la o parte propria voință, lăsându-se ghidați doar de natură, nu ar fi nici un motiv să crezi că vor muri de foame.

Să trăiești doar aici și acum, acesta e adevăratul fundament al vieții umane. Când viața ajunge să

se bazeze pe cunoașterea științifică naivă, oamenii ajung să trăiască de parcă ar fi dependenți de grăsimi, proteine, iar plantele de azot, fosfor și potasiu.

Mai mult decât atât, oricât ar cerceta și ar investiga oamenii de știință natura, până la urmă nu ajung decât să realizeze, de fapt, cât de perfectă și de misterioasă este ea. Să crezi că prin cercetare și invenții umanitatea poate crea ceva mai bun decât natura, e o iluzie.

¹¹ Filosof chinez („Bătrânul Maestru”), sec. VI î.Hr., fondator al taoismului și autorul cărții de bază a acestuia, *Tao Te Ching (Cartea Căii și a Virtuții)* [TEI].

¹² Cel de-al douăzeci și optulea patriarh al buddhismului indian (470-534) și primul patriarh al buddhismului Zen chinezesc (526), a adus artele marțiale în China, după care, prin călugări buddhiști, ambele au ajuns în Japonia [TEI].

¹³ Curent filosofico-religios al budismului Mahayana, numele provenind de la pronunția japoneză a cuvântului chinezesc „chan”, care derivă din sanscrită: „dhyāna” („meditație”) [TEI].

Cred că oamenii se zbat să înțeleagă ceea ce am putea numi caracterul vast, de necuprins al naturii.

Deci, pentru țăran și munca sa, există doar îndemnul: „slujește natura și totul e bine“. Agricultura a fost, cândva, o munca sacră. Când umanitatea s-a îndepărtat de acest ideal, a apărut agricultura modernă, comercială. Când țăranul a început să crească recolte ca să facă bani, el a uitat adevăratele principii ale agriculturii.

Desigur, comerciantul are și el un rol în societate, dar glorificarea vânzării tinde să distragă oamenii de la recunoașterea adevăratei surse a vieții. Agricultura, ca ocupație integrată în natură, e mai aproape de sursă. Mulți țărani nu sunt conștienți de natură, chiar dacă trăiesc și muncesc într-un mediu natural, dar eu cred că agricultura oferă multe șanse de creștere a conștiinței.

„Nu pot ști dacă toamna va aduce vânt sau ploi, dar astăzi voi lucra la câmp.“ Acestea sunt versurile unui vechi cântec de la țară. Ele exprimă adevărul despre agricultură ca mod de viață. Indiferent cum va fi recolta, indiferent dacă va fi sau nu suficientă hrană, există bucuria sădirii semințelor, în grija delicată pentru plante sub îndrumarea naturii.

DIFERITE ȘCOLI DE AGRICULTURĂ NATURALĂ

Nu-mi place, în mod special, cuvântul „muncă”. Oamenii sunt singurele animale care trebuie să muncească, și cred că asta e cel mai ridicol lucru din lume. Celelalte animale „își câștigă traiul” trăind, dar oamenii muncesc ca nebunii, crezând că, pentru a supraviețui, așa trebuie să facă. Cu cât este mai important serviciul, cu cât provocarea este mai mare, cu atât este mai minunat, cred ei. Ar fi mai bine să abandonăm acest mod de gândire și să trăim o viață ușoară, confortabilă, cu mult timp liber. Cred că modul de viață al animalelor de la tropice, care dau câte o raita pe afară, dimineața și seara, să vadă dacă e ceva de mâncare, și care trag apoi un pui zdravăn de somn după-amiaza, trebuie să fie un mod minunat de viață

Și pentru oameni ar fi posibilă o viață așa de simplă, dacă omul ar munci ca să-și producă direct necesarul zilnic de hrană. Într-o astfel de viață, munca nu mai e muncă, așa cum e considerată de oameni, ci e doar ceea ce trebuie făcut.

Scopul meu e să mișc lucrurile în această direcție. Și e, de asemenea, scopul celor șapte sau opt oameni cu care trăiesc în comun în barăcile din munte, și care ne ajută în lucru. Acești tineri vor să devină țărani, să fondeze noi sate și comunități și să încerce acest mod de viață. Ei vin la ferma mea să învețe deprinderile necesare de care au nevoie să ducă la îndeplinire acest plan.

Dacă te uiți prin țară, s-ar putea să observi că, în ultima vreme, au apărut destul de multe comunități noi. Dacă sunt numite adunături de hippie, ei bine, cred că pot fi privite și așa. Dar, în ceea ce privește traiul și lucrul împreună - regăsirea drumului spre natură -, ei sunt modelul „țăranului nou”. Ei înțeleg că, a fi adânc înrădăcinat, înseamnă să trăiești din recolta propriului pământ. O comunitate care nu poate să își producă propria mâncare nu poate rezista mult.

Mulți din acești tineri călătoresc în India sau în satul francez al lui Gandhi, petrec ceva timp într-un kibbutz în Israel, sau vizitează comunități din munții și deșerturile din Vestul Americii. Sunt și aceia, ca grupul de pe Insula Suwanose, din lanțul de insule Tokara, din sudul Japoniei, care încearcă noi forme de viață familială și experimentează apropierea față de modul de viață tribal. Cred că mișcarea acestor câțiva oameni deschide calea către un mod de viață mai bun. Printre acești oameni, agricultura naturală se răspândește rapid și prinde rădăcini.

Mai mult, au venit diferite grupuri religioase ca să se apuce de agricultura naturală. Dacă vei căuta natura esențială a omului, indiferent cum o privești, trebuie să începi cu sănătatea. Calea ce duce către cunoștințele necesare implică să trăiești fiecare zi deschis, să crești și să mănânci hrană sănătoasă, naturală. Se pare că agricultura naturală a însemnat, pentru mulți oameni, cel mai bun loc de unde să înceapă.

Eu însumi, nu aparțin nici unui grup religios și sunt dispus să îmi discut opiniile cu oricine. Nu îmi prea bat capul să fac diferența între creștinism, buddhism, shintoism și alte religii, dar mi se pare interesant că, oameni cu convingeri religioase adânci, sunt atrași de ferma mea. Cred că asta se întâmplă deoarece agricultura naturală, spre deosebire de alte feluri de agricultură, se bazează pe o filosofie care pătrunde dincolo de analiza solului, pH-ului și randamentului recoltei.

Cu ceva timp în urmă, un individ de la Centrul Organic de Grădinărit din Paris a venit la mine pe munte și am petrecut ziua povestind. Discutând despre cum stau lucrurile în Franța, am aflat că urmează să se organizeze o conferință despre agricultura organică la scară internațională și, ca o pregătire a acestui eveniment, acest francez vizita ferme organice și naturale din întreaga lume. I-am arătat livada și apoi ne-am așezat la o ceașcă de ceai și am discutat câteva din observațiile mele din ultimii treizeci și ceva de ani.

Mai întâi, i-am spus că, dacă arunci o privire peste principiile agriculturii naturale populare în Vest, vei vedea că nu difera prea mult de cele ale agriculturii tradiționale orientale practicate în China, Korea și Japonia de multe secole. Toate fermele japoneze practicau acest gen de agricultură în timpul perioadelor Meiji și Taisho (1868-1926) și chiar până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Era un sistem care pune accent pe importanța fundamentală a compostului, precum și a resturilor umane și animale. Forma de organizare era intensivă și includea practici ca rotația culturilor, plantarea combinată și folosirea nutrețului verde. Deoarece spațiul era limitat, câmpurile nu rămâneau niciodată nelucrate, iar plantarea și recoltarea se făceau cu regularitate. Toate resturile organice deveneau compost și erau returnate câmpului. Folosirea compostului era încurajată oficial iar cercetarea agricolă era preocupată, în principal, de materia organică și tehnicile de compostare.

Deci, o agricultură care combina animale, plante și oameni într-o singură concepție, exista, ca și curent principal de agricultură în Japonia, până la începutul timpurilor moderne. Se poate spune că agricultura organică, practică în Vest, are ca punct de plecare această agricultură tradițională din Orient.

Am continuat spunând că, printre metodele agriculturii naturale, se pot distinge două viziuni: una largă, agricultura naturală transcendentală, și una restrânsă, agricultura naturală a lumii relative (*aceasta este lumea înțeleasă de intelect*). Dacă aș fi nevoit să vorbesc despre ele în termeni buddhiști, cele două ar putea fi numite agricultura naturală Mahayana, respectiv Hinayana.

Agricultura naturală largă, Mahayana, apare când există o unitate între om și natură. Se conformează naturii așa cum e ea, și minții așa cum e ea. Își are originea în convingerea că, dacă individul își abandonează temporar voința umană și își permite să fie ghidat de către natură, natura va răspunde furnizându-i tot ce are nevoie. Ca să fac o analogie simplă, în agricultura naturală transcendentală relația dintre om și natură poate fi comparată cu o căsnicie perfectă între un bărbat și o femeie. Căsnicia nu e nici oferită, nici primită; perechea perfectă trăiește ca un organism de sine stătător.

Agricultura naturală îngustă, pe de altă parte, înseamnă căutarea naturii; înseamnă căutarea conștientă a căii naturale prin metode „organice” sau alte metode. Agricultura e folosită pentru a atinge un anumit obiectiv. Deși natura este iubită sincer și ne dedicăm ei din convingere, relația este, totuși, cumva provizorie. Agricultura industrială modernă își dorește înțelepciunea cerurilor, fără să știe ce înseamnă, și, în același timp, vrea să se folosească de natură. Căutând fără odihnă, nu e în stare să găsească pe nimeni cu care să facă o înțelegere.

Viziunea îngustă a agriculturii naturale spune că e bine ca țăranul să folosească materie organică pentru sol și e bine să crească animale, acesta fiind cel mai bun și mai eficient mod de a pune natura la treabă. Ca să o spunem mai direct, această metodă e bună, dar adevăratul spirit al agriculturii naturale nu poate supraviețui doar prin ea. Acest gen de agricultura naturală e analoagă cu școala de spadasi cunoscută sub denumirea de „Școala unei singure lovituri”¹⁴, care caută să obțină victoria prin aplicarea tehnicii măiestre, dar totuși conștiente. Agricultura industrială modernă urmează „Școala multiplelor lovituri”¹⁵, care crede că victoria poate fi obținută prin aplicarea unui complex de lovituri de sabie.

Agricultura naturală pură, prin opoziție, este „Școala fără lovituri”. Nu merge niciunde și nu caută victoria. Singurul lucru pe care țăranul trebuie să îl realizeze este să aplice regula „nu fă nimic”. Lao Tze vorbea despre natura non-activă¹⁶ și cred că, dacă era țăran, ar fi practicat cu siguranță agricultura naturală. Cred că metoda lui Gandhi, să acționezi cu o atitudine de necâștig, de neopunere, este asemănătoare agriculturii naturale. Când se va înțelege că se pierde bucuria și fericirea în încercarea de a le atinge, va fi realizată esența agriculturii naturale. Scopul esențial al agriculturii nu este creșterea recoltelor, ci cultivarea și desăvârșirea ființei umane (*în acest paragraf, dl Fukuoka face o distincție între tehnicile practicate conștient în urmărirea unor anumite obiective și a celor care se nasc spontan, precum expresia unei armonii personale cu natura în timp ce omul își vede de treburile zilnice, liber de dominația voinței raționale*).

¹⁴ Sau „Școala Ittō-ryū”, întemeiată de un misterios luptător în artele marțiale, Itō Ittōsai Kagehisa (1560-1653?), care a transpus simplitatea Zen în lupta cu sabia (TEI).

¹⁵ Sau „Școala nitō-ryū”, apărută în perioada Muromachi (cca. 1447), folosea două săbii în luptă, cel mai strălucit reprezentant fiind Miyamoto Musashi (1584-1645) (TEI).

¹⁶ Wu wei, în doctrina taoistă [TEI].

IV

Cartea a IV-a

CONFUZIE PRIVIND HRANA

Un tânăr, care locuise trei ani în una din barăcile de pe munte, a spus într-o zi: „Știi, când oamenii vorbesc despre 'hrană naturală', în realitate nu știu de fapt la ce se referă“.

Dacă te gândești, toată lumea e obișnuită cu expresia „hrană naturală“, dar nu e clar ce este de fapt asta. Mulți cred că, în cazul în care mănânci hrană care nu conține chimicale artificiale sau aditivi, urmezi o dieta naturală, iar alții cred, vag, că o dieta naturală înseamnă să mănânci hrana exact așa cum se găsește în natură.

Atunci când întrebi dacă folosirea focului sau a sării la gătit e natural sau nu, se prea poate să primești ambele răspunsuri. Dacă dieta oamenilor primitivi, care mâncau doar plante și animale trăind în starea lor sălbatică, este „naturală“, atunci o dieta care folosește foc și sare nu poate fi naturală. Dar, dacă se argumentează că, prin cunoștințele acumulate în vremuri străvechi, folosirea focului și sării a fost destinul umanității, atunci hrana preparată cu acestea este perfect naturală. Este bună hrana căreia i se aplică tehnici de preparare umane, sau ar trebui să fie considerate bune doar mâncărurile naturale, exact așa cum se găsesc ele în natură? Recoltele cultivate pot fi considerate naturale? Unde este linia dintre natural și nenatural?

Se poate spune că termenul „dietă naturală“ a apărut în Japonia odată cu învățăturile lui Sagen Ishizuka¹ în era Meiji. Teoria lui a fost apoi rafinată și dezvoltată de dl Sakurazawa (George Osawa)² și dl Niki. „Calea nutriției“, cunoscută în vest ca Macrobiotica, se bazează pe teoria non-dualității și pe conceptele de yin-yang³ din *I Ching*⁴. Deoarece asta înseamnă deseori mâncarea orezului brun, „dietă naturală“ e în general considerată ca fiind hrană cu legume și cereale integrale. Totuși, hrana naturală nu poate fi redusă simplist la hrănirea cu orez brun și legume.

Deci, atunci ce e?

¹ Doctor militar (6.03.1850-17.10.1909) în Armata Imperială japoneză, inițiatorul concepției „educației alimentare“ (shokuiku) și al dietei macrobiotice [TEI].

² Filosof și fondator al dietei macrobiotice (Yukikazu Sakurazawa, 18.10.1893-23.04.1966), a introdus conceptul oriental de hrană și sănătate, sub nume occidentalizat, în Europa de Vest [TEI].

³ Concepte fundamentale în filosofia, metafizica și cultura chineză, alcătuind Tao („Calea“) [TEI].

⁴ Sau *Cartea Schimbărilor*, vechi text clasic chinezesc ce conține un complex sistem de divinație [TEI].

Motivul pentru care există confuzia e acela că există două căi de cunoaștere umană: discriminatorie și nediscriminatorie (*aceasta e o distincție făcută de mulți filosofi orientali. Cunoașterea discriminatorie derivă din intelectul analitic, care are voință, într-o încercare de a organiza experiențele într-un cadru logic. Dl Fukuoka crede că, în acest proces, individul se poziționează separat de natură. Este vorba de limitarea existentă în judecata și adevărul științific.*

Cunoașterea nediscriminatorie apare fără vreun efort conștient din partea individului, care acceptă experiența așa cum e, fără să o interpreteze prin intelect.

În timp ce cunoașterea discriminatorie este esențială pentru analiza problemelor practice din lume, dl Fukuoka crede că ea furnizează o perspectivă mult prea îngustă a lucrurilor). Oamenii cred, în general, că o cunoaștere fără greșală a lumii este posibilă doar prin metoda discriminatorie. Astfel, cuvântul „natură“, în general vorbind, denotă natura, așa cum e ea percepută de intelectul discriminator.

Eu neg imaginile goale ale naturii, așa cum sunt ele create de intelectul uman, și o deosebesc clar de natura însăși, experimentată printr-o înțelegere nediscriminatorie. Dacă eradicăm înțelegerea falsă a naturii, cred că va dispărea și fundamentul confuziei despre acest cuvânt.

În Vest, științele naturale s-au dezvoltat din cunoașterea discriminatorie, în Est, filosofia lui yin-yang și *I Ching* au apărut din aceeași sursă. Dar, adevărul științific nu poate egala niciodată adevărul absolut, iar filosofile nu sunt decât interpretări ale lumii. Natura înțeleasă de cunoașterea științifică este o natura care a fost distrusă; este o fantomă care are schelet, dar nu are suflet. Natura înțeleasă de cunoașterea filosofică este o teorie creată prin gândirea umană, o fantomă cu suflet, dar fără structură.

Nu există altă modalitate de realizare a cunoașterii nediscriminatorii decât intuiția directă, dar oamenii încearcă să o potrivească într-un cadru familiar numind-o „instinct“. Este, de fapt, cunoaștere dintr-o sursă care nu poate fi numită. Dacă vrei să cunoști adevărata natură, abandonează mintea discriminatorie și transcende lumea relativității. Dar, la

Masă de prânz: supă și orez cu legume murate.

început, nu existau nici Est sau Vest, nici patru anotimpuri, nici yin sau yang.

Când am ajuns așa de departe, tânărul m-a întrebat: „Atunci nu negi doar științele naturale, ci și filosofile orientale bazate pe yin-yang și *I Ching*?“

I-am răspuns că ele pot fi folosite ca niște avantaje temporare sau ca niște indicatori, dar nu trebuie considerate drept cele mai

înalte realizări. Adevărurile științifice și filosofice sunt concepte ale lumii relative, iar acolo ele sunt adevărate și au valoare. De exemplu, pentru oamenii moderni, care trăiesc în lumea relativă, care au întrerupt echilibrul naturii și care sunt în pragul colapsului propriului corp și suflet, sistemul yin-yang poate servi ca un indicator potrivit și eficient de redresare.

I-am răspuns că ele pot fi folosite ca niște avantaje temporare sau ca niște indicatori, dar nu trebuie considerate drept cele mai înalte realizări. Adevărurile științifice și filosofice sunt concepte ale lumii relative, iar acolo ele sunt adevărate și au valoare. De exemplu, pentru oamenii moderni, care trăiesc în lumea relativă, care au întrerupt echilibrul naturii și care sunt în pragul colapsului propriului corp și suflet, sistemul yin-yang poate servi ca un indicator potrivit și eficient de redresare.

Un tânăr, care tocmai venise, a spus: „Deci, dacă devii o persoană naturală poți să mănânci ce vrei?”

Dacă te aștepti la o lume strălucitoare de partea cealaltă a tunelului, întunecimea tunelului va dura la nesfârșit. Când nu mai vrei să mănânci ceva gustos, atunci poți să te bucuri de gustul adevărat a orice ai mânca. Este ușor să pui pe masă hrană simplă pentru o dietă naturală, dar sunt puțini cei care se pot bucura cu adevărat de un asemenea festin.

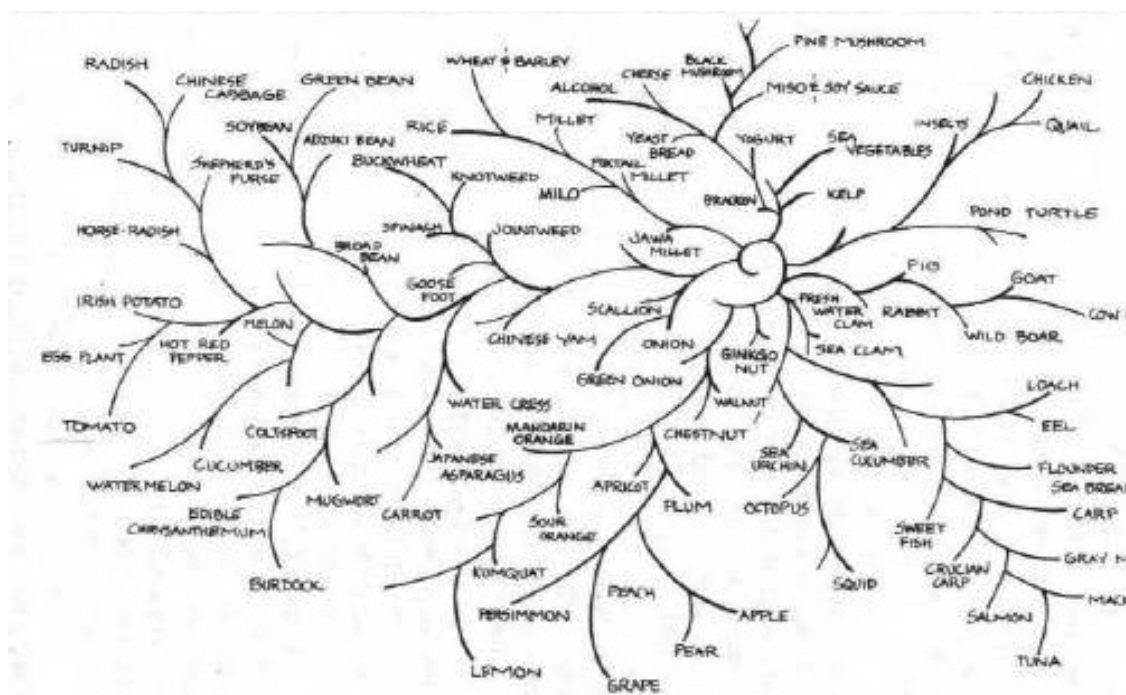
MANDALA HRANEI NATURALE

Crezul meu despre hrana care-i naturală este la fel cu cel despre agricultura naturală. La fel cum agricultura naturală se adaptează naturii așa cum e, adică naturii cuprinse de mintea nediscriminatorie, la fel dieta naturală e o cale în care hrana e adunată din sălbăticie, sau crescută prin agricultura naturală, iar peștele e prins prin metode naturale, toate fără acțiune intenționată, ci doar cu ajutorul minții nediscriminatorii.

Desi vorbesc despre acțiune fără intenție și fără metodă, înțelepciunea acumulată în timp, în viața de zi cu zi este, desigur, recunoscută. Folosirea sării și a focului la gătit poate fi criticată drept primul pas spre separarea de natură, dar ele sunt simple cunoștințe acumulate de oamenii primitivi și pot fi considerate ca oferite de către ceruri.

Culturile agricole, care au evoluat de-a lungul miilor și zecilor de mii de ani, conviețuind cu ființele umane, nu sunt produse născute în întregime din mintea discriminatorie a țăranului, ci pot fi considerate mâncăruri care au apărut natural. Dar speciile modificate, care nu au evoluat în împrejurări naturale, ci au fost dezvoltate prin știința agricolă care s-a separat de natură, la fel ca și producția masivă de pește, animale domestice, acestea cad din această categorie.

Agricultura, pescuitul, creșterea animalelor, necesitățile zilnice de hrană, îmbrăcăminte, adăpost, viață spirituală – tot ce există – trebuie să formeze o uniune cu natura.

MANDALA HRANEI NATURALE DIAGRAMA UNU
(vezi ANEXA 1, finalul cărții)

Am desenat următoarele diagrame ca să mă ajute la explicarea dietei naturale care transcende știința și filosofia. Prima, pune laolaltă mâncărurile pe care omul le poate obține cel mai ușor, iar acestea sunt împărțite mai mult sau mai puțin în grupuri. A doua diagramă arată mâncărurile care sunt disponibile în cursul diferitelor luni ale anului. Aceste diagrame alcătuiesc mandala hranei naturale (*o diagramă circulară care simbolizează, în arta orientală și în religie, totalitatea și unitatea subiectului discutat*). Din această mandală, se poate observa că sursele de hrană disponibile pe suprafața Pământului sunt aproape nelimitate. Dacă oamenii s-ar hrăni prin „non-minte“ (*un termen buddhist care descrie o stare în care nu mai e nici o diferență între individ și lumea „exterioară“*), chiar dacă nu ar ști nimic despre yin și yang, ar putea obține o dietă perfect naturală.

Pescarii și agricultorii dintr-un sat japonez nu au nici un interes pentru astfel de diagrame. Ei urmează direct indicațiile naturii, alegând mâncarea sezonieră din apropierea lor imediată.

Devreme, când răsar „cele șapte ierburi de primăvară“⁵, țăranul poate gusta cele șapte arome. Cu acestea merg foarte bine aromele gustoase ale melcilor de lac, moluștelor de mare și altor crustacee marine.

Sezonul verde vine în martie. Coada calului, feriga, osmundul, pelinul, precum și alte plante montane, frunzele proaspete de curmal japonez și de piersic, precum și lăstarii de cartofi montani, toate pot fi mâncate. Având o savoare delicată și ușoară, se pot găti clătite tempura⁶, sau se pot folosi ca și condimente. La țărm, legumele de mare, precum varecii, algele roșii și algele brune, sunt foarte gustoase, găsindu-se din abundență în lunile de primăvară.

Atunci când încolțește bambusul, câțiva pești oceanici (codul de stâncă gri, dorada roșie și peștele porc-vărgat) sunt delicioși. Momentul în care înfloresc irișii este sărbătorit tot cu peștele plat-dungat și macrou sashimi⁷). Mazărea verde și fasolea sunt, de asemenea, delicioase și pot fi mâncate direct din păstaie sau se fierb cu cereale, precum orezul brun, grâu sau orz.

Înspre sfârșitul sezonului ploios (în majoritatea Japoniei, sezonul ploios se întinde din iunie până la mijlocul lunii iulie), sunt conservate prunele japoneze, iar căpșunile și zmeura pot fi adunate din abundență. În acest timp, corpul își dorește în mod natural arome proaspete, precum arpagicul, prazul, împreună cu fructe zemoase, ca moșmonul japonez, caisele și piersicile. Fructul moșmonului japonez nu este singura parte comestibilă a acestei plante. Semințele pot fi zdrobite și se poate face „cafea“, iar când frunzele sunt folosite la prepararea ceaiului, acestea se află printre cele mai bune medicamente. Din frunzele mature ale caisului și ale curmalului japonez se poate prepara un tonic care folosește longevității.

⁵ Măcriș, traista ciobanului, rapiță sălbatică, buruiana bumbacului, studeniță, ridiche sălbatică, urzică [TEI].

⁶ Aluat, cu sau fără ouă, prin care sunt trecute, pentru a fi prăjite, diferite sortimente de pește, legume sau fructe, fiind o influență a bucătăriei portugheze (sec. al XVII-lea) [TEI].

⁷ Mackerel sashimi (Scrombridae nipponius); denumirea mai multor specii de pește, de mare și medie adâncime din largul coastelor japoneze, bogate în uleiul omega 3 și folosite la prepararea mâncării tradiționale sushi [TEI].

MANDALA HRANEI NATURALE DIAGRAMA DOI
(vezi ANEXA 2, finalul cărții)

Sub soarele strălucitor de la mijlocul verii, distracția mea preferată este să mânânc pepene și să-mi ling degetele de la mierea de albine, la umbra unui copac umbros. Numeroasele legume de vară, precum morcovul, spanacul, ridichea și castravetele, se coc și sunt gata de cules. Corpul are nevoie de asemenea de legume sau ulei de susan pentru a menține departe trândăvia verii.

Dacă ți se pare misterios, atunci misterul constă în faptul că cerealele de iarnă recoltate primăvara merg bine cu apetitul scăzut din timpul verii și, așa, în timpul verii sunt preparați destul de des tăiței de orz, având diferite mărimi și forme. Grâul negru este recoltat vara. Este o plantă sălbatică străveche și o mâncare ce merge bine cu acest sezon.

Toamna, devreme, este un anotimp plin de bucurii, cu soia și boabe roșii mici de fasole azuki, multe fructe, legume și diferite cereale galbene care toate se coc în același timp. Asistând la diferite sărbători, la lumina lunii de toamnă, sunt savurate prăjituri de mei. Boabe de soia opărite sunt mâncate alături de cartoful taro. Pe măsură ce înaintăm în toamnă, sunt des mâncate și savurate porumbul și orezul fiert cu fasole roșie, ciuperci matsutake sau castane. Cel mai important, orezul, care a absorbit razele soarelui de-a lungul întregii veri, se coace toamna. Aceasta înseamnă că se poate obține o recoltă principală îndestulătoare, bogată în calorii, de care va fi nevoie de-a lungul lunilor friguroase ale iernii.

La început, primul îngheț arată precum te-ai uita la un grătar cu pește. De-a lungul acestui sezon, pot fi pescuiți pești de mare adâncime, precum peștele coadă galbenă

(Yellowtail) și ton. Este interesant faptul că ridichea albă japoneză și legumele stufoase, care se găsesc din abundență în acest sezon, se potrivesc de minune cu acești pești.

Masa de Anul Nou este pregătită, în general, din mâncare care a fost murată sau sărată special pentru această mare sărbătoare. De multe secole, sunt servite, în fiecare an la această sărbătoare, somon sărat, ouă de hering, macrou, doradă roșie⁸, homar, varec și fasole neagră.

Este o experiență plăcută, pe tot parcursul iernii, să scoti ridichile și napii care au rămas în pământ, acoperiți cu strat de pământ și zăpadă. Ca feluri principale, sunt întotdeauna la îndemână cereale și diferite varietăți de fasole, crescute de-a lungul anului, sosuri de miso⁹ și soia. De-a lungul lunilor friguroase, împreună cu varza, ridichile, dovleceii și cartofii dulci, depozitate din toamnă, sunt disponibile și o varietate de legume. Prazul și arpagicul sălbatic se potrivesc cu aroma delicată a stridiilor și a castraveților de mare, care atunci pot fi adunate.

Așteptând sosirea primăverii, poți observa mlădița de potbal și frunzele comestibile ale „bărbii evreului“ (*Saxifraga stolonifera*) târându-se de sub zăpadă. Cu reîntoarcerea năsturelului, a traistei ciobanului, a studenței și a altor plante aromatice sălbatice, o mulțime de legume de primăvară pot fi culese de sub geamul bucătăriei.

Astfel, urmând o dieta modestă, adunând hrana diferitelor anotimpuri din apropiere și savurând sănătatea și aroma hrănitoare, sătenii acceptă ceea ce le oferă natura.

Tăranii cunosc aroma delicioasă a hranei, dar nu pot gusta din aroma misterioasă a naturii. Nu, ei aproape că o simt, însă nu o pot exprima în cuvinte.

O dietă naturală se află la îndemână fiecăruia.

⁸ Red sea bream (*Pagrus major*) sau madai, în Japonia [TEI].

⁹ Sos tradițional japonez, obținut din orez fermentat, orz, soia, sare și ciuperci [TEI].

CULTURA MÂNCĂRII

Când suntem întrebați de ce mâncăm, puțini se gândesc mai departe la faptul că hrana este necesară pentru a susține viața și creșterea organismului uman. Dincolo de asta, se află totuși întrebări mai profunde despre relația dintre hrană și spiritul uman. Pentru animale, este suficient să mănânce, să se joace și să doarmă. Pentru oameni, de asemenea, ar fi o mare realizare dacă ar putea să se bucure de o masă hrănitoare, de o zi simplă și de un somn odihnitor.

Buddha a spus: „Forma e deșertăciune și deșertăciunea e formă“. Din moment ce forma înseamnă, în terminologia buddhistă, materie, sau lucruri, iar deșertăciunea e mintea, el spune că materia și mintea sunt același lucru. Lucrurile au diferite culori, forme și arome, iar mintea oamenilor zboară dintr-o parte în alta, atrasă de diferitele calități ale lucrurilor. De fapt, materia și mintea sunt una singură.

Culoarea

În lume există șapte culori de bază. Dar, dacă aceste șapte culori sunt combinate, ele se transformă în culoarea albă. Când este împrăștiată de o prismă, lumina albă redevine șapte culori. Când omul privește lumea cu „non-mintea“, culoarea din culoare dispare. Devine fără culoare. Doar, când sunt privite prin mintea discriminatoare în șapte culori, apar cele șapte culori.

Apa suferă diferite schimbări, dar apa rămâne totuși apă. La fel, deși mintea conștientă pare că suferă schimbări, mintea originală, nemișcată, nu se schimbă. Când cineva devine orbit de cele șapte culori, mintea e ușor zăpăcită. Sunt percepute culorile frunzelor, crengilor, fructelor, în timp ce esența culorii trece neobservată.

Asta este valabil și în privința mâncării. În această lume, sunt multe substanțe naturale care sunt bune ca hrană pentru om. Aceste mâncăruri sunt percepute de minte și considerate ca având calități bune și rele. Apoi oamenii selectează, conștient, ce cred ei că au nevoie. Acest proces de selecție conștientă împiedică recunoașterea esenței hranei umane, adică ceea ce chiar cerul prescrie pentru un loc sau anotimp.

Culorile naturii, ca și înfloritul hortensiilor, se schimbă ușor. Organismul naturii e în continuă transformare. Din același motiv, pentru care e în mișcare continuă, poate fi considerată mișcare fără mișcare. Când aplicăm rațiunea pentru alegerea hranei, înțelegerea naturii devine rigidă, iar schimbările naturii, cum sunt schimbările anotimpurilor, sunt ignorate.

Scopul dietei naturale nu este să creeze oameni atotștiutori, care pot ține prelegeri și pot alege cu talent din diferite mâncăruri, ci să creeze oameni neștiutori, care să își ia hrana

fără să facă vreo distincție conștientă. Asta nu e împotriva naturii. Realizând „non-mintea“, fără a ne pierde în forme subtile, acceptând culoarea fără culoare ca și culoare, exact de aici începe dieta potrivită.

Gustul

Oamenii spun: „Nu știi ce gust are până nu guști“. Dar, și când guști, gustul s-ar putea să fie diferit în funcție de timp, condiții și dispoziția persoanei care gustă.

Dacă întrebi un om de știință care este substanța gustului, el va încerca să îl definească separând diferitele componente și determinând proporțiile de dulce, acru, amar, sărat și iute. Dar gustul nu poate fi definit prin analiză și nici chiar prin atingerea cu limba. Chiar dacă cele cinci arome sunt percepute de limbă, impresia lor este culeasă și interpretată de către minte.

O persoană naturală poate obține dieta potrivită deoarece instinctul îi funcționează normal. El este mulțumit cu o hrană simplă: este hrănitoare, are gust bun și e ca un medicament zilnic. Hrana și spiritul uman sunt unite.

Omul modern și-a pierdut claritatea instinctului și, în consecință, nu mai e capabil să se bucure de cele „șapte ierburi de primăvară“¹⁰. El caută în permanență o varietate de arome. Dieta s-a dereglat, distanța dintre ceea ce îi place și ceea ce nu îi place a crescut, iar instinctul i-a devenit tot mai derutat. În acest punct, oamenii încep să-și condimenteze tot mai mult hrana și să folosească tehnici de gătire complicate, adâncindu-se și mai mult în confuzie. Hrana și spiritul uman au devenit străine.

Multor oameni din ziua de azi nu le mai place nici aroma orezului. Bobul integral este rafinat și procesat, până rămâne fără gust. Orezului procesat îi lipsește aroma și mireasma orezului integral. În consecință, are nevoie de condimente și trebuie suplimentat cu alte feluri de mâncare sau acoperit cu sos. Oamenii cred, greșit, că nu contează că valoarea hrănitoare a orezului e scăzută atâta timp cât suplimentele alimentare sau celelalte mâncăruri, precum carnea sau peștele, furnizează nutrienții care lipsesc.

Mâncărurile gustoase nu sunt gustoase în sine. Mâncarea nu e delicioasă decât dacă o persoană crede că așa este. Deși cei mai mulți oameni consideră carnea de vită sau de pui minunată, pentru o persoană care, din motive fizice sau spirituale a decis că nu îi plac, ele sunt respingătoare.

Doar jucându-se sau nefăcând nimic, copii sunt fericiți. Un adult care face comparații însă, decide ce îl face fericit, iar când aceste condiții sunt îndeplinite se simte satisfăcut. Pentru el, mâncarea are gust bun nu neaparat pentru că are savoarea subtilă a naturii și e hrănitoare, ci pentru că simțul lui gustativ a fost condiționat de ideea că are gust bun.

Tăiței de grâu sunt delicioși, dar o cană de tăiței instant de la un automat are un gust oribil. Dar, prin reclamă, se înlătură ideea că au gust oribil și, pentru mulți oameni, acești tăiței fără gust devin cumva foarte buni.

¹⁰ Măcriș, traista ciobanului, rapiță sălbatică, buruiana bumbacului, studeniță, ridiche sălbatică, urzică [TEI].

Există povești cum că, păcăliți de vulpe, oamenii au mâncat gunoi de grajd, de la cai. Nu e nimic de râs în asta. Oamenii din ziua de azi mănâncă cu mintea, nu cu trupul. Multor oameni nu le pasă dacă în hrana lor există tot felul de substanțe chimice nocive (de exemplu, monoglutamat de sodiu), pentru că ei gustă doar cu vârful limbii și sunt ușor de păcălit.

La început, oamenii mâncau pur și simplu pentru că erau în viață și pentru că mâncarea era bună. Omul modern a ajuns să creadă că, dacă nu prepară hrana cu condimente speciale, masa va fi fără gust. Dacă nu te străduiești să faci mâncarea delicioasă vei afla că natura a făcut-o deja.

Prima constatare ar fi să trăim în așa fel încât hrana, pur și simplu, să fie gustoasă, dar, azi, toate eforturile sunt îndreptate pentru a adăuga cât mai mult gust mâncării. Este o ironie a sorții, dar mâncarea gustoasă a dispărut.

Oamenii au încercat să facă pâine gustoasă și pâinea gustoasă a dispărut. Încercând să facă mâncăruri luxoase și bogate, au făcut mâncare bună la nimic, iar apetitul oamenilor a ajuns să fie încontinuu nesatisfăcut.

Cele mai bune metode de preparare păstrează aroma delicată a naturii. Înțelepciunea zilnică de demult i-a învățat pe oameni să prepare, prin uscare la soare sau murare, diferite feluri de legume, astfel încât le era păstrată aroma.

Arta gătitului începe cu folosirea sării marine și a focului. Dacă hrana e gătită de cineva sensibil la esența gătitului, hrana își păstrează aroma naturală. Dacă, prin gătire, hrana primește vreo aromă ciudată și exotică, sau dacă scopul e doar datul în spectacol, asta nu mai înseamnă gătit.

De obicei, cultura e considerată ca ceva creat, menținut și dezvoltat doar prin efortul uman. Dar, cultura își are, întotdeauna, rădăcinile în parteneriatul dintre om și natură. Când se realizează uniunea dintre societatea umană și natură, cultura prinde singură formă. Cultura a fost tot timpul legată de viața de zi cu zi, așa că a fost transmisă generațiilor următoare, păstrându-se până în ziua de azi.

Ceva născut din mândria umană și din goana după plăcere nu este cultură adevărată. Adevărata cultură s-a născut înăuntrul naturii, e simplă, umilă și pură. În absența culturii adevărate, umanitatea va dispărea.

Când oamenii au refuzat hrana naturală și au ales hrana rafinată, societatea a apucat-o pe un drum care duce la propria ei distrugere, deoarece o astfel de hrană nu e produsul culturii reale. Hrana e viața și viața nu trebuie să se îndepărteze de natură.

TRĂIND DOAR CU PÂINE

Nu e nimic mai bine decât să mâncăm hrană gustoasă, dar, pentru mulți oameni, mâncatul e doar o cale de a-și hrăni corpul, pentru a avea suficientă energie în muncă și pentru a trăi o viață lungă. Mamele, deseori, spun copiilor să își mănânce mâncarea – chiar dacă nu le place gustul – deoarece e bună pentru ei.

Dar hrănirea nu poate fi separată de simțul gustului. Mâncărurile hrănitore, bune pentru organism, stimulează apetitul și sunt delicioase prin felul lor. Hrănirea potrivită este inseparabilă de gustul bun.

Nu cu multă vreme în urmă, hrana zilnică a țăranilor din zonă consta din orez, orz cu miso și legume murate. Această dieta asigură o viață lungă, un corp puternic și o sănătate zdravănă. Legumele fierte și orezul fiert cu fasole roșie era un festin, care se întâmpla o dată pe lună. Corpul sănătos și robust al țăranului era capabil să se hrănească cu o dietă simplă cu orez.

Dieta tradițională din Orient, cu orez brun și legume, este foarte diferită de cele din Vest. Știința nutrițională vestică crede că nu se poate obține o dietă echilibrată și o sănătate puternică dacă nu se mănâncă zilnic anumite cantități de grăsimi, proteine, minerale și vitamine. Această credință a dat naștere mamei care își îndoapă copilul cu mâncăruri „hrănitore“.

Te-ai aștepta ca nutriționiștii din Vest, cu toate teoriile elaborate și calculele lor, să nu mai aibă nici un dubiu asupra unei diete potrivite. Adevărul e însă că, prin această dietă, s-au creat mai multe probleme decât s-au rezolvat.

O problemă, în nutriția vestică, este faptul că nu se face nici un efort pentru a adapta dieta la ciclul naturii. Astfel, dieta care rezultă îi îndepărtează pe oameni de natură. Rezultatele nefericite sunt deseori frica față de natură și un sentiment de nesiguranță.

O altă problemă este aceea că valoarea spirituală și emoțională este complet uitată, deși hrana este strâns legată de spiritul uman și

de emoții. Dacă ființa umană este privită strict ca un corp fizic, este imposibil să rezulte o înțelegere coerentă a hranei. Când aceste crâmpie de informație sunt adunate confuz, rezultatul este o dietă imperfectă, care se îndepărtează de natură.

„În unul se află totul dar, dacă toate sunt adunate laolaltă, nu poate să apară unul.“ Știința vestică nu poate să înțeleagă aceasta învățătură a filosofiei estice. O persoană poate analiza și cerceta cât vrea un fluture, dar nu va putea să facă un fluture.

Ce probleme credeți că vor apărea dacă dieta științifică vestică s-ar pune în practică la scară mare? Carne de vită, ouă, lapte, legume, pâine și alte mâncăruri ar trebui să fie disponibile tot anul. Ar deveni obligatorie producția pe scară mare și depozitarea pe termen lung. Deja, în Japonia, adoptarea acestei diete i-a făcut pe țărani să producă iarna legume de vară, precum varză, castraveți, vinete și roșii. Nu va mai dura mult până când țăranilor li se va cere să recolteze curmale primăvara și piersici toamna.

Este lipsit de rațiune să crezi că o dietă echilibrată și completă poate fi obținută doar prin asigurarea unei varietăți mari de mâncăruri, indiferent de sezon. Pe lângă plantele care se coc natural, legumele și fructele crescute în extrasezon, în condiții artificiale, conțin puține vitamine și minerale. Nu mai e nici o mirare de ce legumele de vară, crescute toamna sau iarna, nu mai au nimic din savoarea și aroma celor crescute sub soare, prin metode naturale.

Analizele chimice, rapoartele nutriționale și alte considerații de acest fel sunt sursa principală a erorii. Hrana prescrisă de știința modernă e departe de cea tradițională din Orient și subminează sănătatea poporului japonez.

RECAPITULAREA DIETEI

În această lume, există patru mari categorii de diete:

- 1) O dietă vagă, ce este adaptată la deprinderi și la preferințe de gust. Oamenii care urmează această dietă oscilează constant, în funcție de pofte și toane. Această dietă ar putea fi numită ca fiind o „hrănire golită de conținut“;
- 2) O dietă nutrițională standard, pentru majoritatea oamenilor, care provine din concluziile biologice. Hrana nutritivă este mâncată pentru a menține viața trupului. Poate fi numită „hrănirea materialist-științifică“;
- 3) O dietă bazată pe principii spirituale și filosofie idealistă. Limitând hrana și ținând spre restrângere, cele mai „naturale“ diete cad în această categorie. Mai poate fi numită „dieta doctrinei“;
- 4) O dietă naturală, care se supune dorinței cerurilor. Renunțând la toate cunoștințele umane, această dietă mai poate fi numită „dieta non-discriminatorie“.

Mai întâi, oamenii se îndepărtează de „dieta vagă și goală de conținut“, care e sursa a nenumarate boli. Apoi, ca scăpați de sub o vrajă a „dietei materialist-științifice“, ce se mulțumește să mențină viața biologică, mulți oameni merg mai departe, la o „dieta bazată pe principiile spirituale“. În final, ridicându-se deasupra acesteia, se poate ajunge la „dieta non-discriminatorie“ a unei persoane naturale.

Dieta non-discriminatorie

Viața umană nu e susținută de propria energie. Natura dă naștere ființelor umane și le menține în viață. Aceasta e relația în care se află omul cu natura. Hrana e un dar al cerurilor. Oamenii nu creează hrana din natură, cerurile o oferă.

Hrana e hrană și hrana nu e hrană. E o parte din om și e o parte diferită de om.

Când hrana, corpul, inima și mintea ajung în uniune perfectă cu natura, e posibilă dieta naturală. Corpul, așa cum e, urmându-și instinctul, mâncând dacă ceva e bun, abținându-se în caz contrar, e cu adevărat liber.

E imposibil să prescrii reguli și proporții pentru o dietă naturală (*e imposibil un sistem bine definit prin care cineva să răspundă, în mod conștient, acestor chestiuni. Natura, sau corpul însuși, servește drept cel mai bun ghid. Dar, această ghidare subtilă, e neuzită de majoritatea oamenilor din cauza larmei făcute de pofte și de mintea discriminatoare*). Această dietă se definește în funcție de mediul local, de nevoile și constituția fiecărui corp în parte.

Dieta doctrinei

Toată lumea ar trebui să fie conștientă că natura este tot timpul completă, echilibrată și în perfectă armonie cu ea însăși. Hrana naturală e completă, iar înăuntrul ei se găsesc substanțe nutritive și arome subtile.

Se pare că, aplicând principiul yin-yang, oamenii pot explica originea Universului și transformarea naturii. Se pare, de asemenea, că armonia trupului uman poate fi determinată și menținută conștient. Dar, dacă ne afundăm prea mult în doctrină (așa cum e nevoie în studiul medicinei orientale), intrăm pe domeniul științei și nu mai reușim să scăpăm de percepția minții discriminatoare, care compară lucrurile.

Furat de subtilitățile cunoștințelor umane și, fără să le recunoască limitele, practicantul „diete doctrine” ajunge să se preocupe doar de obiecte separate. Dar, când încearcă să înțeleagă sensul naturii, într-o viziune largă și măreață, el eșuează, văzând doar micile miracolele care se întâmplă la picioarele sale.

Dieta unei persoane bolnave tipice

Boala apare când oamenii se îndepărtează de natură. Severitatea bolii e direct proporțională cu gradul de separare. Dacă o persoană bolnavă se întoarce într-un mediu sănătos, deseori boala va dispărea. Când separarea de natură devine extremă, numărul oamenilor bolnavi crește. Apoi, dorința de întoarcere la natură devine mai puternică. Dar, căutând să ne întoarcem la natură, nu înțelegem prea bine ce anume e natura, așa că încercările se dovedesc inutile.

Chiar dacă cineva duce sus, în munți, o viață simplă, primitivă, e foarte posibil ca el să nu înțeleagă adevăratul obiectiv. Dacă încerci să faci așa ceva, eforturile nu vor avea rezultatul dorit.

Oamenii care locuiesc în orașe se confruntă cu dificultăți extraordinare în încercarea de a avea o dietă naturală. Mâncarea naturală, pur și simplu, nu prea mai e disponibilă, deoarece țăranii au încetat să o mai producă. Chiar dacă ar putea cumpăra hrană naturală, corpurile oamenilor ar trebui să se reobișnuiască să poată digera un așa meniu copios.

În această situație, dacă încerci să mănânci hrană integrală sau să ajungi la o dietă echilibrată yin-yang, practic ai nevoie de posibilități supranaturale și de multă hotărâre. Departe de a te întoarce la natură, rezultă, de fapt, o dietă „naturală” foarte complicată și ciudată, și te trezești, de fapt, că te depărtezi tot mai mult de natură.

Dacă arunci zilele acestea o privire în magazinele cu „hrană sănătoasă”, o să găsești o grămadă de sortimente de hrană proaspătă, hrană ambalată, vitamine și suplimente alimentare. În literatura de specialitate, multe feluri de diete sunt prezentate ca fiind „naturale”, hrănitoare și cele mai bune pentru sănătate. Dacă apare cineva care spune că e sănătos să fierbi mâncarea laolaltă, apare altcineva care spune că fiertul la un loc e bun doar

pentru a îmbolnăvi lumea. Unii pun accentul pe valoarea esențială a sării în bucate; alții spun că prea multă sare provoacă boli. Dacă cineva evită fructele, crezând că sunt bune pentru maimuțe, altcineva spune că fructele și legumele sunt cele mai bune pentru longevitate și bună-dispoziție.

În diferite vremuri și circumstanțe, toate aceste opinii pot fi considerate corecte, așa că oamenii devin confuzi. Sau, mai degrabă, pentru o persoană confuză, toate aceste teorii devin motiv pentru o confuzie și mai mare.

Natura e în continuă mișcare, schimbându-se în fiecare moment. Oamenii nu pot cuprinde adevărata manifestare a naturii. Fața naturii nu poate fi cunoscută. Încercarea de a cuprinde în teorii și doctrine ceea ce nu poate fi cunoscut, e ca încercarea de a prinde vântul cu o plasă pentru fluturi.

Dacă ai ochit o țintă falsă, ai ratat.

Omenirea e ca o persoană oarbă care nu știe încotro se îndreaptă. Bâjbâie sprijinită în bastonul cunoașterii științifice, depinzând de yin și yang ca să găsească drumul.

Ceea ce vreau să spun este să nu mâncați mâncarea cu capul, adică scăpați de mintea discriminatoare care gândește și compară. Am sperat că mandala hranei, pe care am prezentat-o mai devreme, ar putea servi ca un ghid care să ne arate să înțelegem relațiile pe care diferite feluri de mâncare le au între ele și cu oamenii, dar, după ce ați văzut-o o dată, puteți să o aruncați și pe asta la coș.

O primă observație este ca individul să-și dezvolte sensibilitatea de a lăsa corpul să-și aleagă singur hrana. Să te gândești doar la hrana însăși, lăsând spiritul deoparte, e ca și când ai merge la un templu citind ziarul lăsându-l pe Buddha afară. Decât să studiezi teorii filosofice ca să înțelegi hrănirea, e mai bine să ajungi la o teorie internă, pornind de la propria dietă zilnică.

Doctorii au grijă de oamenii bolnavi; oamenii sănătoși sunt îngrijiți de natură. În loc să te îmbolnăvești și apoi să fii absorbit într-o dietă naturală ca să te faci bine, mai bine ai trăi într-un mediu natural, astfel încât boala să nu apară.

Tinerii, care vin să stea la munte, să trăiască o viață primitivă, să mănânce hrană naturală și să practice agricultura naturală, sunt conștienți de scopul final al omului și s-au hotărât să trăiască în acord cu el în cel mai direct mod.

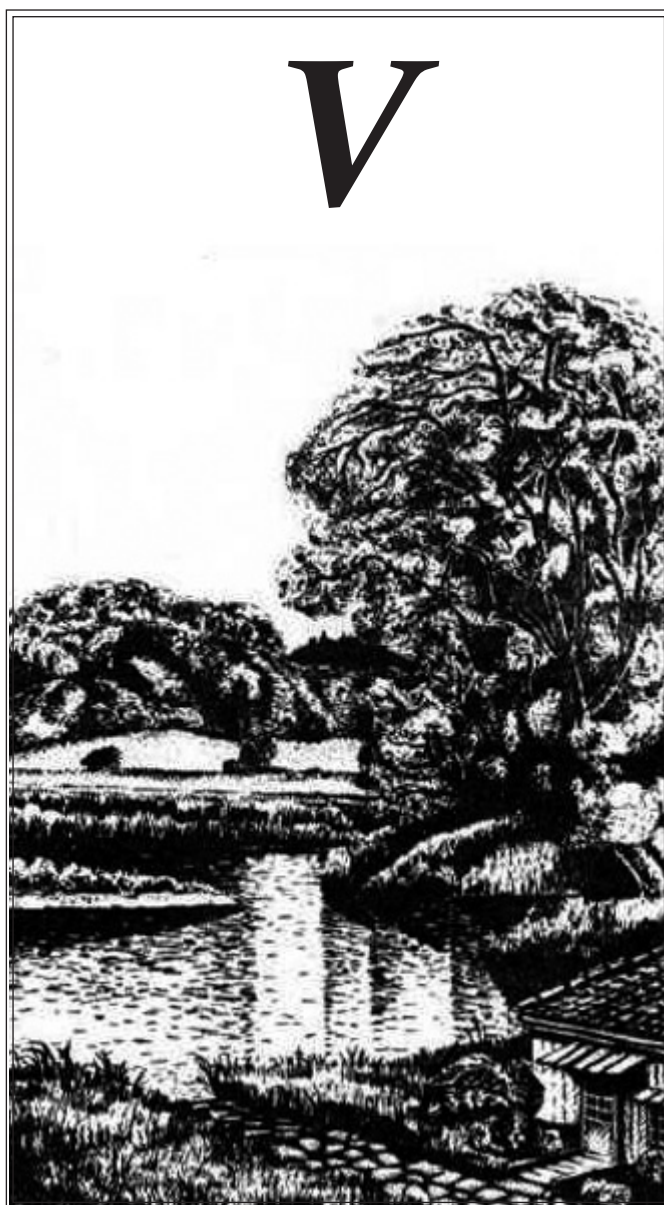
HRANA ȘI AGRICULTURA

Această carte despre agricultura naturală cuprinde, în mod necesar, și o parte despre hrana naturală. Asta, deoarece hrana și agricultura sunt fața și spatele aceleiași monede. E mai clar decât lumina zilei că, dacă nu se practică agricultura naturală, nici hrana naturală nu va fi disponibilă. Dar, dacă dieta naturală nu e stabilită, țăranul va rămâne confuz și nu va ști ce să crească.

Dacă oamenii nu devin oameni ai naturii, atunci nu poate exista nici agricultură naturală și nici hrană naturală. Într-unul din adăposturile de pe munte am lăsat următoarele cuvinte: „Hrană corectă, acțiune corectă, conștientizare corectă“ (*motto formulat după Calea Octuplă buddhistă de iluminare spirituală*), scrijelite pe o bucată de lemn deasupra focului. Cele trei nu pot fi separate una de alta. Dacă una lipsește, niciuna nu poate fi atinsă. Dacă una e atinsă, toate sunt realizate.

Oamenii, cu un aer de automulțumire, privesc lumea ca pe un loc unde „progresul“ se naște din dezordine și confuzie. Dar progresul distructiv și fără țință e cel care provoacă confuzia în gândire, ducând, nici mai mult nici mai puțin, la degenerarea și colapsul umanității. Dacă nu e bine înțeleasă care este sursa nemișcată a întregii activități – ce e natura – va fi imposibil să ne recăpătăm sănătatea.

V

Cartea a V-a

PROSTIA APARE DEGHIZATĂ ÎN HAINA DEȘTEPTĂCIUNII

Noaptele de toamnă sunt lungi și răcoroase. Cel mai frumos e să le petreci uitându-te la tăciunii fierbinți cu o cană de ceai cald în mâini. Se spune că orice subiect de discuție e potrivit când stai în jurul focului, și, crezând că invidia colegilor mei fermieri ar fi un subiect interesant, am adus discuția pe acest făgaș. Dar se pare că o să apară probleme.

Iată-mă acum aici, vorbind tot timpul despre faptul că nimic nu contează, că omenirea e ignorantă, că nu merită să te agiți pentru nimic și că, orice ai face, e un efort inutil. Cum pot să spun așa ceva și apoi să încep să îmi bârfesc colegii? Dacă tot m-am pus pe scris, singurul lucru de scris e că scrisul e inutil. Devine foarte complicat.

Nu vreau să insist prea mult asupra propriului meu trecut astfel încât să scriu despre el, și nu sunt destul de înțelept să prezic viitorul. Jucându-mă cu focul, la gura semineului, vorbind despre treburile zilnice, cum pot să cer cuiva să suporte prostiile unui țăran bătrân ca mine?

Pe coama celei mai înalte livezi se află câteva căsuțe cu pereți de chirpici, de unde se vede Golful Matsuyama și Câmpia Dogo. Acolo, s-au adunat câțiva oameni și trăiesc împreună o viață simplă. Nu au deloc utilități moderne. Petrecând serile la lumina lumânărilor, trăiesc o viață simplă: orez brun, legume, un vesmânt și un bol de mâncare. Ei vin de undeva, stau pentru un timp, apoi merg mai departe.

Printre oaspeți, se numără cercetători agricoli, studenți, oameni de știință, fermieri, hippioți, poeți și rătăcitori, tineri și bătrâni, bărbați și femei, de diferite naționalități. Cei mai mulți dintre cei care stau pentru un timp mai lung sunt tineri care au nevoie de o perioadă de introspecție.

Rolul meu este să am grijă de acest han de la marginea drumului, să servesc câte un ceai călătorilor care vin și pleacă. Iar, în timp ce ei mă ajută la muncile câmpului, eu mai ascult cu plăcere cum mai merg treburile prin lume.

Sună bine, dar, de fapt, nu e o viață chiar așa de ușoară. Eu pledez în favoarea unei agriculturi „nu fă nimic“, așa că mulți vin aici crezând că vor găsi o utopie, în care se poate

trăi fără să te dai jos din pat. Pe acești oameni îi așteaptă însă o mare surpriză. Căratul apei de la izvor prin ceața dimineții, crăpatul lemnului de foc până mâinile devin roșii și pline de bășici, munca în nămolul până peste glezne, sunt destule motive pentru ca mulți să abandoneze.

Astăzi, în timp ce priveam un grup de tineri care munceau într-un mic sălaș, a venit la mine o tânără femeie din Funashabi.

Când am întrebat-o de ce a venit, a răspuns: „Doar am venit, asta e tot. Nu mai știu nimic altceva“.

Isteață, tânăra femeie, nonșalantă și conștientă de valoarea ei.

Apoi am întrebat-o: „Dacă știi că nu ești iluminată, nu-i așa că nu ai nimic de zis? Dorind să înțeleagă lumea prin puterea discernământului minții, oamenii pierd din vedere înțelesul ei. Nu cumva din cauza asta lumea e într-un asemenea impas?“

Ea a răspuns ușor: „Da... dacă spuneți d-voastră“.

„Poate că nu ai o idee clară despre ce este iluminarea. Ce cărți ai citit înainte să vii aici?“

A dat din cap că nu a citit nimic.

Oamenii studiază deoarece ei cred că nu înțeleg, dar studiul nu o să ajute pe nimeni să înțeleagă. Ei studiază din greu doar ca să ajungă la concluzia că oamenii nu pot ști nimic, că înțelegerea se află dincolo de limitele umane.

De obicei, oamenii cred că termenul „neînțelegere“ înseamnă că, de exemplu, înțelegi nouă lucruri, dar este unul pe care nu îl înțelegi. Dar, încercând să înțelegi zece lucruri, de fapt tu nu înțelegi nici măcar unul. Dacă știi o sută de flori, nu „știi“ nici una. Oamenii se chinuie din greu să înțeleagă, se conving că au înțeles, și mor fără să știe nimic.

Tinerii s-au oprit din munca dulgheritului, s-au așezat pe iarbă lângă un mandarin mare și se uitau în sus, la norii dinspre sud.

Livadă și barăci, sus, pe munte.

Oamenii cred că, atunci când își întorc ochii de la pământ în sus, ei văd cerurile. Ei privesc separat mandarina portocalie de frunzele verzi și spun că vor cunoște verdele frunzelor și portocaliul mandarinei. Dar, din momentul în care cineva face o deosebire între verde și portocaliu, adevăratele culori dispar.

Oamenii cred că înțeleg lucrurile, deoarece se obișnuiesc cu ele. Aceasta este doar cunoașterea superficială. Este cunoașterea

astronomului care știe numele stelelor, a botanistului care știe clasificarea frunzelor și a florilor, a artistului care știe estetica verdelui și a roșului. Astronomul, botanistul și artistul n-au făcut decât să-și facă o părere și să o interpreteze, fiecare în interiorul propriei minți. Cu cât erau mai implicați în activitatea lor mentală, cu atât se îndepărtau mai mult, devenindu-le mai greu să trăiască natural.

Tragedia este că, în aroganța lor fără temei, oamenii au încercat să supună natura propriei lor voințe. Oamenii pot distruge forme naturale, dar nu le pot crea. Discriminarea, o înțelegere fragmentată și incompletă, constituie tot timpul punctul de plecare al cunoașterii umane. Fără să poată cunoaște întregul naturii, oamenii pot, cel mult, să-și imagineze un model incomplet și, apoi, să se amăgească singuri în credința că au creat ceva natural.

Tot ce trebuie să facă cineva ca să cunoască natura este să realizeze că, de fapt, nu știe nimic și că e incapabil să știe ceva. Ne putem aștepta că își va pierde interesul să mai facă diferențieri și deosebiri. Când abandonează diferențierile, din interiorul lui se naște cunoașterea nediferențiată a sinelui. Dacă încearcă să nu se gândească la cunoaștere, dacă nu îl mai interesează să înțeleagă, va veni timpul când va înțelege. Nu există altă cale decât prin distrugerea ego-ului, lăsarea la o parte a gândului că omul există separat de cer și de pământ.

„Asta înseamnă să fii prost în loc să fii deștept“, i-am raspuns scurt unui tânăr a cărui expresie șmecherească trăda satisfacția. „Ce-i cu privirea asta din ochii tăi? Prostia apare deghizată în haina deșteptăciunii. Cu siguranță, știi dacă ești deștept sau prost, sau încerci să devii genul prostuț-deștept? Când ești blocat într-un impas, nu poți deveni nici deștept, nici prost. Nu-i așa că asta-i situația în care te afli acum?“

Imediat, s-a enervat pe mine că îi repet iar și iar aceleași cuvinte, cuvinte care nu se potriveau cu înțelepciunea rămânerii în liniște, cuvinte pe care nici eu nu le-aș putea înțelege.

Soarele de toamnă se scufunda la orizont. Lumina asfințitului dădea târcoale rădăcinilor copacilor bătrâni. Având în spate lumina care venea dinspre Marea Interioară, tinerii tăcuți s-au întors, încet, către adăposturi, pentru masa de seară. I-am urmat și eu în liniște.

CINE E PROSTUL?

Se spune că nu există ființă așa de inteligentă ca omul. Prin folosirea inteligenței, oamenii au devenit singurele animale capabile de un război nuclear.

Zilele trecute, șeful magazinului de hrană naturală din fața Gării din Osaka a urcat la mine, pe munte, împreună cu încă șapte însoțitori, de parcă erau cei șapte zei ai Norocului. La amiază, în timp ce ne desfășuram cu un ghiveci improvizat cu orez brun, unul din ei spune: „Printre copii, este mereu unul care nu are nici o grijă și râde fericit în timp ce privește, mai este unul care mereu ajunge 'cal' atunci când se joacă de-a 'calul și călărețul' și, mai este unul al treilea, isteț, care mereu îi păcălește pe ceilalți luându-le gustarea de amiază. Înainte de a fi ales șeful clasei, învățătorul le vorbește foarte serios despre calitățile pe care ar trebui să le aibă un bun lider și despre importanța luării unei decizii înțelepte. Când se țin alegerile, cel ales este cel care râde fericit de pe marginea drumului“.

Toată lumea s-a amuzat, dar eu nu am înțeles de ce râdeau. Mie mi se părea natural să fie așa.

Dacă lucrurile sunt privite în termeni de „câștig și pierdere“, cel care ajunge să fie „cal“ trebuie privit ca fiind cel care pierde, dar măreția și mediocritatea nu se aplică în cazul copiilor. Profesorul l-a considerat pe cel isteț ca fiind cel mai remarcabil, dar ceilalți copii îl vedeau deștept, în sensul negativ, adică unul care profită de ceilalți.

Să credem că cel isteț și capabil să aibă grijă de el este excepțional, și că e mai bine să fii excepțional, înseamnă, de fapt, să urmărim sistemul de valori al adulților. Cel care își vede de treaba sa, mănâncă și doarme bine, cel care nu are nici o grijă, îmi pare că trăiește în modul cel mai satisfăcător. Nu există nici unul mai măreț decât cel care nu încearcă să realizeze ceva.

În fabula lui Esop, când broaștele i-au cerut lui Dumnezeu un rege, el le-a indicat un buștean. Broștele s-au distrat pe seama bușteanului cel prost și, când i-au cerut lui Dumnezeu un rege mai măreț, acesta le-a trimis un cocor. Povestea ne spune apoi cum cocorul a mâncat toate broaștele.

Dacă cel care iese în evidență în fața este mare, cei care îl urmează trebuie să lupte și să se strecoare. Dacă pui în față un tip normal, cei ce îl urmează au o viață ușoară. Oamenii cred că cineva puternic și isteț este remarcabil, așa că aleg un prim-ministru care conduce țara ca pe o locomotivă diesel.

„Ce fel de persoană crezi că e bună pentru funcția de prim-ministru?“

„Un buștean tâmpit“, am răspuns. „Nu există nimeni mai potrivit decât daruma-san“ (*daruma-san, o jucărie japoneză populară, este un balon mare, cu o greutate la bază în forma unui călugăr care stă în postură de meditație*). „Este un tip atât de relaxat încât poate să stea în meditație ani întregi fără să spună nimic. Dacă îi dai un brânci, se răstogolește,

dar, prin persistența non-rezistenței, el se ridică tot timpul. Daruma-san nu doar stă alene cu mâinile și picioarele încrucișate. Știind că și tu ar trebui să le ții așa, el privește supărat la cei care vor să și le întindă.“

„Dacă nu faci absolut nimic, lumea nu ar mai funcționa. Ce ar fi lumea fără dezvoltare?“

„Dar de ce trebuie să te dezvolti? Dacă creșterea economică crește de la 5% la 10%, asta înseamnă că fericirea se va dubla? Ce e rău într-o ‘creștere’ de 0%? Nu e mai degrabă un model de economie stabilă? Poate exista ceva mai bun decât să trăiești simplu și lejer?“

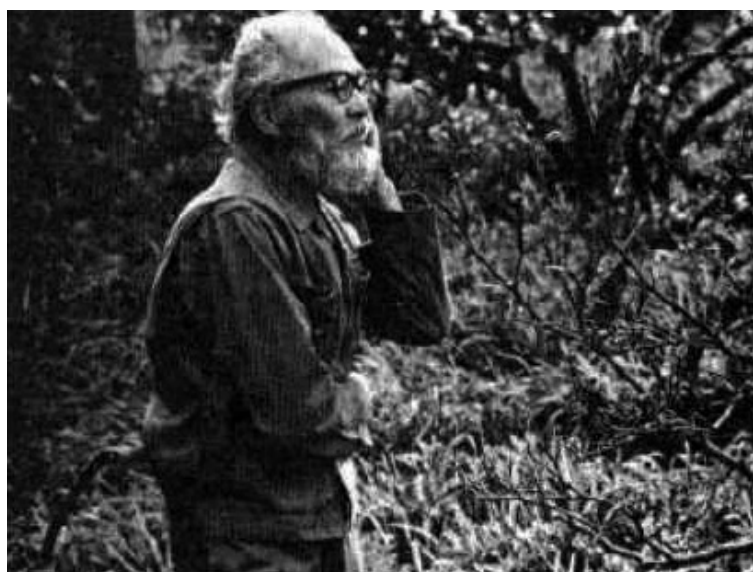
Oamenii descoperă ceva: învață cum funcționează și pun natura la treabă, crezând că e pentru binele umanității. Rezultatul tuturor experimentelor de până acum este că toată planeta a devenit poluată, oamenii au devenit confuși și am pregătit terenul pentru haosul timpurilor moderne.

La această fermă, noi practicăm agricultura „nu fă nimic“ și mâncăm cereale integrale și delicioase, legume și citrice. Există sens și satisfacție doar în a trăi aproape de sursa lucrurilor. Viața este cântec și poezie.

Țăranul devine prea ocupat atunci când oamenii cercetează lumea și decid că ar fi „bine“ să se facă asta sau cealaltă. Toate cercetările mele au fost în direcția de a nu face nici asta, nici cealaltă. Acești 30 de ani m-au învățat că țăranilor le-ar fi fost mai bine dacă nu ar fi făcut aproape nimic.

Cu cât oamenii fac mai multe, cu atât societatea se dezvoltă și apar mai multe probleme. Devastarea intensificată a naturii, epuizarea resurselor, neliniștea și dezintegrarea spiritului uman, toate au apărut datorită eforturilor umanității de a realiza ceva. Inițial, nu era nici un motiv să progresăm și nu exista nimic ce trebuia făcut. Am ajuns în punctul în care nu mai există altă cale decât să inițiem o „mișcare“ pentru a nu mai face nimic.

„Am ajuns în punctul în care nu mai există altă cale decât să inițiem o ‘mișcare’ pentru a nu mai face nimic.“

M-AM NĂSCUT CA SĂ MERG LA CREȘĂ

Un tânăr cu un mic bagaj pe umăr a venit fără grabă sus, unde noi munceam pe câmp.

„De unde ești?“, l-am întrebat.

„De acolo.“

„Cum ai ajuns aici.“

„Am mers.“

„De ce ai venit aici?“

„Nu știu.“

Majoritatea celor care ajung aici nu se grăbesc să își dezvăluie identitatea sau trecutul. Nici nu își fac cunoscut scopul prea clar. Și e și normal, din moment ce majoritatea nici nu știu de ce vin, ci doar vin.

La început, omul nu știe de unde vine sau unde se duce. Să spui că te-ai născut din pântecul mamei și că te întorci în pământ, e o explicație biologică, dar nimeni nu știe de fapt ce este înainte de naștere și ce fel de lume ne așteaptă după moarte.

Născut fără să știe motivul, doar ca să închidă ochii și să plece spre infinitul necunoscut, omul este, într-adevăr, o ființă tragică.

Zilele trecute, am găsit o pălărie țesută, lăsată de un grup de pelerini care a vizitat templele din Shikoku. Pe ea era scris: „La origine nici Est, nici Vest / Zece direcții infinite“. Acum, ținând pălăria în mână, l-am întrebat din nou pe tânăr de unde a venit, iar el a răspuns că este fiul unui preot din Kanazawa și, din moment ce e o prostie să citești scripturi până la moarte, a venit ca să devină agricultor.

Nu există nici Est, nici Vest. Soarele răsare în Est, apune în Vest, dar astea sunt doar niște observații astronomice. Să știi că nu cunoști nici Estul, nici Vestul e mai aproape de adevăr. Adevărul e că nimeni nu știe de unde vine Soarele.

Printre zecile de mii de scripturi, cea mai de seamă, cea în care se fac toate precizările importante este *Sutra Inimii*. Conform acesteia, Buddha a declarat: „Forma este goliciune, goliciunea e formă. Materia și spiritul sunt una, dar totul este vid. Omul nu e viu, nu e mort, e nenăscut și e nemuritor, fără vârstă și boală, fără mărire și micșorare“.

Zilele trecute, în timp ce recoltam orezul, le-am spus tinerilor care se odihneau pe o grămadă de paie: „Mă gândeam că primăvara, când plantăm orezul, semințele încolțesc la viață, iar acum, recoltându-le, ele par că mor. Faptul că acest ritual se repetă an de an înseamnă că viața continuă pe acest câmp și că moartea anuală este ea însăși o naștere anuală. Putem spune că orezul pe care noi îl culegem acum trăiește încontinuu“.

Ființele umane văd viața și moartea mai degrabă dintr-o perspectivă îngustă. Ce însemnătate poate să aibă, pentru această iarbă, nașterea de primăvară și moartea de

toamnă? Oamenii cred că viața este bucurie și moartea tristețe, dar sămânța de orez, stând sub pământ și încolțind primăvara, cu frunzele și tulpina oflindu-se toamna, încă păstrează în micuțul ei miez întreaga bucurie a vieții. Bucuria vieții nu dispare odată cu moartea. Moartea nu e nimic mai mult decât o trecere de moment. Nu vi se pare că acest orez, deoarece posedă bucuria deplină a vieții, nu cunoaște durerea morții?

Același lucru, care se întâmplă cu orezul și secara, se întâmplă încontinuu și în corpul uman. Zi de zi părul și unghiile cresc, zeci de mii de celule mor, zeci de mii de noi celule se nasc; sângele din corp de acum o lună nu mai este același cu cel de azi. Dacă te gândești că propriile tale caracteristici se vor transmite în corpul copiilor și nepoților tăi, ai putea spune că mori și renaști în fiecare zi, și că ai să trăiești multe generații după moarte.

Dacă participarea la aceste cicluri poate fi trăită și savurată în fiecare zi, nimic altceva nu mai e necesar. Dar, majoritatea oamenilor, nu sunt capabili să se bucure de viața care trece și se modifică de la zi la zi. Ei se agață de viața pe care deja au trăit-o, și acest atașament, devenit obișnuință, le induce frica de moarte. Fiind atenți doar la trecut, care deja s-a dus, sau la viitor, care trebuie să vină, ei uită că trăiesc pe pământ aici și acum. Zbătându-se în confuzie, ei privesc cum viața lor trece ca într-un vis.

„Dacă viața și moartea sunt realități, nu cumva suferința umană e de neocolit?”

„Nu există viață sau moarte.”

„Cum poți spune așa ceva?”

Lumea însăși este o unitate a materiei cuprinsă în fluxul vieții, dar mintea oamenilor împarte totul în dualități, cum sunt viața și moartea, yin și yang, fința și nefința. Mintea ajunge să creadă în adevărul absolut a ceea ce percep simțurile și atunci, pentru prima dată, materia așa cum e ea, se transformă în obiecte, așa cum oamenii le percep în mod normal.

Formele lumii materiale, conceptele de viață și de moarte, sănătate și boală, bucurie și durere, toate își au originea în mintea umană. În *Sutra Inimii*, când Buddha spunea că „totul este pustiu, gol”, el nega nu doar realitatea intrinsecă a oricui este conceput de intelectul uman, dar declara, de asemenea, că emoțiile umane sunt iluzii.

„Vrei să spui că totul e o iluzie. Nu mai rămâne nimic?”

„Să nu rămână nimic? Se pare că ideea de ‘vid’ vă rămâne în minte”, le-am spus tinerilor. „Dacă nu știți de unde veniți sau unde mergeți, atunci cum puteți fi siguri că sunteți aici, stând în fața mea? Existența să n-aibă nici un sens?”

„.....”

Dimineața următoare, am auzit o fetiță de patru ani întrebându-și mama: „De ce m-am născut pe lume? Ca să merg la creșă?”

Normal, mama ei nu putea să răspundă: „Da, așa-i, acum du-te”. Și, totuși, s-ar putea spune că oamenii din zilele astea se nasc ca să meargă la creșă.

Până la colegiu, oamenii studiază cu sârguință de ce s-au născut. Savanți și filosofi, chiar dacă își ruinează viețile în încercarea lor, spun că vor fi mulțumiți să înțeleagă acest singur lucru.

La origine, ființele umane nu aveau nici un scop. Acum, visând la unul sau altul, ele se străduiesc să găsească sensul vieții. Este o luptă cu tine însuți. Nu există nici un scop la care să ne gândim, sau pe care să îl căutăm. Ați face bine să îi întrebați pe copii dacă o viață fără scop are vreun sens sau nu.

Din momentul în care ajung la creșă, pentru oameni începe suferința. Ființa umană era o ființă fericită, dar a creat o lume dură și acum se luptă încercând să se elibereze.

În natură, există viața și moarte, dar natura e plină de bucurie.

În societatea umană, există viața și moarte, dar oamenii trăiesc în tristețe.

NORI PURTAȚI DE VÂNT ȘI ILUZIA ȘTIINȚEI

În această dimineață spăl la râu cutiile în care depozitez citricele. În timp ce mă aplec de pe o piatră, mâinile mele simt răcoarea de toamnă a râului. Frunzele roșii ale copacilor de pe malul râului se evidențiază pe cerul albastru senin de toamnă. Sunt copleșit de admirație pentru splendoarea neașteptată a crengilor pe fundalul cerului.

În această scenă întâmplătoare e cuprinsă întreaga lume a trăirii. Curgerea apei, curgerea timpului, malurile stâng și drept, soarele și umbra, frunzele roșii dar și cerul albastru – toate apar în cartea sacră, silențioasă a naturii. Iar omul e subțire și gândește firav.

Din momentul în care se întreabă ce e natura, el trebuie să se întrebe ce este acest „ce”, și cine e acel om care se întreaba ce este „ce”. Se îndreaptă, ca să spun așa, către o lume a întrebărilor fără sfârșit.

În încercarea de a obține o explicație clară despre ce e ceea ce îl uimește, el are două căi. Prima este să se uite adânc în interiorul său, la cel care întreabă „Ce e natura?”

A doua cale este să examineze natura, separată de om.

Prima cale duce pe țărmul filosofiei și religiei. Privind în gol, neatent, nu e anormal să vezi apa curgând de sus în jos, dar nu e nimic greșit în a percepe apa ca stând pe loc și podul ca plutind.

Dacă, pe de altă parte, urmărim a doua cale, scena este împărțită într-o varietate de fenomene, apa, viteza râului, valurile, vântul și norii albi, toate acestea devin obiecte separate de observat, ducând la mai multe întrebări care se ramifică la nesfârșit în toate direcțiile. Aceasta este calea științei.

Lumea obișnuia să fie simplă. Era de ajuns să observi că te-ai udat de la stropi, rătăcind prin lunca râului. Dar, din momentul în care oamenii au încercat să explice acest strop de apă în mod științific, ei s-au încarcerat în iadul fără sfârșit al intelectului.

Moleculele de apă sunt făcute din atomi de hidrogen și oxigen. Oamenii credeau, odată, că cele mai mici particule din lume erau atomii, dar au aflat că există un nucleu în interiorul atomilor. Acum au descoperit că în nucleu există particule mai mici. Printre aceste particule nucleare, există sute de varietăți diferite și nimeni nu știe unde se va termina examinarea acestei lumi minuscule.

Se spune că modul în care electronii orbitează la viteze foarte ridicate în interiorul atomului este exact ca și zborul cometelor prin galaxie. Pentru fizica atomică, lumea particulelor elementare este o lume la fel de vastă ca însuși Universul. Și, totuși, s-a dovedit că pe lângă galaxia în care noi trăim, există un număr nelimitat de alte galaxii. Și astfel, în ochii cosmologului, întreaga noastră galaxie devine infinit de mică.

Adevărul e că oamenii care cred că o picătură de apă e simplă sau că o piatră e inertă și nemișcată sunt niste proști ignoranți fericiți, iar oamenii de știință care știu că o picătură de apă e un mare univers și că piatră e o lume activă de particule elementare care aleargă ca niște rachete sunt niste proști inteligenți. Privită cu simplitate, lumea e reală și la îndemână. Văzută complex, lumea devine înfricoșător de distantă și abstractă.

Oamenii de știință, care s-au bucurat când au fost aduse pietre de pe Lună, înțeleg mai puțin Luna decât copii care cântă „Câți ani ai, doamnă Lună?” Basho - (*un faimos poet japonez de haiku-uri (1644-1694)* -, putea înțelege minunea naturii privind reflecția Lunii pline în liniștea unui iaz. Tot ce au făcut oamenii de știință, când au plecat în spațiu în navele lor, a fost să fure puțin din splendoarea Lunii pentru milioane de îndrăgostiți și copii din lume.

Cum de cred oamenii că știința e benefică pentru umanitate?

Inițial, în acest sat, cerealele erau transformate în făină de o piatră de moară care era rotită încet, manual. Apoi, moara pe apă, care avea incomparabil mai mare putere decât moara cea veche, a fost construită ca să utilizeze puterea râului. După mai mulți ani, un baraj a fost construit ca să producă energie electrică, așa că s-a construit o moară alimentată electric.

Cum credeți că această mașinărie avansată lucrează pentru binele ființelor umane? Pentru a face făină din orez, acesta este mai întâi decorticat, adică făcut orez alb. Aceasta presupune decojirea bobului, îndepărtarea tărațelor, care sunt de bază pentru o hrană sănătoasă, și păstrarea resturilor (*în japoneză, cuvântul pentru „resturi” – pronunțat „kasu” – este compus din radicali care înseamnă „alb” și „orez”; cuvântul pentru „tărațe” – „muka” – este compus din „orez” și „sănătate”).* Și iată că rezultatul tehnologiei este descompunerea bobului de orez în subproduse incomplete. Dacă acest orez alb, ușor digerabil ajunge să fie folosit zilnic, dieta devine lipsită de nutrienți, și devin necesare suplimentele alimentare. Moara pe apă și moara electrică fac treaba stomacului și a intestinelor, iar consecința este că aceste organe ajung să fie leneșe.

La fel este cu combustibilii. Petrolul neprelucrat se formează când țesutul plantelor străvechi, îngropate adânc în pământ, e transformat la presiune mare și căldură. Aceasta substanță este extrasă din deșert, trimisă în port prin conducte, și apoi transportată cu vaporul în Japonia, iar apoi transformată în kerosen și motorină în rafinării mari.

Care variantă crezi că e mai rapidă, mai călduroasă și mai convenabilă: arderea kerosenului sau arderea crengilor de cedru și pin care cresc în fața casei? (*În momentul de față, întreaga lume se confruntă cu un deficit de lemn de foc. Necesitatea de a planta copaci devine implicită în argumentul d-lui Fukuoka.*

Mai pe larg, dl Fukuoka sugerează răspunsuri modeste, directe, la nevoile vieții de zi cu zi). Combustibilul rămâne aceeași materie. Dar petrolul și kerosenul urmează o cale mai lungă pentru a ajunge până la noi.

Acum, se spune că acești combustibili fosili nu mai sunt de ajuns și că avem nevoie să dezvoltăm energia atomică. Să cauți uraniul, greu de găsit, să îl comprimi în combustibil

radioactiv și să îl arzi într-un furnal nuclear imens nu este la fel de simplu ca și aprinderea frunzelor uscate cu un chibrit. Mai mult, după focul din semineu rămâne doar cenușa, dar, după un foc nuclear, deșeurile radioactive rămân periculoase pentru mii de ani.

Același principiu se aplică și în agricultură. Dacă crești o plantă de orez „îmbunătățit” într-un câmp inundat, vei obține o plantă care va fi ușor atacată de insecte și boală. Dacă se folosesc semințe „îmbunătățite”, atunci trebuie să te bazezi pe ajutorul insecticidelor chimice și a fertilizatorilor.

Pe de altă parte, dacă vei crește o plantă mică și puternică într-un mediu sănătos, aceste chimicale devin inutile.

Dacă ari cu plugul sau tractorul un câmp de orez, solul va deveni sărăcăcios. Structura lui este ruptă, rămele și alte animale mici sunt distruse, iar pământul devine greu și fără viață. Odată ce asta se întâmplă, solul trebuie arat an de an.

Dar, dacă se adoptă o metodă în care solul se cultiva singur, natural, atunci nu e nevoie de plug sau de utilaje agricole.

După ce solul este ars și curățat de materie organică și microorganisme, se impune folosirea fertilizatorilor care acționează rapid. Dacă se folosesc fertilizatori chimici, orezul crește repede și înalt, dar la fel și buruienile. Apoi se aplică ierbicide și se crede că asta e o măsură bună.

Dar, dacă s-ar planta trifoi pe lângă cereale iar toate paie și resturile organice ar fi reîmprăștiate pe suprafața câmpului, ca mulci, recolte ar putea fi crescute fără ierbicide, fertilizatori chimici sau compost preparat.

În agricultură, sunt foarte puține lucruri care nu pot fi eliminate. Fertilizatorii, ierbicidele, utilajele nu sunt necesare. Dar, dacă se crează condițiile ca ele să devină necesare, atunci ajungem la mila puterii științei.

Am demonstrat, pe terenurile mele, că agricultura naturală produce recolte comparabile cu cele ale agriculturii științifice moderne. Dacă rezultatele unei agriculturi non-active sunt comparabile cu cele ale științei, cu doar o fracțiune din investiția în muncă și resurse, atunci unde este beneficiul tehnologiei științifice?

TEORIA RELATIVITĂȚII

În lumina orbitoare a cerului de toamnă, eram uimit privind câmpurile din jurul meu. Pe toate, mai puțin pe al meu, existau utilaje de recoltat orez sau combine care lucrau din greu. În ultimii trei ani, acest sat a devenit de nerecunoscut.

Cum era de așteptat, tineretul de la munte nu invidiază această schimbare în favoarea mecanizării. Ei se bucură de recoltarea tăcută, pașnică, făcută cu unelte manuale.

Ascuțind o coasă cu mâner lung.

sau utilajul. În doi sau trei ani a devenit clar că aratul cu utilaje agricole era mai rapid și, fără să se mai uite și la alte elemente în afara timpului și comodității, cu toții și-au abandonat animalele de tracțiune. Motivația era pur și simplu să termine treaba mai repede decât ceilalți țărani.

Țăranul nu a realizat că, astfel, a devenit doar un factor în ecuația agricolă a creșterii vitezei și eficienței. L-a lăsat pe cel care vindea utilajele agricole să facă toate calculele în locul lui.

La origini, oamenii se uitau pe cerul nopții, plin de stele, și simțeau fiori în fața Universului. Acum, chestiunile legate de timp și spațiu sunt lăsate în totalitate la aprecierea oamenilor de știință.

Se spune că Einstein a primit premiul Nobel pentru fizică în semn de respect pentru neobișnuita sa teorie a relativității. Ar fi fost lăudabil dacă teoria sa ar fi explicat clar fenomenul relativității și, astfel, ar fi eliberat umanitatea de limitele timpului și spațiului, creând o lume mai plăcută și mai pașnică. Explicația lui este, totuși, tulburătoare și îi face pe oameni să creadă că lumea este complexă, dincolo de posibilitățile noastre de înțelegere. Ar fi trebuit să primească mai degrabă o amendă pentru „deranjarea liniștii publice“.

În natură, nu există lumea relativității. Ideea fenomenelor relative este o construcție creată de intelectul uman. Celelalte animale trăiesc într-o lume a realității nedivizate. În măsura în care cineva trăiește în lumea relativă a intelectului, el pierde din vedere timpul care există dincolo de timp și spațiul care există dincolo de spațiu.

„Poate vă întrebați de ce am obiceiul să mă leg tot timpul de oamenii de știință“, am spus, luând o gura de ceai. Tinerii s-au uitat zâmbind, cu fețele strălucind în bătaia focului. „E din cauza faptului că rolul unui om de știință în societate e asemănător cu rolul discriminării din mințile voastre.“

UN SAT FĂRĂ RĂZBOI ȘI PACE

Un șarpe înșfacă o broască în gura și dispare în iarbă. O fetiță țipă. Un flăcău curajos își arată sentimentul de dezgust și aruncă o piatră către șarpe. Ceilalți râd. Mă întorc către băiatul care a aruncat piatra: „Ce crezi că ai realizat cu asta?”

Vulturul vânează șarpele. Lupul atacă vulturul. Omul omoară lupul și mai târziu moare din cauza tuberculozei. Bacteriile se înmulțesc în rămășițele omului și alte animale, plante și copaci se hrănesc din nutrienții produși prin activitatea bacteriilor. Insectele atacă copacii și broasca mănâncă insectele.

Animale, plante, microorganisme – toate fac parte din ciclul vieții. Menținând un echilibru potrivit, toate au o existență adaptată. Oamenii pot alege între a vedea această lume fie ca un model în care cel mai tare îl mănâncă pe cel mai slab, fie ca o coexistență în beneficiul tuturor. În ambele cazuri, este o interpretare arbitrară, care produce vânt și valuri, care aduce dezordine și confuzie.

Adulții cred că broasca e demnă de milă și le pare rău de moartea ei, în timp ce îl disprețuiesc pe șarpe. Acest sentiment poate părea natural, un lucru normal, dar așa-i oare?

Un tânăr a spus: „Dacă viața e văzută ca o competiție în care cel mai puternic îl mănâncă pe cel mai slab, fața pământului devine un iad al măcelului și distrugerii. Dar e inevitabil ca cel slab să fie sacrificat pentru ca cel puternic să poată trăi. E o lege a naturii ca cel puternic să câștige și să supraviețuiască iar cel slab să moară. După milioane de ani, vietățile care trăiesc acum pe pământ au ieșit victorioase în lupta pentru viață. Ai putea spune că supraviețuirea celui mai adaptat este o providență a naturii”.

Un al doilea tânăr a spus: „Așa pare pentru cel mai puternic. Eu cred că această lume e una a coexistenței și a beneficiului reciproc. La baza cerealelor, pe câmp, crește trifoi și atât de multe specii de ierburi și buruieni care trăiesc în beneficiul mutual. Tufișuri care apără copacii de vânt; mușchi și licheni lipiți de crengile și trunchiul copacilor. Ferigile se răspândesc sub bolta pădurii. Păsări și broaște, plante, insecte, mici animale, bacterii, ciuperci - toate creaturile au rolul lor esențial și beneficiază totodată de existența celorlalte”.

Al treilea a spus: „Pământul e o lume în care cel mai puternic îl mănâncă pe cel mai slab și, totodată, o lume a coexistenței. Creatura mai puternică nu ia mai multă hrană decât are nevoie; deși atacă alte vietăți, este menținut echilibrul natural. Chibzuința naturii este o regulă de fier, care menține pacea și ordinea pe Pământ”.

Trei oameni și trei puncte de vedere diferite.

Le-am întâmpinat pe toate cu o negare absolută. Lumea, în sine, niciodată nu se întreabă dacă se bazează pe un principiu al competiției sau al cooperării. Văzută prin perspectiva relativă a intelectului uman, lumea e împărțită în cei puternici și cei slabi, mari sau mici.

Acum, nimeni nu neagă că există această perspectivă relativă, dar, dacă ar fi să presupunem că relativitatea percepției umane e o greșeală - de exemplu, că nu există mare și mic, sau sus și jos -, dacă am presupune că nici măcar nu există un astfel de punct de vedere, judecățile și valorile umane s-ar prăbuși.

„Acest mod de a vedea lumea nu-i doar un zbor inutil al imaginației? În realitate, există țări mari și țări mici. Dacă există sărăcie și bogăție, puternici și slabi, inevitabil vor exista dispute și, în consecință, învingători și învinși. Nu am putea spune, mai degrabă, că aceste percepții relative și emoțiile care rezultă sunt umane, și atunci e normal că sunt un privilegiu unic al ființelor umane?”

Celelalte animale luptă, dar nu pornesc războaie. Dacă spui că războiul, care depinde de ideea de puternic și slab, este un „privilegiu” special al umanității, atunci viața e o farsă. Faptul că nu știm că farsa e o farsă – iată adevărata tragedie umană.

Cei care trăiesc în pace, într-o lume fără contradicții și fără distincții, sunt copiii. Ei percep lumina și întunericul, puterea și slăbiciunea, dar nu emit judecăți. Chiar dacă șarpele și broasca există, copilul nu înțelege noțiunile de puternic și slab. Aceasta este bucuria originară a vieții, dar urmează să apară frica de moarte.

Iubirea și ura, care se nasc în ochii adulților, inițial nu erau două lucruri diferite. Sunt același lucru văzut din față și din spate. Iubirea dă substanță urii. Dacă întorci moneda iubirii, devine ură. Doar pătrunzând în lumea absolutului, cea fără aparențe, este posibil să eviți rătăcirea din lumea dualității.

Oamenii fac distincția între „sine” și „ceilalți”. În măsura în care ego-ul există, în măsura în care există „altul”, oamenii nu vor fi eliberați din lumea iubirii și a urii. Inima care iubește ego-ul crează dușmanul pe care-l urăști. Pentru oameni, cel mai mare dușman este „sinele”, pe care îl îndrăgesc atât de mult.

Oamenii aleg să atace sau să se apere. În lupta care decurge de aici, ei se acuză unii pe alții că instigă la conflict. Este ca și când bați din palme și apoi te întrebi cine face sunetul: mâna stângă sau mâna dreaptă. În toate disputele, nu există nici corect, nici greșit, nici bine, nici rău.

„În natură, nu există lumea relativității.”

E greșit, din start, să construiești o fortăreață. Chiar dacă se spune că e pentru apărarea orașului, fortăreața e o expresie a personalității conducătorului, și exercită o forță de constrângere asupra zonei. Spunând că îi este frică de atac și că e pentru protecția orașului, acesta își face stoc de arme și încuie ușile.

Actul de apărare e deja un atac. Armele de apărare sunt tot timpul un pretext pentru cei care instigă la războaie. Calamitatea războiului provine din accentuarea unor diferențe seci între „sine“ și „alții“, „puternic“ și „slab“, „atac“ și „apărare“.

Nu există alt drum spre pace decât ca toți oamenii să se depărteze de ușa castelului percepției relative și să coboare pe pajiște, să se întoarcă la inima naturii non-active. Altfel spus, să ascută secera, în locul sabiei.

Țăranii de demult erau oameni pașnici, dar acum se ceartă cu Australia pentru carne, cu Rusia pentru pește și depind de grâul și soia americană.

Am sentimentul că Japonia trăiește în umbra unui copac uriaș, și nu există loc mai periculos în care să te afli în timpul unei furtuni decât sub un copac uriaș. Și nu există nimic mai prostesc decât să cauți adăpost sub o „umbrelă nucleară“, care va fi prima țintă în următorul război. Acum arăm pământul de sub aceasta umbrelă întunecată. Simt cum criza se apropie de dinăuntru în afară.

Scăpați de aspectele de „înăuntru“ și „în afară“. Țăranii din toată lumea sunt, la bază, aceeași țărani. Putem spune că cheia păcii se află aproape de pământ.

REVOLUȚIA UNUI SPIC

Printre tinerii care ajung în aceste sălașe montane sunt și unii săraci la trup și spirit, care au renunțat la orice speranță. Eu sunt doar un țăran bătrân, întristat că nu le pot da măcar o pereche de sandale, dar totuși există un lucru pe care îl pot oferi.

Un spic.

Am cules câteva paie din fața casei și am spus: „De la acest singur spic ar putea porni o revoluție“.

„Cu autodistrugerea omenirii, aproape iminentă, tu încă speri să te agăți de un spic?“ a întrebat un tânăr, cu un ton amar în voce.

Acest spic pare mic și firav, și majoritatea oamenilor nu știu cu adevărat importanța lui. Dacă oamenii ar cunoaște adevărata valoare a acestui spic, ar putea începe o revoluție așa de puternică încât să schimbe întreaga țară și chiar lumea.

Pe când eram copil, era un om care trăia lângă Trecătoarea Inuyose. Tot ce făcea era să încarce cărbuni pe un cal și să le ducă două mile din vârful muntelui până în portul Gunchu. Și, totuși, a ajuns bogat. Dacă întrebați cum, oamenii vă vor spune că, pe drumul de întoarcere din port, el aduna paie și balega de pe margine și le împrăștia pe câmpurile lui. Motto-ul său era: „Tratează fiecare spic cu importanța cuvenită și nu fă nici un pas inutil“, iar asta l-a făcut un om bogat.

„Chiar dacă ai arde spicul, nu cred că va produce scânteia care să pornească o revoluție.“

Prin livada de pomi adia un vânticel ușor iar lumina soarelui scliffea prin frunzele verzi. Am început să povestesc despre folosirea paielor la creșterea orezului.

Au trecut aproape 40 de ani de când am realizat cât de importante puteau fi paie pentru creșterea orezului și a secarei. Pe atunci, trecând pe lângă un câmp vechi de orez din Prefectura Kiochi, care rămăsese nelucrat și necultivat de mulți ani, am văzut un spic sănătos de orez răsărit semeț dintr-o grămadă de buruieni și paie care se acumulaseră pe suprafața câmpului. După ce am rumegat mulți ani implicațiile acestei întâmplări, am ajuns să susțin o metodă complet nouă de a crește orez și secară.

Crezând că aceasta este o metodă naturală și, totodată, o cale revoluționară de a face agricultură, am scris despre ea în cărți și reviste, și am vorbit de multe ori la televizor și radio.

Pare un lucru foarte evident și simplu, dar se pare că țăranii sunt atât de rigizi în gândirea lor despre cum trebuie folosite paie încât e puțin probabil ca ei să accepte cu ușurință schimbarea. Împrăștierea paielor proaspete pe câmp poate fi riscantă, deoarece pot apărea boli. În trecut, aceste boli au creat pagube imense, și acesta este unul din motivele pentru care țăranii au făcut compost din paie, înainte să le arunce pe câmp. Cu mult timp în

urma, se practica, deseori ca o măsură împotriva bolilor, metode de a înlătura paie de pe câmp și au existat chiar timpuri, în Hokkaido, când arderea tuturor paielei din recolta era cerută de lege.

De asemenea, unele insecte intrau în paie ca să treacă peste iarnă. Pentru a preveni infestarea cu aceste insecte, țăranii obișnuiau să composteze paie cu grijă toată iarna pentru a fi siguri că sunt complet descompuse până în primăvară. Acesta este motivul pentru care japonezii își țineau câmpurile atât de curate și îngrijite. Se credea că, dacă țăranul ar lăsa paie întinse pe câmp, va fi pedepsit de ceruri pentru neglijență.

După ani de experimente, chiar și experții au confirmat acum teoria mea că împrăștierea paielei proaspete pe câmp, cu șase luni înainte de însămânțare e complet sigură. Aceasta a răsturnat toate ideile precedente despre acest subiect. Dar va trece mult timp până țăranii vor deveni receptivi la folosirea paielei în acest fel.

Țăranii lucrează de secole încercând să crească producția de compost. Ministerul Agriculturii obișnuia să ofere bani pentru a încuraja producția acestuia, și se țineau anual chiar expoziții-concurs de compost. Țăranii au ajuns să creadă în compost de parcă ar fi zeitatea protectoare a solului. Acum, există o mișcare pentru producerea a mai mult compost „mai bun”, cu ajutorul rămelor. Nu sunt motive să mă aștept la o acceptare ușoară a sugestiilor mele, că prepararea compostului nu e necesară și că tot ce e de făcut e să împrăștii paie proaspete pe câmp.

Călătorind la Tokyo, uitându-mă pe geamul trenului de Tokaido, am putut vedea transformările zonei rurale a Japoniei. Privind la recoltele de iarnă, al căror aspect s-a schimbat complet în ultimii zece ani, simt o mânie pe care nu o pot exprima. Vechile peisaje, pline de câmpuri îngrijite, cu orz verde, cu milk-vetch¹ chinezesc și alte plante care înfloresc, sunt de negăsit. În schimb, paie pe jumătate arse sunt îngrămadite și lăsate să putrezească în ploaie. Neglijarea acestor paie e dovada dezordinii care domnește peste agricultura modernă. Starea acestor câmpuri arată starea spiritului țăranului. Pune sub semnul întrebării responsabilitatea guvernului și arată clar absența unei politici agricole înțelepte.

Ce ar mai zice oare acum, văzând aceste câmpuri goale, omul care, acum câțiva ani, vorbea despre „o moarte demnă” a recoltelor de iarnă? Privind câmpurile sterile ale Japoniei pe timp de iarnă nu mai pot rămâne calm. Cu acest spic, eu, de unul singur, voi începe o revoluție!

Tinerii care mă ascultau în liniște au izbucnit în râs: „Revoluția unui om! Măine, hai să luăm un sac cu semințe de secară, orez și trifoi și să pornim la drum, cu el pe umeri ca și Okuninushi-no-Mikoto (*legendarul zeu japonez al vindecării, care călătorește aruncând noroc dintr-un sac pe care îl căra pe umeri*) și să împrăștiem semințe pe toate câmpurile din Tokaido”.

„Asta nu-i revoluția unui om,” am râs eu, „e revoluția *unui spic!*”

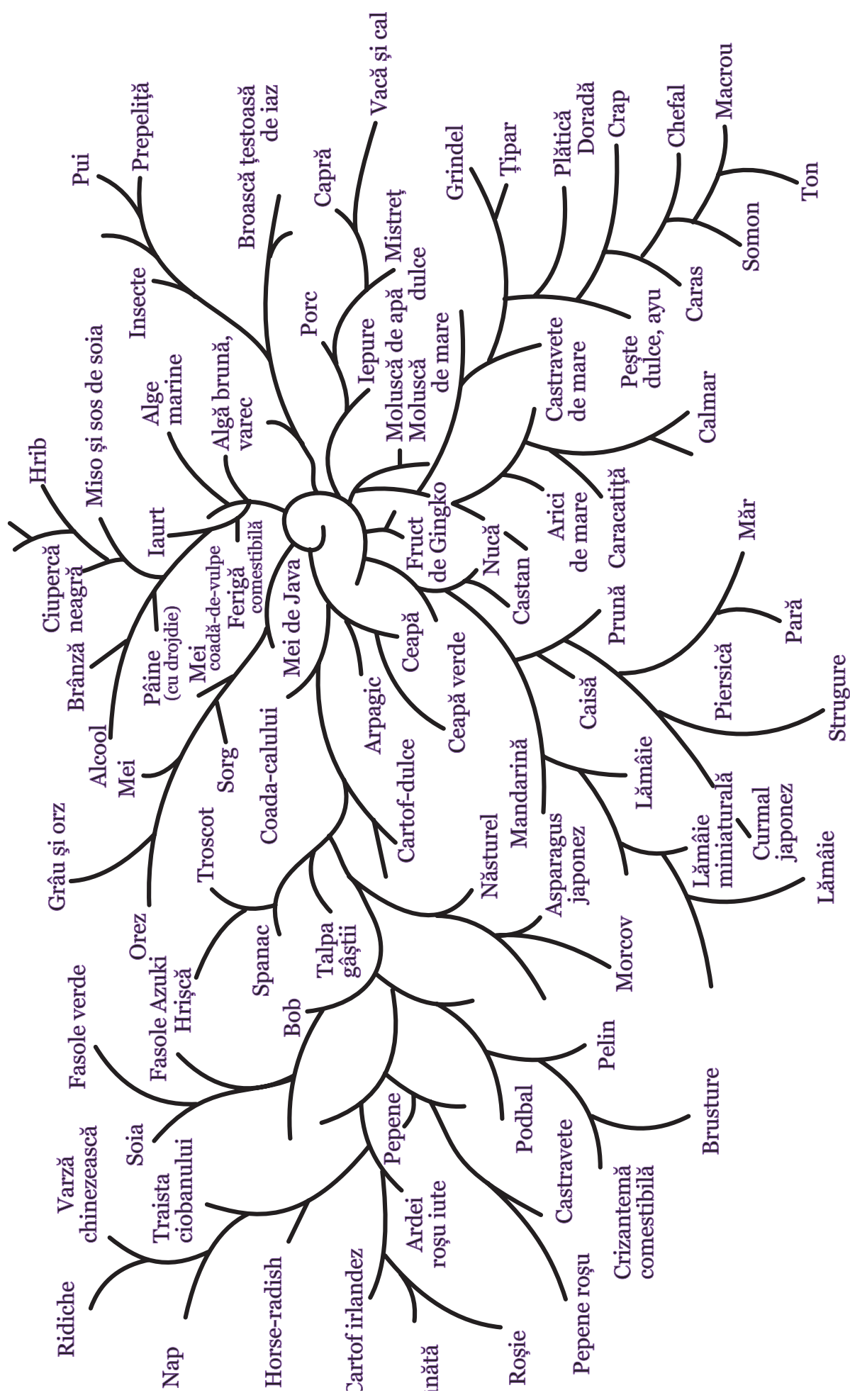
¹ *Astragalus*, denumire a peste 3000 de specii din familia *Fabaceae*, subfamilia *Faboideae*, a leguminoaselor [TEI].

Ieșind afară din casă, în lumina amiezii, m-am oprit pentru un moment și m-am uitat în jur la livada cu pomi plini de fructe, la găinile care ciuguleau printre buruieni și trifoi. Apoi am început să cobor, ca de obicei, către câmpuri.

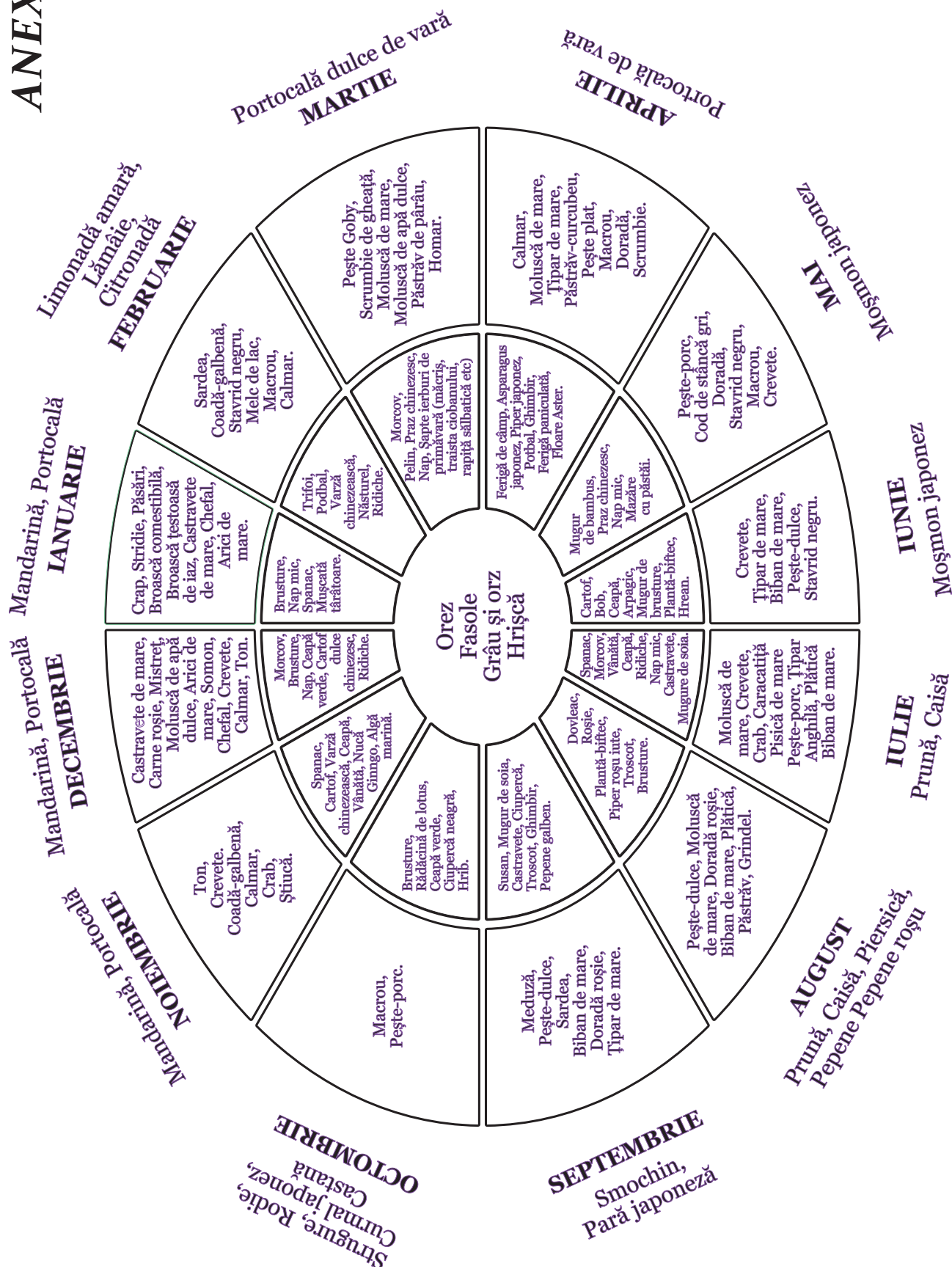

SFÂRȘIT

ANEXA 1

ANEXA 2

Cartea lui Masanobu Fukuoka se încheie aici.

Ca și munca noastră, a celor din TEI .

Înainte de a încheia,

te rugăm să dai și tu mai departe.

Nu neaparat (sau nu numai) cartea,

ci și ideile și informațiile continute de ea.

Și, de ce nu, din roadele obținute ca urmare a punerii ei în practică.

Credem că numai așa putem face țara și lumea puțin mai bune.

Dar din dar... Spor!

care au contribuit la

această lucrare:

ad.rian, dan.graphicube și alții.